

COI Focus

ETHIOPIE

Veiligheidssituatie in Tigray

14 juli 2022 (update)

Cedoca

Oorspronkelijke taal: Nederlands

DISCLAIMER:

Dit COI-product is geschreven door de documentatie- en researchdienst Cedoca van het CGVS en geeft informatie voor de behandeling van individuele verzoeken om internationale bescherming. Het document bevat geen beleidsrichtlijnen of opinies en oordeelt niet over de waarde van het verzoek om internationale bescherming. Het volgt de richtlijnen van de Europese Unie voor de behandeling van informatie over herkomstlanden van april 2008 en is opgesteld conform de van kracht zijnde wettelijke bepalingen. De auteur heeft de tekst gebaseerd op een zo ruim mogelijk aanbod aan zorgvuldig geselecteerde publieke informatie en heeft de bronnen aan elkaar getoetst. Het document probeert alle relevante aspecten van het onderwerp te behandelen, maar is niet noodzakelijk exhaustief. Als bepaalde gebeurtenissen, personen of organisaties niet vernoemd worden, betekent dit niet dat ze niet bestaan hebben.

Alle gebruikte bronnen staan kort vermeld in een voetnoot en uitgebreid beschreven in een bibliografie achteraan het document. Bronnen die geconsulteerd maar niet gebruikt werden, staan in een lijst van geraadpleegde bronnen. In uitzonderlijke gevallen worden bronnen niet bij naam genoemd. Wie specifieke informatie uit dit document gebruikt, moet de bronverwijzing uit de bibliografie vermelden.

Publicatie of verspreiding van dit document is alleen mogelijk na schriftelijke toestemming van het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen.

This COI-product has been written by Cedoca, the Documentation and Research Department of the CGRS, and it provides information for the processing of individual applications for international protection. The document does not contain policy guidelines or opinions and does not pass judgment on the merits of the application for international protection. It follows the Common EU Guidelines for processing country of origin information (April 2008) and is written in accordance with the statutory legal provisions.

The author has based the text on a wide range of public information selected with care and with a permanent concern for crosschecking sources. Even though the document tries to cover all the relevant aspects of the subject, the text is not necessarily exhaustive. If certain events, people or organisations are not mentioned, this does not mean that they did not exist.

All the sources used are briefly mentioned in a footnote and described in detail in a bibliography at the end of the document. Sources which have been consulted but which were not used are listed as consulted sources. In exceptional cases, sources are not mentioned by name. When specific information from this document is used, the user is asked to quote the source mentioned in the bibliography.

This document can only be published or distributed with the written consent of the Office of the Commissioner General for Refugees and Stateless Persons.

Inhoudstafel

Lijst van afkortingen	3
Inleiding.....	5
1. De veiligheidssituatie in de regionale staat Tigray	7
1.1. Verloop van het conflict (november 2020 – november 2021).....	7
1.2. De huidige situatie van het conflict (december 2021 – juni 2022)	11
1.3. De actoren in het conflict.....	14
1.4. Types van geweld	16
1.4.1. Centraal-, Oost- en Zuid-Tigray.....	17
1.4.2. West-Tigray	20
1.5. Doelwitten van het geweld	21
1.5.1. Dodelijke slachtoffers.....	21
1.5.2. Burgers	22
1.5.3. Eritrese Vluchtelingen	25
1.6. De geografie van het conflict	26
1.7. Verplaatsing van de bevolking	28
1.7.1. Intern ontheemden	28
1.7.2. Vluchtelingen	29
1.8. Impact van het conflict op het dagelijks leven	30
1.8.1. Bewegingsvrijheid en toegang tot openbare diensten, onderwijs en medische voorzieningen	30
1.8.2. Toegang tot voedsel	32
1.8.3. Toegang tot humanitaire hulp	33
2. De situatie van etnische Tigray in Ethiopië.....	35
Samenvatting	40
De veiligheidssituatie in de regionale staat Tigray.....	40
De situatie van etnische Tigray in Ethiopië.....	41
Bijlagen	43
Bijlage 1: Map of the regions and zones in Ethiopia	43
Bijlage 2: Ethiopia Access Map	44
Bibliografie.....	45

Lijst van afkortingen

ACLED	Armed Conflict Location & Event Data Project
ADP	Amhara Democratic Party
AI	Amnesty International
ANDM	Amhara National Democratic Movement
AP	Associated Press
ASA	African Studies Association
ASF	Amhara Regional Security Forces
CSA	Central Statistical Agency of Ethiopia
BOLSA	Tigray Bureau of Labor and Social Affairs
COI	Country of Origin Information
DW	Deutsche Welle
EC	European Commission
ECHO	Directorate-General for European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations
EDF	Ethiopian Defence Forces
EEAS	European External Action Service
EEPA	Europe External Programme with Africa
EHRC	Ethiopian Human Rights Commission
ENDF	Ethiopian National Defence Forces
EPO	Ethiopian Peace Observatory
EPRDF	Ethiopian People's Revolutionary Democratic Front
HOF	House of Federation
HOPR	House of Peoples' Representatives
HRW	Human Rights Watch
ICG	International Crisis Group
IDMC	Internal Displacement Monitoring Centre
IDP	Internally Displaced Person
IFRC	International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies
IOM	International Organization for Migration
IPC	Integrated Food Security Phase Classification
ISS	Institute for Security Studies
LSE	London School of Economics and Political Science

MRG	Minority Rights Group
MSF	Médecins sans Frontières
NaMA	National Movement of Amhara
ODP	Oromo Democratic Party
OFC	Oromo Federalist Congress
OHCHR	Office of the High Commissioner for Human Rights
OLA	Oromo Liberation Army
OLF-Shane	Oromo Liberation Front Shane
PP	Prosperity Party
RI	Refugees International
SNNP	Southern Nations, Nationalities, and Peoples Region
TNH	The New Humanitarian
TDF	Tigray Defence Force
TPLF	Tigray People's Liberation Front
TRHB	Tigray Regional Health Bureau
UGent	Universiteit Gent
UNICEF	United Nations Children's Fund
UNOCHA	United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs
VAE	Verenigde Arabische Emiraten
VN	Verenigde Naties
WFP	World Food Programme

Inleiding

Deze Focus biedt een overzicht van het geweld en de humanitaire situatie in de regio Tigray in Ethiopië, en behandelt de periode van vanaf september 2021 tot juni 2022.

Het document is een update van de COI Focus *Ethiopië. De veiligheidssituatie in Tigray en de situatie van etnische Tigray in Ethiopië* van 7 september 2021 die ingaat op het verloop van de vijandelijkheden in de regio Tigray vanaf de aanvang van het gewapend conflict in november 2020 tot eind augustus 2021. Dit rapport bouwt eveneens verder op de COI Focus *Ethiopië. Spanningen in en rond Tigray* van 16 november 2020 die ingaat op de oorzaken van het huidige conflict in de regio Tigray.

Het onderzoek voor deze COI Focus werd afgesloten op 12 juli 2022.

De informatie over de situatie in de regionale staat Tigray is moeilijk verifieerbaar. De Ethiopische regering hindert de toegang van journalisten en internationale organisaties tot de regio.¹ Aangezien de communicatielijnen sinds november 2020 grotendeels buiten gebruik zijn, hebben de bestaande databases en rapporten over de vijandelijkheden en de slachtoffers waarschijnlijk slechts betrekking op een deel van de incidenten en moet de volledige omvang van de vernietiging nog duidelijk worden. Sinds de federale terugtrekking uit Tigray in juni 2021 is sprake van een volledige verstoring van internet- en telecommunicatiediensten. Bij gebrek aan objectieve, betrouwbare berichtgeving over het conflict, bestaan verschillende verklaringen van de geweldsincidenten naast elkaar.² Alle cijfers, opgenomen in deze Focus, betreffen schattingen en zijn bijgevolg enkel een indicatie van de omvang van het conflict.

De Focus bestaat uit twee grote delen. Het eerste deel beperkt zich tot de omstandigheden binnen de regio Tigray. Het eerste hoofdstuk behandelt het verloop van het gewapend conflict dat start op 4 november 2020 tot november 2021. Het tweede hoofdstuk belicht de huidige situatie van het conflict, van december 2021 tot juni 2022. De actoren actief in het conflict worden besproken in het derde hoofdstuk. Hoofdstukken vier en vijf behandelen opeenvolgend de verschillende types van geweld en de doelwitten van het geweld. De geografie van het conflict wordt in hoofdstuk zes uit de doeken gedaan. Hoofdstuk zeven en acht gaan in op de verplaatsing van de bevolking en de impact van het conflict op het dagelijks leven in Tigray. Het tweede deel van deze Focus behandelt de situatie van personen behorend tot de Tigray-etnie in het hele land.

De uitbreiding van het conflict buiten de grenzen van de regio Tigray in juli 2021 leidt tot burgerslachtoffers, ontheemding en vernieling in de naburige regio's Amhara en Afar. Deze Focus beperkt zich tot de situatie in de regio Tigray. Het geweld en de slachtoffers in Amhara en Afar maken geen onderwerp uit van deze Focus. Voor meer informatie over de gevechten en slachtoffers in de regio Amhara, raadpleeg de COI Focus *Ethiopië. De veiligheidssituatie in Amhara* van 20 mei 2022.³

Cedoca raadpleegde Ethiopische en internationale mediakanalen zoals Addis Standard, Fana BC, The Washington Post, The Guardian, Al Jazeera en BBC. Daarnaast maakte Cedoca gebruik van berichten en rapporten van internationale organisaties zoals Human Rights Watch (HRW), Amnesty International (AI) en International Crisis Group (ICG) en raadpleegde Cedoca verschillende Europese overheidsdiensten die *country of origin information* (COI) publiceren.

¹ AI, 04/05/2021, [url](#)

² Vanden Bempt, T. et al, 26/11/2021, [url](#); Slate, 09/03/2022, [url](#); Plaut M., 03/06/2022, [url](#)

³ CGVS, 20/05/2022, [url](#)

Deze COI Focus maakt gebruik van cijfergegevens over veiligheidsincidenten uit de databank van het Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), een Amerikaanse non-profitorganisatie die informatie over conflicten verzamelt, analyseert en in kaart brengt. Ervaren onderzoekers verzamelen de data door gebruik te maken van informatie op basis van een brede waaier van lokale, regionale en internationale nieuwsbronnen en organisaties. Voor Ethiopië zijn dat onder meer Ethiopian Satellite Television and Radio (ESAT), Amhara Media Corporation, Borkena, BBC News, Reuters, Deutsche Welle (DW), Voice of America (VOA) en Agence France-Presse (AFP).

De databank is publiek beschikbaar op de website van ACLED en wordt voortdurend aangevuld en bijgewerkt wanneer nieuwe informatie (al dan niet over een reeds ingevoerd incident) aan het licht komt.⁴ De cijfers van ACLED die Cedoca in deze COI Focus gebruikt zijn opgevraagd op 8 juli 2022. De inventaris van ACLED geeft het type van geweld, de actoren van geweld, een beschrijving van de incidenten, de locatie en het aantal dodelijke slachtoffers weer.⁵ ACLED wijst erop dat de verzamelde gegevens in zekere mate de prioriteiten van de verslaggeving door media en organisaties weerspiegelen en dat een onderschatting van het geweld zodoende mogelijk is.⁶

In zijn *Codebook* licht ACLED de toegepaste methodologie voor de invoering en voortdurende controle van de data uitgebreid toe.⁷ Gelet op de methodologie, codering en invoering van gegevens kunnen de cijfers van ACLED volgens Cedoca slechts beschouwd worden als een schatting en indicatie van de tendensen met betrekking tot geweld in een bepaalde periode.

Cedoca volgt de veiligheidsomstandigheden in Ethiopië voortdurend op. Als er zich fundamentele wijzigingen of ontwikkelingen zouden voordoen die de situatie ter plaatse aanzienlijk veranderen, dan zal Cedoca deze COI Focus zo snel mogelijk bijwerken.

⁴ ACLED, *Coding review Process*, 10/04/2019, [url](#)

⁵ ACLED, *Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED) Codebook*, 10/04/2019, [url](#)

⁶ ACLED, *Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED). Guide for Media Users*, 10/04/2019, [url](#)

⁷ ACLED, *Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED) Codebook*, 10/04/2019, [url](#)

1. De veiligheidssituatie in de regionale staat Tigray

1.1. Verloop van het conflict (november 2020 – november 2021)

Op 4 november 2020 breken gevechten uit in de regionale staat Tigray wanneer premier Abiy Ahmed tot militaire actie oproept na een aanval van het Tigray People's Liberation Front (TPLF) op een federale militaire basis.⁸ Het TPLF zelf heeft het over een preventieve aanval nadat federale troepen zich hadden opgesteld aan de grens van de regionale staat. Het kabinet van de premier roept de noodtoestand uit en legt elektriciteits-, telefoon- en internetdiensten in de regio plat.⁹

Twee weken in het conflict rapporteren mensenrechtenorganisaties en media over mensenrechtenschendingen begaan door verschillende actoren in het conflict.¹⁰ De Verenigde Naties (VN) waarschuwen midden november 2020 voor mogelijke oorlogsmisdaden in Tigray.¹¹ De media berichten over honderden doden.¹² Beide partijen claimen successen, maar verificatie is moeilijk door de reisbeperkingen voor journalisten en het verbroken telecommunicatienetwerk.¹³

Tijdens de eerste weken van het conflict in Tigray bezetten Ethiopische militairen en Amhara-milities Welkait, Humera en de Raya-vallei. De regionale regering in Amhara plaatst deze gebieden onder Amhaars bestuur.¹⁴ Vanaf aanvang van het conflict in november 2020 voeren de Ethiopische federale en geallieerde troepen oorlogsmisdaden uit tegen Tigray-gemeenschappen in West-Tigray, waaronder willekeurige beschietingen van steden en buitengerechtelijke executies, waardoor tienduizenden naar het naburige Soedan en andere delen van Tigray vluchten. Tigray-milities plegen ook oorlogsmisdaden tegen Amhara-inwoners tijdens een bloedbad in de stad Mai Kadra op 9 november 2020.¹⁵ In de daaropvolgende maanden plunderen de nieuwe Amhara-bestuurders, de Amhara Regional Security Forces (ASF) en geallieerde militieën, en Eritrese troepen gewassen en vee en bezetten ze de huizen van de Tigray-bevolking. Er is eveneens sprake van wijdverbreid seksueel geweld.¹⁶ Bestuurders in West-Tigray en de ASF voeren een campagne van etnische zuivering tegen de inwoners van Tigray in West-Tigray. In maart 2021 waren al tienduizenden Tigray gevlucht of verdreven.¹⁷

Premier Abiy wijst vredesbesprekingen en internationale oproepen tot bemiddeling en beëindiging van de gevechten af. Op 28 november 2020 kondigt Abiy Ahmed het einde van de "ordehandavingsmissie" in Tigray aan. De federale autoriteiten stellen een interim-regering aan in

⁸ Addis Standard, 04/11/2020, [url](#); Reuters, 04/11/2020, [url](#); Bloomberg, 04/11/2020 ; [url](#); BBC, 04/11/2020, [url](#); Le Monde, 04/11/2020, [url](#); ICG, 05/11/2020, [url](#)

⁹ Reuters, 04/11/2020, [url](#); Bloomberg, 04/11/2020; BBC, 04/11/2020, [url](#); Le Monde, 05/11/2020, [url](#); ICG, 05/11/2020, [url](#); Netblocks, 04/11/2020, [url](#)

¹⁰ TNH, 19/11/2020, [url](#); UN News, 19/11/2020, [url](#)

¹¹ UN News, 13/11/2021, [url](#)

¹² Sudan Tribune, 10/11/2020, [url](#); Al Jazeera, 10/11/2020, [url](#)

¹³ Reuters, 04/11/2020, [url](#); ICG, 05/11/2020, [url](#); Reuters, 11/11/2020, [url](#); Reuters, 14/05/2021, [url](#)

¹⁴ The New York Times, 26/02/2021, [url](#); VICE, 27/02/2021, [url](#); Reuters, 30/03/2021, [url](#); AP, 07/04/2021, [url](#); Ethiopia Insight, 07/06/2021, [url](#)

¹⁵ AI & HRW, 05/04/2022, [url](#); HRW, 06/04/2022, [url](#)

¹⁶ Plaut M., 03/06/2022, [url](#)

¹⁷ AI & HRW, 05/04/2022, [url](#); HRW, 06/04/2022, [url](#)

Tigray. De gevechten gaan door in verschillende delen van de regio, in de landelijke en bergachtige gebieden waar de Tigray Defense Forces (TDF)¹⁸ zich schuilhouden.¹⁹

In november-december 2020 worden verschillende massamoorden gemeld. Deze aanvallen vinden plaats in stedelijke centra en zijn geconcentreerd in Oost- en Centraal-Tigray. Het Ethiopian Peace Observatory (EPO) stelt dat deze gebeurtenissen nauw aansluiten bij de aankomst en aanwezigheid van Eritrese troepen.²⁰ In de daaropvolgende maanden branden veiligheidstroepen van Ethiopië, Eritrea en Amhara landbouwgewassen plat, bezetten huizen en plunderen de eigendommen van de lokale bevolking.²¹ AI, HRW en journalisten van onder meer Associated Press (AP), CNN en The Guardian, documenteren buitengerechterlijke executies, systematische slachtpartijen, (extreem) seksueel geweld, vernietiging van civiele infrastructuur en massale plunderingen.²²

Wanneer de overheid het TPLF als terroristische groepering kwalificeert in mei 2021, beperkt dit de toekomstige onderhandelingsruimte.²³

Midden juni 2021 vindt een ommekeer in het conflict plaats. Het weekend voorafgaand aan de nationale verkiezingen van 21 juni 2021²⁴ melden verschillende bronnen troepenbewegingen en een intensivering van de gevechten in de zones Noordwest- en Centraal-Tigray.²⁵ De TDF, die tot dan vanop het platteland hinderlagen organiseren, gaan in het offensief. Ze herwinnen de controle over strategische snelwegen.²⁶ De TDF claimen de inname van verschillende steden tijdens de gevechten tegen de Ethiopische en Eritrese strijdkrachten, berichten die worden ontkend door het Ethiopische leger.²⁷ Daarnaast geven de TDF aan zo'n 28.000 Ethiopische soldaten te hebben gedood en 6.000 Ethiopische soldaten als krijgsgevangenen vast te houden.²⁸ Op 24 juni 2021 schorten de autoriteiten alle vluchten naar de provinciehoofdstad Mekelle op nadat een Ethiopisch militair vliegtuig is neergehaald. Tigray-troepen zijn op dat moment op minder dan 30 kilometer van de regionale hoofdstad genaderd. Het Ethiopische federale leger (Ethiopian National Defence Forces, ENDF) voert luchtaanvallen uit om hun opmars te beteugelen. Een luchtaanval op 22 juni 2021 raakt de dorpsmarkt van Togoga en doodt 80 aanwezigen.²⁹

Op 28 juni 2021 verlaat het Ethiopische leger Mekelle, in navolging van de leden van de interim-regering. Ze laten een stad achter met lege banken en geplunderde winkels. Elektriciteit en telecommunicatie, gecontroleerd door de federale overheid, zijn afgesloten. Het is moeilijk tot onmogelijk om Tigray te bereiken via weg- en luchtverkeer.³⁰ Diezelfde dag kondigen de Ethiopische

¹⁸ De strijdende Tigray-troepen bestaan uit een bredere groep actoren dan TPLF-leden en -sympathisanten. Leden van oppositiepartijen, artiesten, journalisten, ambtenaren en voormalige TPLF-leden zijn verenigd onder de Tigray Defense Forces (TDF). Addis Standard, 08/05/2021, [url](#); ICG, 02/04/2021, [url](#). Alhoewel veel bronnen de termen TPLF en TDF door elkaar gebruiken, stelt menig bron dat het in de huidige situatie meer opportuun is om van de TDF te spreken. De TDF kent ook personen in de gelederen die niet per se aan het TPLF gelieerd hoeven te zijn. In deze Focus wordt daarom steeds over de TDF gesproken.

¹⁹ RFI, 30/12/2020, [url](#)

²⁰ EPO, s.d., [url](#)

²¹ HRW, 30/07/2021, [url](#)

²² AI, 04/05/2021, [url](#); AP News, 23/04/2021, [url](#); CNN, 22/03/2021, [url](#); CNN, 02/04/2021, [url](#); Annys S. et al, 03/2021, [url](#); ICG, 02/04/2021, [url](#); Annys S. et al, 03/2021, [url](#)

²³ Al Jazeera, 01/05/2021, [url](#); Addis Standard, 07/05/2021, [url](#)

²⁴ Op 21 juni 2021, de dag van de nationale verkiezingen in Ethiopië, wordt niet gestemd in Tigray. De federale regering maakte ook geen vooropgestelde datum voor verkiezingen in Tigray kenbaar. Al Jazeera, 22/06/2021, [url](#)

²⁵ Reuters, 23/06/2021, [url](#); The New York Times, 23/06/2021, [url](#); AP News, 23/06/2021, [url](#)

²⁶ Le Monde, 25/06/2021, [url](#)

²⁷ BBC, 23/06/2021, [url](#); Fana BC, 24/06/2021, [url](#)

²⁸ The New York Times, 23/06/2021, [url](#); AP News, 23/06/2021, [url](#); BBC, 23/06/2021, [url](#); EEPA, 29/06/2021, [url](#)

²⁹ Le Monde, 25/06/2021, [url](#)

³⁰ Addis Fortune, 03/07/2021, [url](#); TNH, 12/07/2021, [url](#)

autoriteiten een eenzijdig staakt-het-vuren aan. De federale autoriteiten zeggen hiermee de humanitaire crisis te willen aanpakken en mensen in Tigray de kans te geven hun gronden te bewerken tijdens het komende zaaiseizoen. De leiders van Tigray verwerpen het staakt-het-vuren. Hun belangrijkste bezwaren zijn de aanhoudende aanwezigheid van de ASF en Amhara-milities in West-Tigray en wat ze bestempelen als een blokkade van de regio.³¹

Het eenzijdige staakt-het-vuren van de Ethiopische autoriteiten leidt niet tot wijdverbreide humanitaire toegang tot Tigray. In juli 2021 trekken Tigray-troepen de aangrenzende regio's Afar en Amhara binnen, naar eigen zeggen in een poging de druk op de federale regering op te voeren om de de facto blokkade op te heffen en vanwege de territoriale controle die regio Amhara uitoefent over West- en Zuid-Tigray.³²

Als reactie op de offensieven roepen de regionale autoriteiten van Amhara en Afar midden juli 2021 op tot een algemene mobilisatie van de bevolking tegen de TDF.³³ De federale autoriteiten vragen andere Ethiopische regio's om veiligheidstroepen te sturen en lanceren een rekruteringscampagne om het federale leger te ondersteunen.³⁴ Op 10 augustus 2021 roept premier Abiy nogmaals alle in aanmerking komende burgers op om zich bij de strijdkrachten aan te sluiten om de TPLF te verslaan.³⁵ Dit betekent het einde van het unilaterale staakt-het-vuren.³⁶

Op 11 augustus 2021 gaan de TDF en het Oromo Liberation Army (OLA) een alliantie aan tegen de federale regering.³⁷

De rebellen rukken gestaag op en vechten in juli en augustus 2021 tegen de ENDF, regionale speciale eenheden en lokale milities op vijf fronten in drie regio's: West-Tigray, Noord-Gondar (Amhara), Zuid-Tigray, Noord-Wollo (Amhara) en Fanti Rasu (Afar). Er vinden zware gevechten plaats nabij Addi Arkay en Weldiya³⁸, de hoofdstad van Noord-Wollo. In het westen dringen de rebellen door tot 80 kilometer van de stad Gondar.³⁹

De internationale gemeenschap uit kritiek op de offensieven van de TDF in Amhara en Afar.⁴⁰ Het TPLF beweert dat deze offensieven noodzakelijk zijn om humanitaire toegang tot de regio te verzekeren. De regering beschuldigt op haar beurt het TPLF⁴¹ ervan de toegang van hulp te blokkeren.⁴²

³¹ ICG, 09/07/2021, [url](#)

³² Reuters, 22/07/2021, [url](#)

³³ Addis Standard, 13/07/2021, [url](#); RFI, 15/07/2021, [url](#); Addis Standard, 26/07/2021, [url](#); ICG, 05/11/2021, [url](#); HRW, 09/12/2021, [url](#); Reuters, 25/07/2021, [url](#); VOA, 23/01/2021, [url](#)

³⁴ HRW, 30/07/2021, [url](#); DW, 20/07/2021, [url](#); The Economist, 31/07/2021, [url](#); ICG, 30/07/2021, [url](#); Addis Standard, 31/08/2021, [url](#)

³⁵ Al Jazeera, 10/08/2021, [url](#)

³⁶ Fana BC, 10/08/2021, [url](#); Office of the Prime Minister-Ethiopia [Facebook], 10/08/2021, [url](#); EPO, 18/08/2021, [url](#)

³⁷ Al Jazeera, 11/08/2021, [url](#)

³⁸ De weg die de grote stedelijke steden Debre Tabor en Woldiya met elkaar verbindt, is een kritiek punt van infrastructuur die de oostelijke en westelijke delen van de Amhara-regio met elkaar verbindt.

³⁹ The Economist, 31/07/2021, [url](#); Reuters, 28/07/2021, [url](#); Eritrea Hub, 02/09/2021, [url](#); Eritrea Focus & Oslo Analytica, 04/03/2022, p. 27, [url](#)

⁴⁰ Al Jazeera, 05/08/2021, [url](#)

⁴¹ De Ethiopische federale overheid weigert de strijders van het TPLF een verdedigingsmacht (TDF) te noemen. De federale regering hanteert doorheen het hele conflict de benaming TPLF om te verwijzen naar de strijdende Tigray, ook om te verwijzen naar de bredere coalitie van strijdende partijen die het TDF is.

⁴² EPO, 12/08/2021, [url](#)

Midden augustus 2021 drukt het TPLF bereidheid voor een onderhandeld einde van het conflict uit in een brief aan de Secretaris-Generaal van de VN.⁴³

Tegen het einde van augustus 2021 beginnen de ENDF en Amhara-troepen een reeks tegenoffensieven aan het zuidwestelijke front die begin september 2021 intensiveren. De ENDF en de ASF slagen erin om het offensief van de TDF deels af te weren en de controle over verschillende steden, waaronder Debre Zebit, terug te winnen op de TDF.⁴⁴ De TDF behouden de controle over de meeste gebieden van North Wello, Sekota, Gashena en Lalibela. In september 2021 behoudt de regering de controle over de hele regio Afar.⁴⁵

Op 30 september 2021 zet Ethiopië zeven VN-ambtenaren het land uit, waaronder het hoofd van het United Nations Children's Fund (UNICEF) en het hoofd van het United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (UNOCHA), voor "inmenging in interne aangelegenheden".⁴⁶

In oktober 2021 hervatten de gevechten en barsten intense gevechten los in verschillende delen van Amhara, vooral in de zones Noord- en Zuid-Wello en langs de grens tussen de regio's Amhara en Afar. Gecombineerde ENDF- en Amhara lucht- en grondoffensieven botsen op de tegenaanvallen van de TDF. Wanneer duidelijk wordt dat Dessie en Kombolcha zouden vallen, reageert de regering met een reeks luchtaanvallen op, naar eigen zeggen, strategische doelwitten in Tigray. Tussen 18 en 28 oktober 2021 lanceren federale troepen verschillende luchtaanvallen op de stad Mekelle en de nabijgelegen stad Agbe, waarbij ook burgerslachtoffers vallen. Het zijn de eerste luchtaanvallen sinds de federale troepen Tigray verlieten in juni 2021.⁴⁷

Begin november 2021 vallen Dessie en Kombolcha, twee belangrijke steden in de regio Amhara gelegen op de hoofdweg tussen de haven van Djibouti en de hoofdstad Addis Abeba, in handen van de TDF.⁴⁸ De aanwezigheid van het OLA in Kemise begin november 2021, zo'n 50 kilometer van Kombolcha, creëert een gedeelde grens tussen de gebieden bezet door de TDF en het OLA.⁴⁹

De federale autoriteiten roepen begin november 2021 de nationale noodstand uit. Deze noodtoestand van zes maanden geeft de regering verregaande bevoegdheden om mensen te arresteren en vast te houden op basis van een "redelijk vermoeden" van samenwerking met "terroristische groeperingen" zonder gerechtelijk bevel en gerechtelijk toezicht.⁵⁰

Op 5 november 2021 vormen het TPLF en het OLA het United Front of Ethiopian Federalist and Confederalist Forces, een alliantie met zeven andere groepen die een politieke transitie in Ethiopië beoogt.⁵¹ William Davison, senior analist bij de niet-gouvernementele denktank ICG, geeft aan dat het onduidelijk is hoe krachtig de alliantie is. Sommige gewapende groepen hebben geen sterke strijdmacht en andere politieke groepen hebben nog zwakkere politieke programma's.⁵² De Tigray-

⁴³ The Reporter Ethiopia, 28/08/2021, [url](#); The Washington Post, 26/08/2021, [url](#)

⁴⁴ Eritrea Focus & Oslo Analytica, 04/03/2022, p. 27, [url](#); BBC, 05/09/2021, [url](#)

⁴⁵ Eritrea Focus & Oslo Analytica, 04/03/2022, p. 27, [url](#); EPO, 13/10/2021, [url](#)

⁴⁶ AP, 02/10/2021, [url](#)

⁴⁷ Al Jazeera, 18/10/2021, [url](#); Al Jazeera, 20/10/2021, [url](#); Addis Standard, 23/10/2021, [url](#); Al Jazeera, 28/10/2021, [url](#); Eritrea Focus & Oslo Analytica, 04/03/2022, p. 27, [url](#); AP, 20/10/2021, [url](#); OHCHR, 03/11/2021, [url](#)

⁴⁸ Al Jazeera, 31/10/2021, [url](#); Al Jazeera, 02/11/2021, [url](#)

⁴⁹ Reuters, 31/10/2021, [url](#); Eritrea Focus & Oslo Analytica, 04/03/2022, [url](#)

⁵⁰ Fana BC, 03/11/2021, [url](#); HRW, 08/11/2021, [url](#)

⁵¹ Reuters, 05/11/2021, [url](#)

⁵² The New York Times, 05/11/2021, [url](#)

troepen zijn op dat moment actief in Noord-Wello, Zuid-Wello, Noord-Shewa, de Oromia Special Zone (Amhara) en Awsi-Zone 1 (Afar).⁵³

De TDF slagen er in november 2021 in om tot rond Debre Sina (zo'n 180 kilometer van Addis Abeba) op te rukken, maar uiteindelijk mislukt het offensief.⁵⁴

Sinds juli 2021 proberen Tigray-troepen de regio Afar binnen te dringen en de controle over de weg tussen Addis Abeba en Djibouti in handen te krijgen. TDF-pogingen om verder op te rukken naar het strategische knooppunt bij Mille stuiten op hardnekkig verzet. De TDF komen nooit verder dan de *woreda*⁵⁵ Chifra.⁵⁶

Een groot federaal tegenoffensief stopt vervolgens de troepen van Tigray. De Ethiopische coalitie herovert Chifra.⁵⁷ Begin december 2021 nemen de ENDF de steden Dessie en Kombolcha opnieuw in. Op 18 december 2021 veroveren ze de stad Woldiya, op zo'n 60 kilometer van Tigray. In minder dan een week kunnen de ENDF en de regionale troepen de snelweg A2 naar het zuiden en de hele snelweg B11 vanuit Bati heroveren.⁵⁸

De populaire mobilisatie kent zijn hoogtepunt nadat premier Abiy zelf naar de frontlijn trekt.⁵⁹ Drones - aangekocht van de Verenigde Arabische Emiraten (VAE), Turkije, Iran, Israël en China - verwoesten het wapenarsenaal van de TDF en zetten de bevoorradingslijnen van de Tigray-troepen onder druk.⁶⁰ De TDF trekken zich begin december 2021 terug richting Tigray. Ze beweren dat ze de troepen terugtrekken uit strategische overwegingen en ontkennen de bewering van de federale overheid over een nederlaag.⁶¹

1.2. De huidige situatie van het conflict (december 2021 – juni 2022)

Op 20 december 2021 beloven de Tigray-troepen een volledige terugtrekking uit de regio's Afar en Amhara om "prioriteit te geven aan vrede". Ze roepen ze op tot een staakt-het-vuren.⁶² Op 22 december 2021 kondigt de federale regering aan dat ze haar troepen de opdracht gegeven heeft om Tigray niet binnen te vallen maar de controle over de dorpen en steden die ze heroverd hebben in Afar en Amhara te bestendigen.⁶³ Eind december 2021 geven onofficiële rapporten aan dat er nog steeds hevig wordt gevochten rond Addi Arkay en aan de grens met Afar.⁶⁴

Midden december 2021 breken gevechten uit nabij Abala, een stad op de grens tussen Tigray en Afar. Volgens Al Jazeera doorzoeken de ENDF en haar bondgenoten de huizen in de stad en doden ze honderden Tigray-burgers.⁶⁵

⁵³ EPO, 10/11/2021, [url](#)

⁵⁴ Eritrea Focus & Oslo Analytica, 04/03/2022, p. 27, [url](#)

⁵⁵ Ethiopië telt elf staten, die onderverdeeld zijn in zones, op hun beurt onderverdeeld in *woreda's* of districten.

⁵⁶ VOA, 13/10/2021, [url](#); Eritrea Focus & Oslo Analytica, 04/03/2022, p. 27, [url](#)

⁵⁷ VOA, 13/10/2021, [url](#); Eritrea Focus & Oslo Analytica, 04/03/2022, p. 27, [url](#)

⁵⁸ Eritrea Focus & Oslo Analytica, 04/03/2022, [url](#)

⁵⁹ Al Jazeera, 24/11/2021, [url](#); ICG, 10/12/2021, [url](#)

⁶⁰ The Economist, 16/12/2021, [url](#); Al Jazeera, 10/12/2021, [url](#)

⁶¹ Al Jazeera, 10/12/2021, [url](#); Eritrea Focus & Oslo Analytica, 04/03/2022, [url](#)

⁶² VOA, 24/12/2021, [url](#); The Guardian, 20/12/2021, [url](#)

⁶³ ICG, 23/12/2021, [url](#); UN, 24/12/2021, [url](#); IMC, 19/01/2022, [url](#)

⁶⁴ Eritrea Focus & Oslo Analytica, 04/03/2022, p. 27, [url](#)

⁶⁵ Al Jazeera (Kassa L.), 25/02/2022, [url](#)

In de laatste week van december 2021 leidden luchtaanvallen op Tigray tot burgerdoden, voornamelijk in de steden Alamata, Korem, Maychew, Mekoni en Milazat in het zuiden van Tigray.⁶⁶

Op 7 januari 2022 kondigt de federale regering aan gratie te verlenen aan verschillende vooraanstaande politieke gevangenen, waaronder vooraanstaande TPLF-leden.⁶⁷ Experts en analisten wijzen op een zeker momentum voor vrede ondanks de vele struikelblokken.⁶⁸

Beginnend met de laatste week van januari 2022 en doorlopend in februari 2022 en maart 2022, beschrijft UNOCHA de veiligheidssituatie in de regio Tigray als relatief rustig. In januari 2022 is desondanks sprake van aanhoudende gevechten, onder meer langs het grensgebied van Tigray met de regio Afar en in de zones Zuid-, Noordwest- en West-Tigray.⁶⁹ Luchtaanvallen in de eerste twee weken van januari 2022 door de federale regering treffen verschillende civiele faciliteiten.⁷⁰

Tijdens de eerste drie maanden van 2022 hervatten de gevechten in de regio's Afar als Amhara.⁷¹ De gevechten in Afar breiden zich in januari en februari 2022 uit naar andere delen van de zone Kilbeti Rasu (ook zone 2 genoemd).⁷² Hoewel de TDF in februari en maart 2022 nog steeds vecht tegen de regionale veiligheidstroepen en milities in Afar en Amhara, nemen de gevechten en incidenten waarbij de ENDF betrokken is af. Hun afwezigheid in de gevechten komt te midden van geruchten over onderhandelingen.⁷³

Op 15 februari 2022 heft de federale regering de nationale noodtoestand vervroegd op "in het licht van de verbeterde veiligheidssituatie in het land".⁷⁴

Op 24 maart 2022 kondigt de federale regering een onbepaalde en onmiddellijke humanitaire wapenstilstand af, die de hoognodige humanitaire hulp in de Tigray-regio mogelijk moet maken. Het Tigray-leiderschap stemt in.⁷⁵ Sindsdien zijn directe gevechten in het noorden van Amhara en in Afar uitgebleven.⁷⁶

De volgende maand trekken de Tigray-troepen zich terug uit de meeste posities in de aangrenzende regio Afar. Deze werden eerder in 2022 ingenomen als reactie op een waargenomen dreiging van lokale gewapende groepen die door Eritrea worden gesteund.⁷⁷ Afar-bronnen stellen dat de gevechten de TDF dwongen zich terug te trekken. Ze verwijten de TDF zich voornamelijk te hebben teruggetrokken van de route waar humanitaire konvooien passeren en wel nog een zekere aanwezigheid te behouden in het noorden van Afar.⁷⁸

De levering van humanitaire hulp verloopt in april 2022 moeizaam en minder vlot dan aanvankelijk gehoopt.⁷⁹ Na hulpkonvooien op 1 en 2 april 2022 slagen humanitaire partners er twee weken lang niet in om hulp over land tot in Tigray te krijgen.⁸⁰ Konvooien naar Tigray worden daarna regelmatig

⁶⁶ USAID, 30/12/2021, [url](#); UNOCHA, 30/12/2021, [url](#)

⁶⁷ DW, 07/01/2022, [url](#)

⁶⁸ Foreign Policy, 04/02/2022, [url](#); The Economist, 02/04/2022, [url](#); ICG, 26/10/2021, [url](#); ICG, 15/04/2022, [url](#)

⁶⁹ UNOCHA, 13/01/2022, [url](#); UNOCHA, 20/01/2022, [url](#); UNOCHA, 27/01/2022, [url](#)

⁷⁰ OHCHR, 14/01/2022, [url](#); Reuters, 15/01/2022, [url](#)

⁷¹ UNOCHA, 20/01/2022, [url](#); EPO, 02/02/2022, [url](#)

⁷² UNOCHA, 17/03/2022, [url](#); USAID, 25/02/2022, [url](#)

⁷³ EPO, 16/03/2022, [url](#)

⁷⁴ Al Jazeera, 15/02/2022, [url](#)

⁷⁵ Fana BC, 24/03/2022, [url](#); BBC, 25/03/2022, [url](#); The Guardian, 24/03/2022, [url](#); ICG, 15/04/2022, [url](#)

⁷⁶ ICG, 15/04/2022, [url](#); EPO, 19/04/2022, [url](#)

⁷⁷ ICG, 04/07/2022, [url](#)

⁷⁸ RFI, 26/04/2022, [url](#)

⁷⁹ BBC, 07/04/2022, [url](#); UNOCHA, 14/04/2022, [url](#)

⁸⁰ UNOCHA, 14/04/2022, [url](#)

en groter.⁸¹ Toch kampt de regio nog steeds met een gevaarlijk tekort aan brandstof, contant geld, voedsel en medicijnen als gevolg van de blokkade sinds juni 2021.⁸²

Begin mei 2022 geeft het TPLF aan een offensief te verwachten van Eritrea.⁸³ Volgens Addis Standard schrijven verschillende Ethiopische media die maand dat Tigray-troepen nieuwe aanvallen voorbereiden. Kolonel Demeke Zewdu, leider van het Welkait Identity Committee die momenteel de leiding heeft over West-Tigray, roept alle mensen in de regio, evenals de federale en regionale regeringen, op om Welkait en Tsegede (zoals de Amhara verwijzen naar West-Tigray) te verdedigen tegen aanvallen door Tigray-troepen, die hij beschuldigt van het beramen van een militair offensief.⁸⁴ Ook de Eritrese regering beschuldigt Tigray-troepen midden mei 2022 van het voortzetten van de oorlog. In de verklaring beticht de Eritrese regering de Tigray-troepen van pogingen om via West-Tigray toegang te krijgen tot Soedan.⁸⁵ Eritrea en Ethiopië beschuldigen het TPLF eveneens van aanvallen op de steden Rama en Badme.⁸⁶ Het Tigray-leiderschap ontkent maar wijst op "verschillende gevallen van willekeurige beschietingen op burgers in delen van Tigray door Eritreeërs."⁸⁷ Eind mei 2022 beschuldigt het TPLF de Eritrese troepen van het aanvallen van Tigray-troepen in Shiraro.⁸⁸ Reuters verwijst naar interne VN-documenten die bevestigen dat Eritrese troepen eind mei 2022 Shiraro hebben beschoten.⁸⁹ Diezelfde maand botsen de TDF ook met Eritrese troepen in Rama, in het noorden van de zone Centraal-Tigray, en in Adi Awala in de zone Noordwest-Tigray. In juni 2022 vechten de TDF tegen de ENDF en Amhara-bondgenoten in de *woreda*⁹⁰ Raya Alamata in de zone Zuid-Tigray.⁹¹

The Reporter Ethiopia stelt dat het duidelijk is dat de relatie tussen Addis en Asmara niet zo sterk is als die in 2018 was. Dit is met name duidelijk sinds premier Abiy zich inspant om de oorlog te beëindigen door middel van onderhandelingen.⁹² De geheime gesprekken tussen militaire commandanten van de TDF en de federale regering gebeuren zonder betrokkenheid van Eritrea.⁹³ Een ander teken aan de wand is het hardhandig optreden in Amhara. De commandanten van de regio Amhara hebben een nauwe band met hun tegenhangers in Eritrea, die duizenden Amhara-militieleden hebben opgeleid. In mei 2022 laat de regering van Abiy duizenden critici en militieleden in Amhara arresteren, mogelijks om het risico te verkleinen dat die regio een bedreiging voor de federale regering wordt, aldus The Economist.⁹⁴

Het Tigray-leiderschap laat midden mei 2022, na wekenlange gesprekken tussen militaire commandanten aan beide kanten, 4.208 krijgsgevangenen vrij.⁹⁵

Na zes maanden zonder grootschalige confrontaties tussen de ENDF en de TDF, hebben de federale en de regionale leiders van Tigray allebei hun intentie bevestigd om deel te nemen aan gesprekken om de oorlog te beëindigen. Eind juni 2022 benoemt de regering een zevenkoppig

⁸¹ UNOCHA, 07/07/2022, [url](#)

⁸² ICG, 04/07/2022, [url](#)

⁸³ The Economist, 26/05/2022, [url](#)

⁸⁴ Addis Standard, 16/05/2022, [url](#)

⁸⁵ Addis Standard, 18/05/2022, [url](#)

⁸⁶ The Economist, 26/05/2022, [url](#)

⁸⁷ Addis Standard, 16/05/2022, [url](#); Addis Standard, 18/05/2022, [url](#)

⁸⁸ Al Jazeera, 31/05/2022, [url](#); Addis Standard, 31/05/2022, [url](#)

⁸⁹ The Reporter Ethiopia, 04/06/2022, [url](#)

⁹⁰ Ethiopië telt elf staten, die onderverdeeld zijn in zones, op hun beurt onderverdeeld in *woreda's* of districten.

⁹¹ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 08/07/2022, [url](#)

⁹² The Reporter Ethiopia, 04/06/2022, [url](#)

⁹³ Al Jazeera, 20/05/2022, [url](#)

⁹⁴ The Economist, 26/05/2022, [url](#)

⁹⁵ Al Jazeera, 20/05/2022, [url](#)

onderhandelingsteam onder leiding van de minister van Buitenlandse Zaken en Abiy's plaatsvervanger, Demeke Mekonnen. Ook vertegenwoordigers van de regio Amhara zijn opgenomen in het onderhandelingsteam. Noch datum, noch plaats, noch kader zijn al vastgesteld voor deze toekomstige onderhandelingen. Onduidelijkheid over de bemiddelaar in de gesprekken zorgt mogelijks voor vertraging. Ook Eritrea is een complicerende factor. Ondanks de voornemens om te stoppen met vechten, liggen beide partijen ver uiteen over belangrijke kwesties.⁹⁶

Gesprekken op diplomatiek niveau hebben bij het afsluiten van deze Focus nog niet plaatsgevonden.⁹⁷

1.3. De actoren in het conflict

In Tigray vechten sinds de aanvang van het conflict een aantal bondgenoten aan de zijde van de ENDF. Formele troepen van de naburige regio Amhara (verder ASF), Amhara-milities en Fano-groepen vechten onder meer voor de controle over betwiste gebieden Welkait, Tsegede en Setit-Humera. Ook de Eritrean Defence Force (EDF)⁹⁸ en een klein aantal Somalische soldaten zijn actief in Tigray en strijden er tegen de troepen van de verjaagde regionale regering van Tigray, geleid door het TPLF, wiens gewapende vleugel bekend staat als de TDF.⁹⁹

De uitbreiding van het conflict in juli 2021 naar de naburige regio's Amhara en Afar introduceert nieuwe actoren in het conflict. Zes regio's beloven hun regionale troepen naar het noorden van het land te sturen om de opmars van de TDF tegen te gaan.¹⁰⁰ De regionale autoriteiten van Amhara en Afar roepen hun burgers op tot een algemene mobilisatie tegen de TDF.¹⁰¹ Midden augustus 2021 roept Abiy Ahmed burgers in het hele land op de strijd tegen het TPLF¹⁰² te vervoegen. De Ethiopische regering kondigt verder aan alle strijdkrachten van het land te zullen inzetten tegen het TPLF.¹⁰³

In augustus 2021 gaan het OLA, door de federale autoriteiten aangeduid als Oromo Liberation Front Shane (OLF-Shane), en het TPLF een alliantie aan met als doel de regering van Abiy te verwijderen.¹⁰⁴

De verschillende actoren in het conflict maken zich allen schuldig aan mensenrechtenschendingen en schendingen van het internationaal humanitair recht.¹⁰⁵ Berichten over de eerste maanden van het

⁹⁶ ICG, 04/07/2022, [url](#)

⁹⁷ Al Jazeera, 20/05/2022, [url](#)

⁹⁸ Ondanks het groeiende bewijs, ontkennen Ethiopië en Eritrea maandenlang elke Eritrese betrokkenheid bij het conflict in Tigray. Op 23 maart 2021 geeft premier Abiy toe dat Eritrese troepen de grens met Tigray zijn overgestoken. Hij stelt dat ze mogelijk betrokken zijn geweest bij wrede daden tegen burgers. Daarna vliegt Abiy naar de hoofdstad Asmara om de Eritrese president Isaias Afwerki te ontmoeten. Na het bezoek verklaart Abiy dat Eritrea heeft ingestemd om zijn troepen terug te trekken. Een week later zegt Ethiopië dat Eritrese troepen Tigray beginnen te verlaten. Op 16 april 2021 erkent ook Eritrea dat zijn strijdkrachten deelnemen aan het conflict en belooft het land zich terug te trekken uit Tigray. Volgens Eritrea Hub bezetten Eritrese troepen nog steeds regio's in het noorden en westen van Tigray in maart 2022. African Arguments, 04/12/2020, [url](#); Bloomberg, 11/12/2020, [url](#); The Guardian, 21/12/2020, [url](#); The Economist, 02/01/2021, [url](#); Addis Standard, 04/01/2021, [url](#); Al Jazeera, 04/05/2021, [url](#); Eritrea Hub, 25/03/2022, [url](#)

⁹⁹ Addis Standard, 08/05/2021, [url](#); ICG, 02/04/2021, [url](#)

¹⁰⁰ Ethiopië heeft een federaal systeem, met 10 regionale staten en twee stadsbesturen, die grotendeels etnisch zijn gebaseerd. Elk heeft zijn eigen speciale troepen en lokale milities. DW, 20/07/2021, [url](#); The Reporter, 24/07/2021, [url](#); AFP, 19/07/2021, [url](#); Slate Afrique, 15/07/2021, [url](#); The Economist, 31/07/2021, [url](#)

¹⁰¹ Addis Standard, 13/07/2021, [url](#); RFI, 15/07/2021, [url](#); Addis Standard, 26/07/2021, [url](#); ICG, 05/11/2021, [url](#); HRW, 09/12/2021, [url](#); Reuters, 25/07/2021, [url](#); VOA, 23/01/2021, [url](#)

¹⁰² De federale autoriteiten spreken in hun communicatie steeds over het TPLF in plaats van de bredere term TDF.

¹⁰³ Fana BC, 10/08/2021, [url](#); Office of the Prime Minister-Ethiopia [Facebook], 10/08/2021, [url](#); EPO, 18/08/2021, [url](#)

¹⁰⁴ EPO, 18/08/2021, [url](#)

¹⁰⁵ ICG, 11/02/2021, [url](#); OHCHR, 04/03/2021, [url](#); ICG, 02/04/2021, [url](#)

conflict wijzen vooral in de richting van (informele) troepen die zich verzamelen achter de militaire campagne van premier Abiy, doelend op Amhaarse en Eritrese troepen. In deze rapporten is sprake van wijdverbreid seksueel geweld, plunderingen en bloedbaden.¹⁰⁶

Op 3 november 2021 publiceren het OHCHR en de Ethiopische Mensenrechtencommissie (Ethiopian Human Rights Commission, EHRC) een gezamenlijk onderzoeksrapport over de oorlog in Tigray in de periode van 4 november 2020 tot 28 juni 2021. De centrale conclusie van het rapport luidt: "there are reasonable grounds to believe that all parties to the conflict in Tigray have, to varying degrees, committed violations of international human rights, humanitarian and refugee law, some of which may amount to war crimes and crimes against humanity."¹⁰⁷ Sommige organisaties en analisten uiten kritiek op het rapport. Ze wijzen op eventuele partijdigheid van de EHRC en het beperkte aantal locaties waar onderzoek is uitgevoerd.¹⁰⁸ Anderen wijzen op een grotere rol van de ENDF, ASF, Amhara-milities en vooral Eritrese troepen in de gewelddaden in Tigray in de onderzoeksperiode.¹⁰⁹

Vooraf sinds de geografische uitbreiding van de vijandelijkheden naar de naburige regio's Amhara en Afar beschuldigen ambtenaren, mensenrechtenorganisaties en burgers Tigray-rebellen eveneens van het plegen van wrede daden en het systematisch plunderen van gezondheidsinstellingen.¹¹⁰ De EHRC stelt in een rapport van begin november 2021 dat de misdaden door de TDF in Zuid-Gondar en Noord-Wollo in de regio Amhara mogelijks oorlogsmisdaden betreffen.¹¹¹ AI klaagt begin november 2021 in een rapport de brute daden aan gepleegd door Tigray-strijders tijdens een offensief in augustus 2021.¹¹²

De atlas van de humanitaire situatie in Tigray die de onderzoeksgroep van de Universiteit Gent (verder UGent) onder leiding van de Gentse professor geografie en regio-expert Jan Nyssen uitbrengen, bevat een lijst van 3.240 dodelijke burgerslachtoffers waarvan de onderzoekers de precieze omstandigheden van hun overlijden kennen (aantal op 16 november 2021 (zie verder)). Daders van deze moorden zijn Amhara-milities (3,7 %), Eritrese soldaten (44 %), Ethiopische soldaten (19 %) en nog eens 17 % die kan worden toegeschreven aan Ethiopische of Eritrese soldaten. De TDF zijn in minder dan 1 % van de gevallen aangeduid als dader van de moorden opgenomen in de lijst (geografisch beperkt tot Tigray).¹¹³

¹⁰⁶ The New York Times, 26/02/2021, [url](#); Telegraph, 27/03/2021, [url](#)

¹⁰⁷ OHCHR & EHRC, 03/11/2021, [url](#)

¹⁰⁸ Ethiopia Insight (Tigray Human Rights Forum), 03/11/2021, [url](#); CNN, 03/11/2021, [url](#); Al Jazeera, 02/11/2021, [url](#)

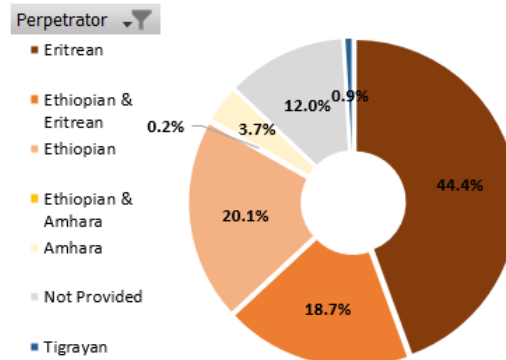
¹⁰⁹ New Lines Magazine (Zelalem Z.), 19/01/2022, [url](#)

¹¹⁰ BBC, 19/08/2021, [url](#); SlateAfrique, 26/08/2021, [url](#); The Telegraph via Factiva, 17/08/2021, [url](#); US Embassy in Ethiopia, 30/08/2021, [url](#); The New York Times, 01/09/2021, [url](#); Al Jazeera, 31/08/2021, [url](#); Addis Standard, 01/09/2021, [url](#); AP News, 03/09/2021, [url](#)

¹¹¹ Ethiopian Monitor, 13/11/2021, [url](#)

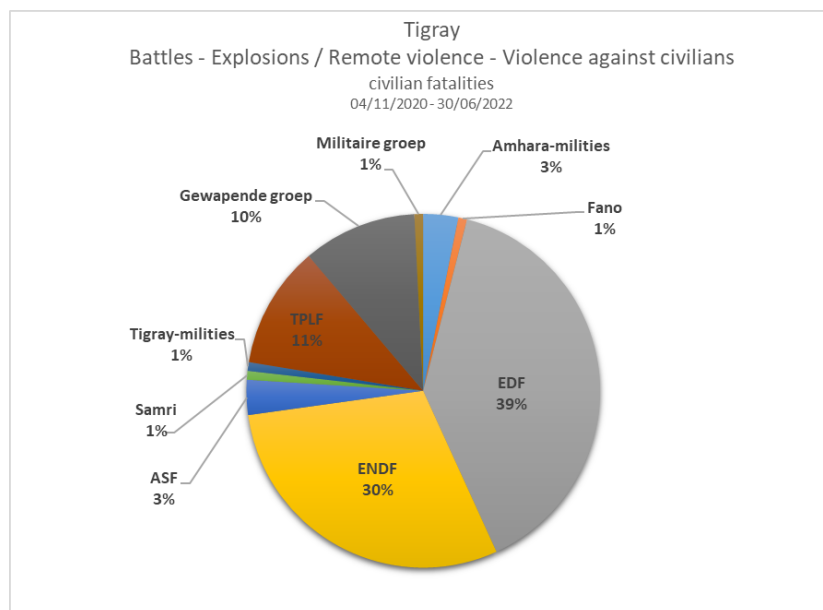
¹¹² AI, 09/11/2021, [url](#)

¹¹³ Physical Geography Research Group, 12/2021, [url](#)

Grafiek 1: Graphic representation of fully documented civilian casualties, by the end of November 2021¹¹⁴

Onderstaande grafiek geeft de daders van geweld tegen burgers weer vanaf de aanvang van het conflict tot eind juni 2022 aan de hand van de ACLED-data voor de hele regio Tigray¹¹⁵ in deze periode.

Grafiek 2: Grafiek opgemaakt door Cedoca op basis van ACLED-data, 04/11/2020 – 30/6/2022¹¹⁶

1.4. Types van geweld

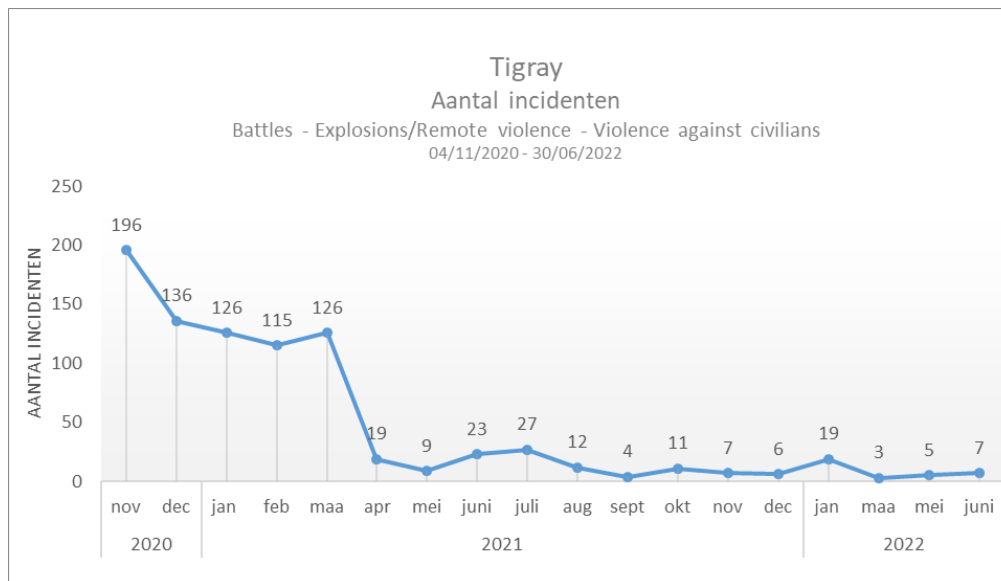
Voor de periode vanaf de start van de vijandelijkheden in Tigray op 4 november 2020 tot 30 juni 2022 noteert ACLED 851 incidenten van het type *battles, explosions/remote violence* en *violence against civilians* in de regio Tigray.¹¹⁷

¹¹⁴ Physical Geography Research Group, 12/2021, p. 39, [url](#)

¹¹⁵ Het aandeel van ASF en Amhara-milities is bijvoorbeeld groter wanneer enkel naar West-Tigray gekeken wordt.

¹¹⁶ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 08/07/2022, [url](#)

¹¹⁷ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 08/07/2022, [url](#)

Grafiek 3: Grafiek opgemaakt door Cedoca op basis van ACLED-data, 04/11/2020 – 30/6/2022¹¹⁸

Op Grafiek 3 is een sterke daling van het aantal incidenten te zien vanaf april 2021. Bij de interpretatie van de gegevens dient de specifieke context van het conflict in acht genomen te worden. Sinds de federale terugtrekking uit Tigray eind juni 2021, verkeert de regio Tigray in een black-out waarbij internet- en telecommunicatiediensten volledig zijn afgesloten. Gezien de veiligheidssituatie en de belemmeringen opgelegd vanuit de federale overheid is het voor journalisten en internationale organisaties moeilijk de regio binnen te komen en de situatie te monitoren.¹¹⁹ West-Tigray is zo goed als ontoegankelijk voor journalisten, mensenrechtenorganisaties en internationale ngo's, en dit sinds de aanvang van de vijandelijkheden.¹²⁰

1.4.1. Centraal-, Oost- en Zuid-Tigray

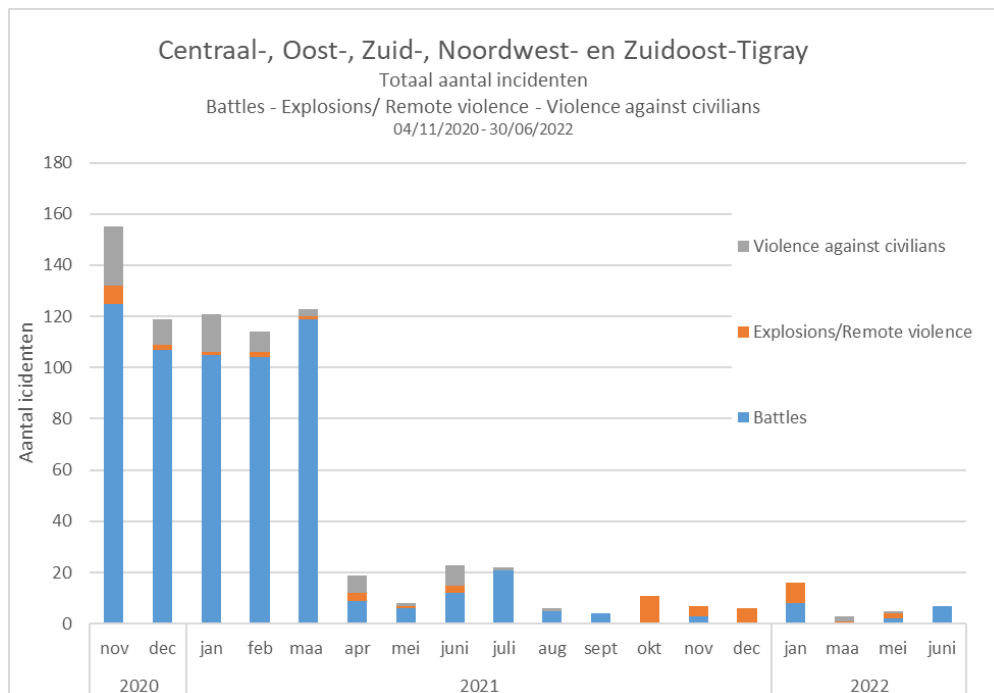
Voor de periode vanaf de start van de vijandelijkheden in Tigray op 4 november 2020 tot 30 juni 2022 noteert ACLED 769 incidenten in de zones Centraal-, Oost-, Zuid-, Noordwest- en Zuidoost-Tigray, waarvan ACLED er 637 categoriseert als *battles*, 52 als *explosions/remote violence* en 80 als *violence against civilians*.¹²¹

¹¹⁸ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 08/07/2022, [url](#)

¹¹⁹ Vanden Bempt, T. et al, 26/11/2021, [url](#); Slate, 09/03/2022, [url](#); Plaut M., 03/06/2022, [url](#)

¹²⁰ UNOCHA, 07/07/2022, [url](#)

¹²¹ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 08/07/2022, [url](#)

Grafiek 4: Grafiek opgemaakt door Cedoca op basis van ACLED-data, 04/11/2020 – 30/6/2022¹²²

De eerste maanden van het conflict worden gekenmerkt door gevechten tussen de ENDF en bondgenoten en de TDF enerzijds en massamoorden, buitengerechtelijke executies, wijdverbreid en extreem seksueel geweld, plunderingen en vernietigingen van eigendommen en infrastructuur door voornamelijk de ENDF, de ASF, Amhara-milities en Eritrese troepen anderzijds.¹²³ Het gezamenlijke onderzoeksrapport van het OHCHR en de EHRC, die de periode van november 2020 tot 28 juni 2021 behandelt, vermeldt allerlei geweldsdaden waaronder aanvallen op burgers en openbare infrastructuur, moorden en executies, martelingen, willekeurige arrestaties, seksueel geweld, gedwongen ontheemding, beperking van bewegingsvrijheid en vrijheid van meningsuiting, plunderingen en de weigering van toegang tot humanitaire hulp.¹²⁴

AI besluit in augustus 2021 dat verkrachting en seksueel geweld zijn gebruikt als oorlogswapen in Tigray. Seksueel geweld is volgens de mensenrechtenorganisatie sterk ondergerapporteerd.¹²⁵ Voor de periode van 4 november 2020 tot 30 juni 2022 registreert ACLED zestien incidenten van *sexual violence*, een subcategorie van *violence against civilians*.¹²⁶

In de periode na de federale terugtrekking uit Tigray eind juni 2021 tot begin september 2021 vinden volgens de ACLED-data 30 gewapende treffens plaats tussen de TDF enerzijds en de ENDF, ASF en Amhara-milities anderzijds. ACLED noteert daarnaast twee aanvallen op burgers, beiden gepleegd

¹²² ACLED, via export tool geraadpleegde update: 08/07/2022, [url](#)

¹²³ Annys S. et al, 03/2021, [url](#); ICG, 02/04/2021, [url](#); The Economist, 22/04/2021, [url](#); UNOCHA, 27/04/2021, [url](#); Physical Geography Research Group, 08/07/2021, [url](#)

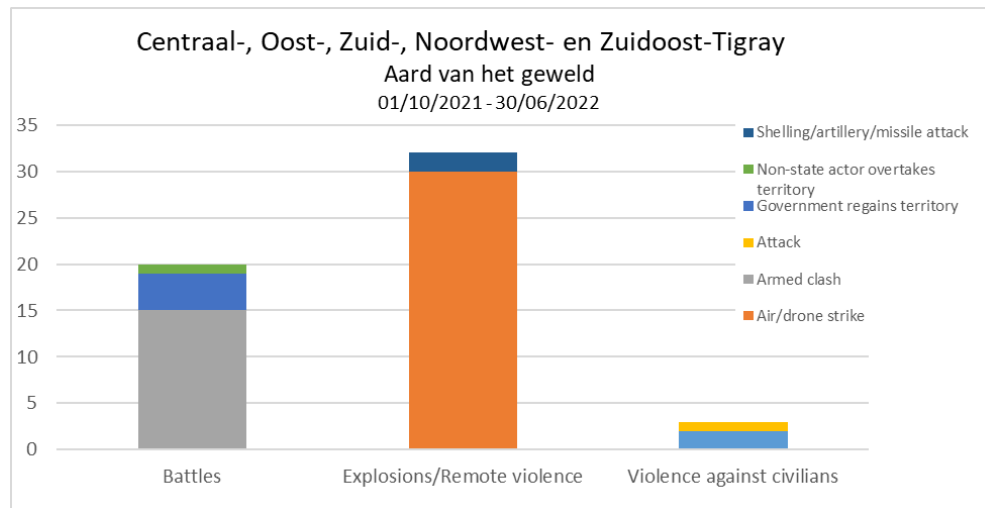
¹²⁴ OHCHR & EHRC, 03/11/2021, [url](#)

¹²⁵ AI, 10/08/2021, [url](#)

¹²⁶ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 08/07/2022, [url](#)

door Tigray-troepen. Zo doden de TDF achttien burgers nadat ze de stad Korem in Zuid-Tigray heroveren.¹²⁷

Onderstaande grafiek toont de aard van het geweld in Tigray, met uitzondering van de zone West-Tigray (zie verder), in de periode vanaf 1 oktober 2021 tot 30 juni 2022 aan de hand van ACLED-data.

Grafiek 5: Grafiek opgemaakt door Cedoca op basis van ACLED-data, 01/10/2021 – 30/6/2022¹²⁸

Uit de data komt naar voor dat het geweld in deze periode voornamelijk bestaat uit luchtaanvallen. Vanaf oktober tot december 2021 registreert ACLED 21 drone-aanvallen uitgevoerd door de ENDF op verschillende locaties in de regio. Deze luchtaanvallen gaan door in januari 2022. In die maand vinden volgens ACLED-data acht drone-aanvallen plaats. In maart 2022 registreert ACLED nog een drone-aanval.¹²⁹ Bloomberg schrijft over 40 luchtaanvallen in Tigray tussen oktober 2021 en begin januari 2022.¹³⁰ Een voorbeeld van deze incidenten is een aanval door Ethiopische jets eind oktober 2021 op Mesfin Industrial Engineering PLC in de stad Mekelle. Ziekenhuisbronnen en de EHRC beweren dat de luchtaanval een woonwijk getroffen heeft en zes burgers gedood heeft. Daarnaast raakten zo'n 24 burgers gewond.¹³¹ Een ander voorbeeld is een luchtaanval door Ethiopische troepen in Dedebeit op 7 januari 2022 waarbij 56 IDP's omkomen en 30 anderen gewond raken.¹³²

Eind mei 2022 beschieten Eritrese strijdkrachten een school waar ontheemden verblijven en vernietigen ze een tiental huizen in de stad Sheraro. Dit incident categoriseert ACLED als *shelling/artillery/missile attack*, een subcategorie van *explosions/remote violence*.¹³³

ACLED noteert voor deze periode voorts drie incidenten van geweld gericht tegen burgers, waarvan twee ontvoeringen en een aanval. Op 3 maart 2022 ontvoeren de TDF 160 jongemannen uit Alamata. Diezelfde maand doden Tigray-troepen een aantal vrouwen en een man in Mekelle op beschuldiging van het voeren van leden van de ENDF en steun aan de PP.¹³⁴

¹²⁷ ICG, 04/07/2022, [url](#); ACLED, via export tool geraadpleegde update: 08/07/2022, [url](#)

¹²⁸ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 08/07/2022, [url](#)

¹²⁹ ICG, 04/07/2022, [url](#); ACLED, via export tool geraadpleegde update: 08/07/2022, [url](#)

¹³⁰ Bloomberg, 04/01/2022, [url](#)

¹³¹ Reuters, 28/10/2021, [url](#)

¹³² HRW, 24/03/2022, [url](#)

¹³³ ICG, 04/07/2022, [url](#); ACLED, via export tool geraadpleegde update: 08/07/2022, [url](#)

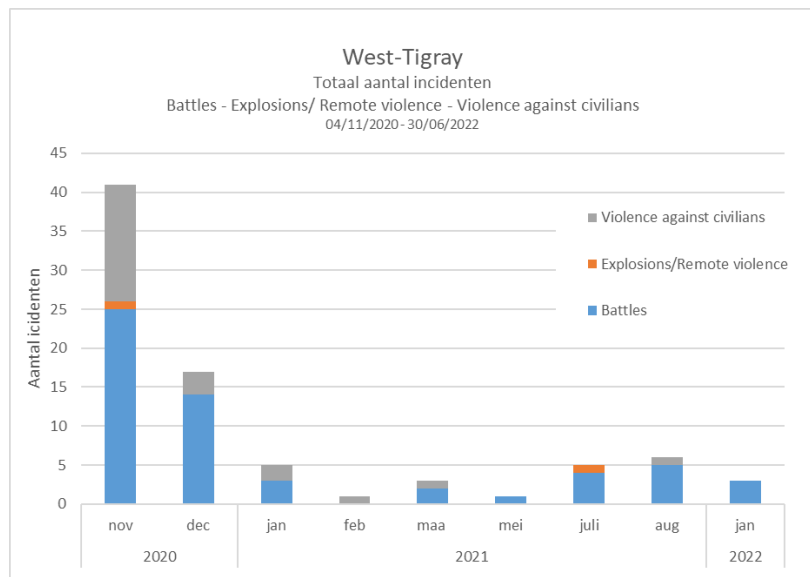
¹³⁴ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 08/07/2022, [url](#)

Tenslotte registreert ACLED in de periode van oktober 2021 tot eind juni 2022 achttien gewapende treffens tussen de TDF enerzijds, en de ENDF, de ASF (voornamelijk in Zuid-Tigray, nabij de grens met Amhara en Afar) of de EDF (in Centraal- en Noordwest-Tigray) anderzijds.¹³⁵

1.4.2. West-Tigray

Voor de periode vanaf de start van de vijandelijkheden in Tigray op 4 november 2020 tot 30 juni 2022 noteert ACLED 82 incidenten in de zone West-Tigray, waarvan ACLED er 57 categoriseert als *battles*, 2 als *explosions/remote violence* en 23 als *violence against civilians*.¹³⁶

Voor de maanden die ontbreken in onderstaande grafiek noteert ACLED geen geweldsincidenten in West-Tigray. West-Tigray is sinds november 2020 vanwege veiligheidsproblemen ontoegankelijk voor hulporganisaties. Ook mensenrechtenorganisaties en journalisten hebben amper tot geen toegang tot het gebied.¹³⁷ Deze context heeft mogelijks een invloed op de registratie van geweldsincidenten door ACLED.

Grafiek 6: Grafiek opgemaakt door Cedoca op basis van ACLED-data, 04/11/2020 – 30/6/2022¹³⁸

Uit bovenstaande grafiek komt naar voor dat het aantal incidenten geregistreerd door ACLED scherp daalt na november (41 incidenten) en december 2020 (17 incidenten). Voor de periode van oktober 2021 tot eind juni 2022 registreert ACLED drie *battles* tussen de TDF en de ENDF en diens Amhara-bondgenoten in de zone West-Tigray.¹³⁹

Waar ACLED gedurende de periode oktober 2021 – juni 2022 drie geweldsincidenten noteert in de maand januari 2022, berichten de mensenrechtenorganisaties AI en HRW over deportaties, etnische zuiveringen, buitengerechtelijke executies en massadetenties in deze maanden in West-Tigray.¹⁴⁰

¹³⁵ ICG, 04/07/2022, [url](#); ACLED, via export tool geraadpleegde update: 08/07/2022, [url](#)

¹³⁶ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 08/07/2022, [url](#)

¹³⁷ HRW, 16/12/2021, [url](#)

¹³⁸ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 08/07/2022, [url](#)

¹³⁹ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 08/07/2022, [url](#)

¹⁴⁰ HRW, 16/12/2021, [url](#); AI & HRW, 05/04/2022, [url](#); HRW, 06/04/2022, [url](#)

1.5. Doelwitten van het geweld

Abiy spreekt in november 2020 over een interne “ordehandhavingsmissie”, waarbij het vooropgestelde doel is om de leiders van de regio Tigray op te pakken. Ondanks het duidelijk geformuleerde doel is het vooral de burgerbevolking die het meest te lijden heeft onder het conflict in de regio.¹⁴¹ Naast willekeurig geweld, buitengerechtelijke executies, bombardementen en beschietingen, zijn vrouwen (en in mindere mate soms ook mannen) het slachtoffer van verkrachting en andere vormen van seksueel geweld door alle betrokken partijen in het conflict.¹⁴²

De EHRC wijst er in haar rapport van juli 2022 op dat hoewel een groot aantal slachtoffers van mensenrechtenschendingen in het conflict in het noorden van Ethiopië burgers zijn, gevangengenomen leden van de tegenpartij ook onderworpen zijn aan deze schendingen.¹⁴³

Het cijfermateriaal aangaande het aantal dodelijke slachtoffers en burgerslachtoffers ten gevolge van het gewapend conflict in het noorden van Ethiopië dat in dit hoofdstuk wordt aangehaald, dient slechts ter indicatie. De specifieke context van het conflict, waarbij de regio afgesloten is van internet- en telecommunicatiediensten en waarbij journalisten en internationale organisaties slechts beperkt toegang krijgen tot het gebied, maakt dat er geen eenduidige of volledige cijfers bestaan van het aantal dodelijke slachtoffers. Daarnaast bestaan verschillende narratieven over incidenten binnen het conflict. Een treffend voorbeeld daarvan is het bloedbad bij Axum, waarbij schattingen van het aantal dodelijke slachtoffers schommelen tussen 100 tot 800 doden, naargelang de bron en diens betrokkenheid in het conflict.¹⁴⁴

1.5.1. Dodelijke slachtoffers

Het aantal dodelijke slachtoffers dat ACLED registreert in de kolom *fatalities* omvat zowel burgerdoden als veiligheidspersoneel of militieleden. Gewonden worden niet geregistreerd. ACLED maant aan tot grote voorzichtigheid bij het gebruik van cijfers omtrent het aantal doden uit zijn eigen of enige andere databank.¹⁴⁵ Zelf kan ACLED informatie over het aantal dodelijke slachtoffers niet verifiëren. De organisatie wijst erop dat van alle conflictdata, cijfers over dodelijke slachtoffers het meest vooringenomen en het minst accuraat zijn. Dergelijke informatie is gevoelig voor manipulatie door gewapende groepen en soms ook door de media, wat kan leiden tot overdrijvingen of onderrapportage. ACLED benadrukt dat de cijfers als “gerapporteerde” aantallen en beschouwd moeten worden. Verder licht de organisatie toe dat de in de databank ingevoerde aantallen schattingen zijn.¹⁴⁶

Voor de periode van 4 november 2020 tot en met 30 juni 2022 noteert ACLED 4.297 dodelijke slachtoffers in de regio Tigray bij 851 incidenten van het type *battles, explosions/remote violence* en *violence against civilians*. In die periode registreert ACLED 1.877 dodelijke slachtoffers bij 694 *battles*, 406 doden bij 54 explosies en 2.014 burgerslachtoffers bij 103 incidenten van *violence against civilians*.¹⁴⁷

¹⁴¹ ICG, 02/04/2021, [url](#)

¹⁴² Kujenga Amani, 11/08/2021, [url](#); US-EU High Level Roundtable, 10/06/2021, [url](#)

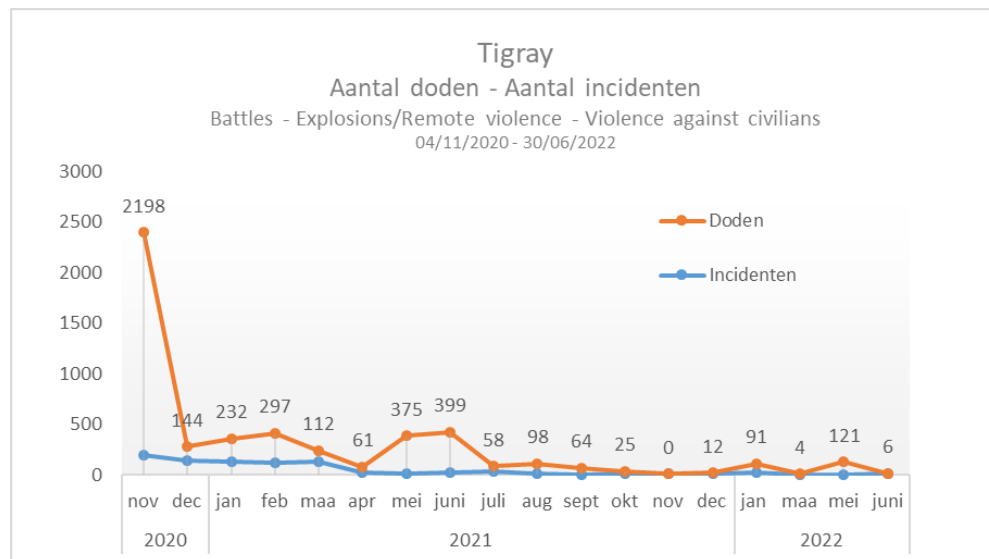
¹⁴³ EHRC, 08/07/2022, [url](#)

¹⁴⁴ Vanden Bempt, T. et al, 26/11/2021, [url](#); Slate, 09/03/2022, [url](#); Plaut M., 03/06/2022, [url](#); AI, 26/02/2021, [url](#)

¹⁴⁵ ACLED, *Fatalities*, 10/04/2019, [url](#)

¹⁴⁶ ACLED, *Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED) Codebook*, 10/04/2019, p.31, [url](#)

¹⁴⁷ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 08/07/2022, [url](#)

Grafiek 7: Grafiek opgemaakt door Cedoca op basis van ACLED-data, 04/11/2020 – 30/6/2022¹⁴⁸

Meer dan de helft van het aantal slachtoffers dat sinds de start van de vijandelijkheden op 4 november 2020 geregistreerd is door ACLED valt in de eerste maand van de vijandelijkheden. In november 2020 noteert ACLED 2.198 dodelijke slachtoffers in de regio Tigray bij 196 incidenten, waarvan 824 doden voor de 150 geregistreerde incidenten onder de ACLED-categorie *battles*, 1.157 burgerdoden voor 38 incidenten van *violence against civilians* en 217 doden geregistreerd onder de categorie *explosions/remote violence* (8 incidenten).¹⁴⁹

In de daaropvolgende fase van het conflict, van 1 december 2020 tot eind juni 2021, wanneer de federale troepen zich terugtrekken uit Tigray, noteert ACLED 1.620 dodelijke slachtoffers in de regio Tigray bij 554 incidenten, waarvan 777 doden voor de 482 geregistreerde incidenten onder de ACLED-categorie *battles*, 783 burgerdoden bij 59 incidenten van *violence against civilians* en 60 doden geregistreerd onder *explosions/remote violence* (13 incidenten).¹⁵⁰

Voor de periode van 1 juli 2021 tot 30 juni 2022 noteert ACLED 479 dodelijke slachtoffers in Tigray bij 101 incidenten, waarvan 276 doden voor de 62 geregistreerde incidenten onder de ACLED-categorie *battles*, 74 burgerdoden bij 6 incidenten van *violence against civilians* en 129 doden geregistreerd onder *explosions/remote violence* (33 incidenten).¹⁵¹

1.5.2. Burgers

Internationale media en mensenrechtenorganisaties berichten sinds eind november 2020 over "duizenden doden" en "miljoenen ontheemden".¹⁵² Een gezamenlijk persbericht van drie Tigray-oppositiepartijen in februari 2021 stelt dat tussen november 2020 en januari 2021 52.000 burgers zijn gedood in het conflict.¹⁵³ CQ Magazine schrijft in augustus 2021 dat er sinds november 2020 meer

¹⁴⁸ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 08/07/2022, [url](#)

¹⁴⁹ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 08/07/2022, [url](#)

¹⁵⁰ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 08/07/2022, [url](#)

¹⁵¹ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 08/07/2022, [url](#)

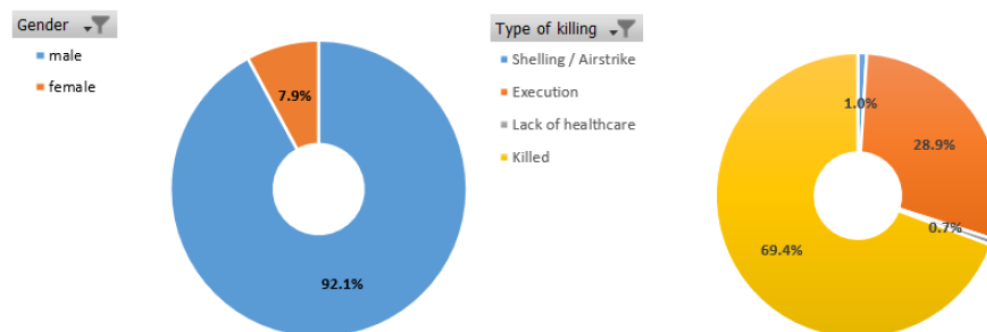
¹⁵² ICG, 27/11/2020, [url](#); BBC, 23/06/2021, [url](#); The New York Times, 23/06/2021, [url](#)

¹⁵³ LA Times, 02/02/2021, [url](#); Eritrea Hub, 11/08/2021, [url](#)

dan 60.000 mensen zijn omgekomen in het conflict in Tigray, maar geeft niet aan waarop het deze schatting stoelt.¹⁵⁴

Tghat, een platform opgericht om het conflict in Tigray te documenteren¹⁵⁵, heeft een gedetailleerde lijst van slachtoffers samengesteld waarbij de omstandigheden van overlijden door meerdere bronnen bevestigd zijn.¹⁵⁶ Het platform geeft in augustus 2021 aan dat het aantal op de lijst slechts 5,8 % bedraagt van de schatting van het volledige aantal omgekomen burgers en wijst daarbij op de zeer moeilijke werkomstandigheden.¹⁵⁷ Midden juni 2022 beslaat de lijst van geverifieerde slachtoffers 3.201 personen.¹⁵⁸

De atlas van de humanitaire situatie in Tigray die de onderzoeksgroep van de UGent, onder leiding van Jan Nyssen, bevat gegevens over geweld, slachtoffers en ontheemden en heeft als doel de situatie waarin de burgers in Tigray zich bevinden, in kaart te brengen. De onderzoekers hebben 3.240 dodelijke burgerslachtoffers geïdentificeerd waarvan ze de precieze omstandigheden van hun overlijden kunnen documenteren (aantal op 16 november 2021).¹⁵⁹

Figuur 8: Graphic representation of fully documented civilian casualties, by the end of November 2021¹⁶⁰

Van de volledig gedocumenteerde dodelijke burgerslachtoffers door de onderzoeksgroep van de UGent voor de periode van de aanvang van het conflict tot midden november 2021 werd het overgrote deel gedood tijdens gevechten (69,4 %), iets minder dan een derde werd geëxecuteerd (28,9 %). Slechts 1% van deze burgerdoden werd gedood tijdens beschietingen en luchtaanvallen. Mensen die stierven van de honger of door de totale ineenstorting van het gezondheidszorgsysteem maken minder dan 1% uit van deze volledig gedocumenteerde slachtoffers. Het aantal mensen dat van honger is omgekomen, wordt door de onderzoekers van de UGent in november 2021 evenwel in de tienduizenden geschat, aangezien 353.000 mensen begin juni 2021 reeds in hongersnood

¹⁵⁴ CQ Magazine, 07/08/2021, [url](#)

¹⁵⁵ De missie van Tghat is om zo volledig mogelijk te documenteren en berichten over de slachtoffers, inclusief volledige namen, leeftijden, plaats van overlijden, wijze van overlijden en foto's van de slachtoffers. Lees meer over de methodologie van Tghat op Tghat, 11/08/2021, [url](#)

¹⁵⁶ Tghat, geraadpleegde update: 02/09/2021, [url](#)

¹⁵⁷ Tghat, 11/08/2021, [url](#)

¹⁵⁸ Tghat, geraadpleegd update: 14/06/2022, [url](#)

¹⁵⁹ Physical Geography Research Group, 12/2021, [url](#)

¹⁶⁰ Physical Geography Research Group, 12/2021, p. 39, [url](#)

verkeerden.¹⁶¹ Massamoorden of bloedbaden¹⁶² en executies wegen dus zwaar door in de sterftcijfers.¹⁶³ De onderzoekers telden in november 2021 283 slachtpartijen of bloedbaden.¹⁶⁴

Van het totale aantal slachtoffers zijn 92 % mannen. Volgens professor Jan Nyssen wijst dit op een strategie om potentiële rekruten voor de TDF preventief te elimineren.¹⁶⁵

Daarnaast stelde het onderzoeksteam een lijst op met meer dan 10.000 gerapporteerde burgerslachtoffers (aantal op 16 november 2021), afgeleid uit (sociale) mediaberichten, rapporten van verschillende ngo's en humanitaire actoren en persberichten.¹⁶⁶

Begin januari 2022 meldt Bloomberg dat ten minste 143 burgers gedood zijn en 213 gewonden raakten bij 40 luchtaanvallen in Tigray sinds oktober 2021.¹⁶⁷ Ook in 2022 komen burgers om bij luchtaanvallen in Tigray. In de eerste twee weken van januari 2022 vallen nog eens 108 burgerdoden bij luchtaanvallen.¹⁶⁸ Na een luchtaanval op 7 januari 2022 op het kamp Dedit in Noordwest-Tigray, waarbij 56 burgers omkomen, zien hulporganisaties zich genoodzaakt hun operaties in delen van Tigray stop te zetten.¹⁶⁹ Op 10 januari 2022 komen nog eens 17 mensen om bij een luchtaanval in Mai Tsebi.¹⁷⁰ Volgens het OHCHR zijn 304 personen omgekomen en 373 personen gewond geraakt bij luchtaanvallen in Tigray tussen 22 november 2021 en 28 februari 2022.¹⁷¹

In maart 2022 heeft het UGent-onderzoeksteam volgens een artikel in The Globe and Mail 289 incidenten geregistreerd in Tigray sinds de aanvang van het conflict die de dood van tot wel 12.478 burgers hebben veroorzaakt. Het werkelijke aantal doden door geweld is volgens de onderzoekers evenwel hoger.¹⁷² Volgens schattingen van de onderzoeksgroep onder professor Nyssen in maart 2022 zijn tot 500.000 mensen omgekomen in de zestien maanden van vijandelijkheden in het noorden van Ethiopië. De schatting omvat 50.000 tot 100.000 slachtoffers van geweld, 150.000 tot 200.000 sterfgevallen door honger en meer dan 100.000 sterfgevallen veroorzaakt door een gebrek aan gezondheidszorg.¹⁷³

Het conflict kent een heel eigen dynamiek in West-Tigray, de zone die sinds november 2020 onder de facto controle staat van de ASF en Amhara-milities. Verschillende internationale mediakanalen en mensenrechtenorganisaties melden deportaties, etnische zuiveringen, buitengerechterlijke executies en massadetenties in concentratiekampen in West-Tigray door regeringstroepen en militiegroepen.¹⁷⁴

Eind september 2021 bericht Jonathan Hutson, onderzoeker en mensenrechtenactivist, dat de ENDF, bijgestaan door ASF, paramilitaire groepen en Fano-milities, op meerdere locaties duizenden Tigray

¹⁶¹ Vanden Bempt, T. et al, 26/11/2021, [url](#)

¹⁶² De definitie van een slachtpartij of bloedbad is een conflictincident waarbij ten minste vijf burgers op dezelfde dag op dezelfde locatie zijn gedood. Annys S. et al, 03/2021, [url](#); Physical Geography Research Group, 08/07/2021, [url](#)

¹⁶³ Annys S. et al, 03/2021, [url](#); Physical Geography Research Group, 08/07/2021, [url](#)

¹⁶⁴ Physical Geography Research Group, 12/2021, [url](#)

¹⁶⁵ Annys S. et al, 03/2021, p. 23, [url](#); De Morgen, 30/03/2021, [url](#); Physical Geography Research Group, 11/06/2021, [url](#); Physical Geography Research Group, 08/07/2021, [url](#); Physical Geography Research Group, 12/2021, [url](#)

¹⁶⁶ Annys S. et al, 03/2021, [url](#); Physical Geography Research Group, 08/07/2021, [url](#)

¹⁶⁷ Bloomberg, 04/01/2022, [url](#)

¹⁶⁸ France24, 14/01/2022, [url](#)

¹⁶⁹ DW, 10/01/2022, [url](#)

¹⁷⁰ Al Jazeera, 11/01/2022, [url](#)

¹⁷¹ HRW, 24/03/2022, [url](#); OHCHR, 07/03/2022, [url](#)

¹⁷² The Globe and Mail, 14/03/2022, [url](#)

¹⁷³ The Globe and Mail, 14/03/2022, [url](#); Bloomberg, 22/03/2022, [url](#)

¹⁷⁴ The Telegraph, 05/09/2021, [url](#); CNN, 05/09/2021, [url](#); CNN, 10/09/2021, [url](#); HRW, 16/12/2021, [url](#)

hebben opgesloten, waaronder ook honderden kinderen van alle leeftijden, in barre omstandigheden, vanwege hun etniciteit en zonder gerechtelijke procedure of geldig juridisch voorwendsel.¹⁷⁵

In november 2021 escaleren misbruiken en uitzettingen tegen Tigray opnieuw. Die maand pakken de regionale politiediensten en Amhara-milities, waaronder Fano-groepen, Tigray systematisch op in Adebai, Humera en Rawyan. Tienduizenden ouderen, zieken, jonge moeders en kinderen worden verdreven. Sommige van hen zijn sindsdien in Centraal-Tigray aangekomen, terwijl anderen nog steeds vermist zijn. Twintig vrachtwagens vol mensen vertrekken in die periode richting Centraal-Tigray.¹⁷⁶ Volgens de VN worden alleen al in november 2021 29.000 mensen onder dwang overgebracht naar andere delen van Tigray.¹⁷⁷ Anderen worden opgepakt en vastgehouden in detentiecentra. Voor de Tigray die vastzitten in West-Tigray, duurt de gruwel voort. Sinds januari 2022 houden ASF duizenden Tigray vast in overvolle faciliteiten, waar gedetineerden zijn gedood, gemarteld en amper voedsel en medische zorg geboden wordt. Sommigen zijn verhongerd.¹⁷⁸

In april 2022 publiceren HRW en AI een gezamenlijk rapport over de wreedheden tegen Tigray door Amhara-troepen en gelieerde militieën. Het rapport documenteert hoe functionarissen in West-Tigray en veiligheidstroepen uit de naburige regio Amhara, met instemming en mogelijke deelname van de ENDF, systematisch honderdduizenden Tigray-burgers uit hun huizen verdreven met bedreigingen, moorden, seksueel geweld, massale willekeurige detentie, plundering en het weigeren van humanitaire hulp. Regionale veiligheidstroepen en civiele autoriteiten in West-Tigray hebben sinds november 2020 wijdverbreide misstanden begaan tegen Tigray die neerkomen op oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid, aldus AI en HRW.¹⁷⁹ Amhara-troepen arresteren duizenden volwassen mannen en schieten op degenen die proberen te vluchten. Sommigen sterven als gevolg van marteling, weigering van medische zorg en gebrek aan voedsel en water in de overvolle detentiecentra gerund door de Amhara-troepen en Fano-groepen; bewakers hebben anderen vermoord.¹⁸⁰ Volgens AI en HRW zitten in april 2022 nog duizenden Tigray vast.¹⁸¹

1.5.3. Eritrese Vluchtelingen

De situatie is extreem moeilijk voor de Eritrese vluchtelingen in Tigray. Zij worden door alle partijen in het conflict ontvoerd, aangevallen, vermoord, verkracht, lastiggevallen en bedreigd.¹⁸²

Voordat het conflict uitbrak in november 2020, had UNHCR 96.223 Eritrese vluchtelingen geregistreerd in de Tigray-regio, voornamelijk ondergebracht in vier vluchtelingenkampen in het westelijke deel van de regio: Mai Aini (21.682), Adi Harush (32.167), Shimelba (8.702) en Hitsats (25.248). Er waren ook 8.424 Eritrese vluchtelingen die in de Tigray-regio woonden binnen het *Out of Camp*-beleid, waardoor vluchtelingen in gemeenschappen konden leven.¹⁸³

¹⁷⁵ Salon (Hutson J.), 25/09/2021, [url](#)

¹⁷⁶ HRW, 16/11/2021, [url](#)

¹⁷⁷ Plaut M., 03/06/2022, [url](#)

¹⁷⁸ Plaut M., 03/06/2022, [url](#)

¹⁷⁹ AI & HRW, 05/04/2022, [url](#); HRW, 06/04/2022, [url](#)

¹⁸⁰ AI & HRW, 05/04/2022, [url](#); HRW, 06/04/2022, [url](#)

¹⁸¹ AI & HRW, 05/04/2022, [url](#); HRW, 06/04/2022, [url](#)

¹⁸² OHCHR, 06/08/2021, [url](#); UN Dispatch, 30/08/2021, [url](#)

¹⁸³ UNHCR, 20/04/2021, [url](#)

De VN-vluchtelingencommissaris ontvangt in december 2020 een overweldigend aantal meldingen van Eritrese vluchtelingen in Tigray die zijn vermoord, ontvoerd of met geweld zijn teruggestuurd naar Eritrea.¹⁸⁴

Tussen november 2020 en januari 2021 bezetten Eritrese en Tigray-troepen afwisselend de vluchtelingenkampen Hitsats en Shimelba en plegen er talloze misbruiken. Eritrese troepen vallen ook Tigray aan die in gemeenschappen rond de kampen woonden.¹⁸⁵ Bloomberg, VICE en AP berichten over vernietigingen en systematische aanvallen in Hitsats en Shimelba in de periode november 2020 - januari 2021.¹⁸⁶ Veel Eritrese vluchtelingen vluchten naar de zuidelijker gelegen kampen in Tigray, Mai Aini en Adi Harush, in de hoop daar veilig te zijn voor de strijdende troepen.¹⁸⁷

Toen de oorlog eind juni 2021 in het voordeel van de TDF uitviel, namen de Tigray-troepen de stad Shire terug in. Eritrese vluchtelingen werden vervolgens aangevallen door de plaatselijke bevolking.¹⁸⁸

In juli 2021 vechten de TDF tegen het terugtrekkende Ethiopische leger en de Amhara-troepen in het vluchtelingenkamp Mai Aini, wat leidt tot verdere ontheemding van Eritrese vluchtelingen in de kampen Mai Aini en Adi Harush.¹⁸⁹

De VN verklaart in januari 2021 dat zo'n 20.000 vluchtelingen worden vermist nadat de kampen Shimelba en Hitsats zijn verwoest.¹⁹⁰

In november 2021 brengt Reuters een speciaal rapport uit over het lot van Eritrese vluchtelingen in Tigray. Eritrese vluchtelingen vertellen Reuters over een systematische campagne waarbij Eritrese soldaten een COVID-19-quarantainecentrum oprichten in de grensregio. Soldaten brengen vervolgens duizenden vluchtelingen naar Eritrea. De vluchtelingen vertellen dat, eenmaal in Eritrea, een deel gevangen wordt gezet of in militaire dienst wordt gedwongen.¹⁹¹ De door Reuter geïnterviewde vluchtelingen spreken over moorden, groepsverkrachtingen en plunderingen door zowel Eritrese soldaten als Tigray-troepen.¹⁹²

1.6. De geografie van het conflict

In grote lijnen is Tigray tot eind juni 2021 een slagveld verdeeld onder vier strijdkrachten die aan twee kanten vechten. De Tigray-troepen nemen het op tegen het Ethiopische leger, dat dorpen en steden bezet; formele en informele Amhara-troepen, die het grootste deel van West-Tigray en delen van het zuiden van Tigray controleren; en het Eritrese leger, dat voornamelijk aanwezig is in de noordelijke delen van de zones Noordwest, Centraal- en Oost-Tigray.¹⁹³ Gevechten gaan grotendeels door in afgelegen plattelandssteden en -dorpen, met korte schermutselingen op de hoofdwegen.¹⁹⁴

West-Tigray, en vooral Humera, is een hotspot van bloedbaden, schrijft Tim Vanden Bempt, onderzoeker verbonden aan de onderzoeksgroep van de Gentse Professor Jan Nyssen. In de stad

¹⁸⁴ Reuters, 11/12/2020, [url](#)

¹⁸⁵ HRW, 16/09/2021, [url](#)

¹⁸⁶ Bloomberg, 09/01/2021, [url](#); AP News, 17/01/2021, [url](#); VICE, 03/02/2021, [url](#)

¹⁸⁷ Nederland – Ministerie van Buitenlandse Zaken, 31/08/2021, [url](#)

¹⁸⁸ Reuters, 01/11/2021, [url](#)

¹⁸⁹ France 24, 13/07/2021, [url](#); HRW, 30/07/2021, [url](#)

¹⁹⁰ Al Jazeera, 02/02/2021, [url](#)

¹⁹¹ Reuters, 01/11/2021, [url](#)

¹⁹² Reuters, 01/11/2021, [url](#)

¹⁹³ ICG, 02/04/2021, [url](#)

¹⁹⁴ The Economist, 22/05/2021, [url](#)

vinden talloze moorden op Tigray plaats als onderdeel van een intense etnische zuiveringscampagne.¹⁹⁵

Op 28 juni 2021 trekken de ENDF en de EDF zich terug uit Tigray en nemen de TDF Mekelle over.¹⁹⁶ Sindsdien is het grootste deel van Tigray in handen van de TDF, en bestuurt een regering onder leiding van het TPLF het gebied. In het noorden en westen van de regio is sprake van aanwezigheid van Eritrese troepen. ASF en Fano-groepen behouden bij het afsluiten van deze Focus de controle over een groot deel van West-Tigray.¹⁹⁷

Er is sprake van een aanwezig van Amhara-milities in Zuid-Tigray, in het bijzonder in de *woreda*'s Rayaazebo en Alamata. In Rayaazebo wonen voornamelijk leden van de etnische groep Raya waarvan velen onder het bestuur van de naburige regio Amhara willen vallen. Op 11 juni 2022 komen Fano-groepen opnieuw het gebied binnen, nadat ze zich eerder hadden teruggetrokken vanwege de wetshandavingsoperatie door de federale regering in de regio Amhara in mei 2022.¹⁹⁸

In de periode na de federale terugtrekking uit Tigray eind juni 2021 concentreren de gevechten zich aanvankelijk in de zone Zuid-Tigray en in het zuiden van de zones Noordwest- en Centraal-Tigray aan de grens met Amhara en Afar. In juli 2021 breidt het conflict uit buiten de grenzen van de regio Tigray. TDF-offensieven in de naburige regio's Amhara en Afar stuiten op veel verzet, maar kennen vooral in oktober 2021 veel succes.¹⁹⁹ Wanneer TDF-troepen in oktober 2021 oprukken in de regio Amhara, bombardeert de federale regering doelwitten in Tigray.²⁰⁰ Begin december 2021 trekken de TDF zich onder druk van de ENDF en haar Amhara-bondgenoten terug naar de noordelijke regio. Luchtaanvallen in Tigray gaan door tot januari 2022, een maand na de terugtrekking van Tigray-troepen uit de aangrenzende regio's Amhara en Afar midden december 2021.²⁰¹

In de eerste vier maanden van 2022 is sprake van periodieke gevechten op de grens van Tigray met de regio's Amhara en Afar. In mei en juni 2022 worden gevechten gemeld in het noorden van Tigray, op de grens met Eritrea, en in de *woreda* Raya Alamata in de zone Zuid-Tigray.²⁰²

¹⁹⁵ Vanden Bempt, T. et al, 26/11/2021, [url](#)

¹⁹⁶ UNOCHA, 19/07/2021, [url](#);

¹⁹⁷ Physical Geography Research Group, 12/2021, [url](#)

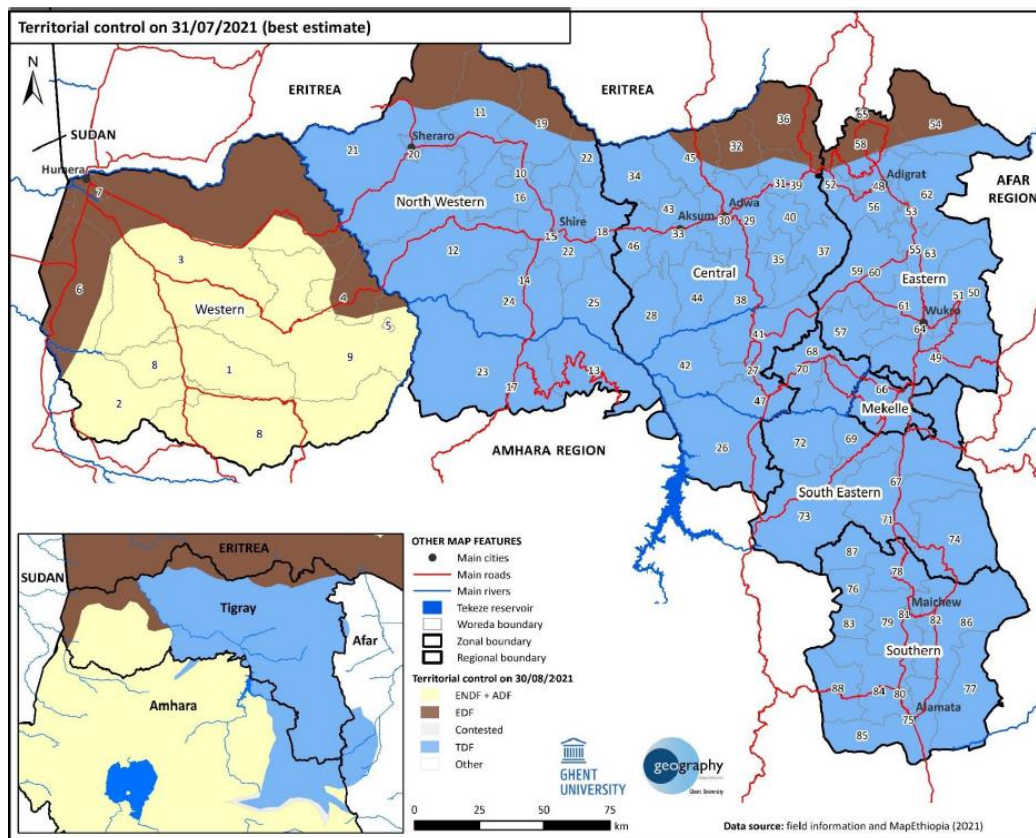
¹⁹⁸ EPO, 22/06/2022, [url](#)

¹⁹⁹ Eritrea Focus & Oslo Analytica, 04/03/2022, [url](#)

²⁰⁰ ICG, 04/07/2022, [url](#); ACLED, via export tool geraadpleegde update: 08/07/2022, [url](#)

²⁰¹ Eritrea Focus & Oslo Analytica, 04/03/2022, [url](#)

²⁰² Eritrea Focus & Oslo Analytica, 04/03/2022, [url](#)

Figuur 1: Approximate territorial control by 31 July and 27 December 2021; inset map shows the situation on 31 August 2021²⁰³

1.7. Verplaatsing van de bevolking

1.7.1. Intern ontheemden

Ook in 2022 veroorzaakt het conflict nieuwe ontheemding en beperkingen op terugkeer voor *internally displaced persons* (IDP's), resulterend in ongeveer 1,8 miljoen ontheemden in Tigray in juni 2022.²⁰⁴

Begin december 2021 meldt UNOCHA dat 1,2 miljoen mensen sinds het begin van het conflict zijn ontheemd uit de zone West-Tigray alleen.²⁰⁵

Volgens de Amhara Media Corporation arriveren begin maart 2021 honderden IDP's uit Centraal-Tigray in de zones Wag Hamra en Noord-Wello in de regio Amhara, op zoek naar humanitaire hulp. Deze twee zones herbergen ook duizenden IDP's uit verschillende gebieden van Amhara.²⁰⁶ Mensen uit Tigray maken gebruik van gevaarlijke smokkelroutes om uit het gebied en aan gedwongen militaire dienst aan de ene kant en hongersnood en repressie die door de andere kant wordt opgelegd, te

²⁰³ Physical Geography Research Group, 12/2021, [url](#)

²⁰⁴ Protection Cluster & UNHCR, 07/06/2022, [url](#); UNOCHA, 13/06/2022, [url](#)

²⁰⁵ HRW, 16/12/2021, [url](#)

²⁰⁶ EPO, 23/04/2022, [url](#)

ontsnappen. Journaliste Lucy Kassa bericht dat burgers tot 40.000 birr (€ 755) per persoon betalen aan smokkelaars om de regio uit te komen. Het netwerk van smokkelaars omvat, volgens het onderzoek van Kassa, Ethiopische legerofficieren die de Tigray-burgers naar Jari brengen, een detentiekamp in Amhara waar ze worden vastgehouden totdat ze losgeld betalen.²⁰⁷

Eind mei 2022 worden gewapende schermutselingen gemeld in de grensgebieden in Noordwest-Tigray, die de veiligheid van de bevolking en hulppartners in gevaar brengen en tot burgerslachtoffers leiden. Sommige hulppartners hebben hun personeel om veiligheidsredenen tijdelijk naar Shire verplaatst. De noordwestelijke zone herbergt het grootste aantal ontheemden in Tigray, ongeveer 800.000 van de 1,8 miljoen ontheemden in totaal. Zij hebben sinds 2021 zeer beperkte hulp gekregen. In West-Tigray is weinig informatie beschikbaar over de algemene humanitaire situatie. Weinig hulppartners zijn er operationeel.²⁰⁸

Shire huisvest, net als andere steden in Tigray, een groot aantal ontheemden, van wie de meesten zich op de achttien IDP-locaties in de stad bevinden. Een groot aantal van de ontheemden verblijft ook in gastgemeenschappen. Terwijl de gastgemeenschap de ontheemden aanvankelijk hielp met voedsel en onderdak, heeft de aanhoudende de facto blokkade alle levensreddende voorraden en diensten doen afnemen en ook de gastbevolking in grote nood gebracht. De beoordeling van de Protection Cluster en UNHCR aangaande de bescherming van IDPs in Shire schetst een grim beeld van hun levensomstandigheden in het noorden van Tigray. Kinderen, vooral meisjes, worden vaak blootgesteld aan gendergerelateerd geweld wanneer ze brandhout of water gaan halen. Er is een gebrek aan toegang tot gezondheidsdiensten. Veel kinderen gaan niet naar school. Er is een grote behoefte aan voedsel. Ook de humanitaire situatie van de gastgemeenschappen in Shire is niet goed.²⁰⁹

1.7.2. Vluchtelingen

Tien dagen na aanvang van het conflict in Tigray hebben meer dan 24.000 Ethiopische vluchtelingen de Soedanese grens overgestoken.²¹⁰ Voor velen uit Tigray is Soedan het enige toevluchtsoord, na geruchten van Eritrese betrokkenheid bij de militaire operaties.²¹¹ Eind november 2020 bericht Sudan Tribune dat het aantal Ethiopische vluchtelingen dat Soedanees grondgebied binnenkomt door intensivering van de gevechten aanzienlijk vermindert. Het federale leger zet immers troepen in het grensgebied in om de vluchtende Tigray te verhinderen het land te verlaten.²¹²

Ethiopische vluchtelingen in de kampen in het zuidoosten van Soedan leven er in erbarmelijke omstandigheden. Voedsel, schoon water, onderdak en sanitaire voorzieningen zijn ontoereikend en een toenemend aantal mensen lijdt aan ondervoeding en ziekten zoals malaria en hepatitis E.²¹³

Eind mei 2022 telt UNHCR 59.327 Ethiopische vluchtelingen in Soedan, waarvan 49.572 uit Tigray die verblijven in de staten Kassala en Gedaref. De vluchtelingen worden voornamelijk opgevangen in twee kampen, Um Rakuba en Tunaydbah in Gedaref.²¹⁴

²⁰⁷ The Guardian (Kassa L.), 20/06/2022, [url](#)

²⁰⁸ UNOCHA, 13/06/2022, [url](#)

²⁰⁹ Protection Cluster & UNHCR, 07/06/2022, [url](#)

²¹⁰ Sudan Tribune, 13/11/2020, [url](#)

²¹¹ Sudan Tribune, 11/11/2020, [url](#); Reuters, 11/11/2020, [url](#); Sudan Tribune, 10/11/2020, [url](#); Sudan Tribune, 11/11/2020, [url](#)

²¹² Sudan Tribune, 26/11/2020, [url](#)

²¹³ ICRC, 09/08/2021, [url](#); Radio Dabanga, 09/08/2021, [url](#); BBC, 20/07/2021, [url](#)

²¹⁴ UNHCR, 23/06/2022, [url](#)

1.8. Impact van het conflict op het dagelijks leven

1.8.1. Bewegingsvrijheid en toegang tot openbare diensten, onderwijs en medische voorzieningen

De oorlog heeft geleid tot de bijna totale ineenstorting van het gezondheidszorgsysteem in Tigray door de plunderingen en vernielingen van ziekenhuizen en medische faciliteiten tijdens de eerste maanden van het conflict. De federale minister voor Gezondheid stelt begin juni 2021 dat 55 % van de ziekenhuizen en 52 % van de gezondheidscentra in Tigray werkzaam zijn.²¹⁵ Onderzoek van Artsen Zonder Grenzen (Médecins sans Frontières, MSF) in maart 2021 geeft aan dat 70 % van de gezondheidscentra in Tigray volledig geplunderd zijn en 30 % van de centra beschadigd zijn. Volgens MSF is slechts 13 % van de gezondheidscentra in Tigray operationeel.²¹⁶ Daarnaast is er een kritiek tekort aan essentiële geneesmiddelen.²¹⁷

Sinds juli 2021 is de regio Tigray bovendien volledig afgesneden van communicatie en elektriciteit. Ook het bankwezen blijft geblokkeerd door de federale overheid. Dit heeft eveneens ernstige gevolgen voor de toegang tot gezondheidszorg en watervoorziening.²¹⁸

HRW schrijft in november 2021 een uitgebreid rapport over seksueel geweld in Tigray en het gebrek aan medische bijstand voor de slachtoffers.²¹⁹

Een schadebeoordelingsstudie uitgevoerd door de Universiteit van Mekelle op het einde van 2021 onthult dat 78 % van de gezondheidsposten, 72 % van de gezondheidscentra en 80 % van de ziekenhuizen zijn vernietigd. Gezondheidsinstellingen hebben geen levensreddende basismedicijnen of medicijnen voor chronische ziekten. Het brandstoftekort heeft het voor gezondheidswerkers vrijwel onmogelijk gemaakt om naar afgelegen gebieden te reizen en de omstandigheden te beoordelen.²²⁰

Eind januari 2022 stelt het hoofd van het gezondheidsbureau van Tigray, Hagos Godefay, dat zijn bureau en enkele internationale hulporganisaties 5.421 doden hebben bevestigd in Tigray²²¹ tussen juli en oktober 2021. De doden weerspiegelen niet de mensen die zijn omgekomen in de strijd, maar door hongersnood en gebrek aan medische hulp.²²²

BBC Amharic meldt op 1 juni 2022 dat het Ayder-ziekenhuis in Mekelle, het grootste verwijzingsziekenhuis in de regio, zijn reguliere activiteiten opschort vanwege een gebrek aan medicijnen, stroomstoringen en brandstoftekorten.²²³

Het Tigray Bureau of Education brengt in mei 2022 een samenvattend rapport uit over menselijke en materiële schade toegebracht aan de onderwijssector van Tigray. Uit het rapport, gebaseerd op

²¹⁵ Fana BC, 10/06/2021, [url](#)

²¹⁶ MSF, 15/03/2021, [url](#)

²¹⁷ UNOCHA, 27/04/2021, [url](#); UNOCHA, 26/08/2021, [url](#)

²¹⁸ UNOCHA, 27/04/2021, [url](#); MSF, 15/03/2021, [url](#); US Embassy in Ethiopia, 30/08/2021, [url](#)

²¹⁹ HRW, 09/11/2021, [url](#)

²²⁰ Ethiopia Insight (Godefay H.), 26/01/2022, [url](#)

²²¹ In de voor het gezondheidsbureau toegankelijke gebieden van Tigray, wat aangezien de bezetting van sommige gebieden door strijders en het gebrek aan brandstof veroorzaakt door de blokkade het verzamelen van gegevens en het leveren van hulp beperkt, zo'n 40 % van de regio is.

²²² AP, 27/01/2022, [url](#)

²²³ BBC Amharic, 01/06/2022, [url](#)

enquêtes uitgevoerd tot september 2021, komt naar voor dat 88 % van de klaslokalen beschadigd is.²²⁴ UNOCHA schrijft in het situatierapport van 7 juli 2022 dat 85 % van de scholen in Tigray nood hebben aan banken en schoolborden. In mei 2022 gaan meer dan 2,93 miljoen kinderen in Ethiopië niet naar school, waarvan 2,53 miljoen door conflict. 8.666 scholen in Ethiopië zijn geheel of gedeeltelijk beschadigd en moeten worden hersteld, aldus UNOCHA.²²⁵

Ook andere infrastructuur in Tigray is zwaar beschadigd. Een artikel van Ethiopia Insight vermeldt dat eind februari 2022 bijna alle fabrieken in Tigray vernield en niet langer operationeel zijn.²²⁶

Een artikel van AP van midden oktober 2021 beschrijft het leven in de regio Tigray onder de blokkade. De stad Mekelle gaat gebukt onder snel slinkende voorraden aan voedsel, brandstof, medicijnen en contant geld. Op het platteland is de situatie nog grimmiger omdat de hulp deze gebieden amper tot niet bereikt. Zo goed als alle communicatie met de buitenwereld is verbroken. Energievoorziening sputtert. Er zijn amper medicijnen. De prijzen voor essentiële goederen stijgen.²²⁷

Een week na de onmiddellijke humanitaire wapenstilstand van 24 maart 2022, schetst de BBC een beeld van het leven in de hoofdstad Mekelle. Inwoners moeten dagelijks op zoek naar basisbenodigdheden om de dag door te komen. Alle banken zijn gesloten, velen moeten geld lenen van vrienden en familie om eten te kopen. Bovendien zijn de voedselprijzen omhooggeschoten. Alle telefoonlijnen en het internet zijn afgesloten. Mensen zijn amper op de hoogte van het nieuws. Stromend water en elektriciteit zijn beperkt en soms gaan er ook dagen voorbij zonder. Veel mensen hebben geen werk en de meeste winkels en handelszaken in Mekelle zijn gesloten. Veel mensen bedelen op straat, de meerderheid zijn moeders met kinderen. De medische diensten hebben geen medicijnen meer.²²⁸

Ethiopia Insight schetst een maand later, in mei 2022, een gelijkaardig beeld van het leven in Tigray. Mensen op het platteland houden er verschillende overlevingsstrategieën op na, aldus het artikel, zoals het verkopen van vee, het eten van wilde vruchten waarvan de consumptie normaal wordt afgeraden, migratie naar steden en bedelen. Toch is dit ontoereikend gezien de ernst van de crisis en de enorme aantallen mensen in nood. Midden mei is het moeilijk om werk te vinden in de stedelijke gebieden van Tigray. Het Wereldvoedselprogramma (World Food Programme, WFP) ontdekt in januari 2022 dat meer stedelijke huishoudens ernstig voedselonzeke zijn in vergelijking met landelijke huishoudens en dat mensen sterk afhankelijk zijn van steun van de gemeenschap. In Mekelle is iedereen kwetsbaar en getroffen door de blokkade, ongeacht de sociaaleconomische status. Er is geen telecomdienst in de stad en er is zelden water en elektriciteit. Bankens zijn grotendeels gesloten, waardoor het moeilijk is om toegang te krijgen tot geld. Het verzenden van geld vereist hoge transferkosten. Er is geen brandstof voor het openbaar vervoer.²²⁹

Naast de geweldsincidenten, de voedseltekorten en het gebrek aan gezondheidszorg, zijn er meldingen over gedwongen rekrutering door het TPLF en geallieerde Tigray-troepen in Tigray. Reuters bericht in mei 2022 over dergelijke gedwongen rekruteringen in Tigray. Het hoofd van het communicatiebureau van Tigray reageert door te stellen dat "sommige laaggeplaatste overheidsvertegenwoordigers familieleden hebben vastgehouden om personen te dwingen in dienst te gaan, maar dergelijke

²²⁴ West-Tigray, gebieden die worden bezet door Eritrese troepen en scholen die niet hebben gereageerd op enquêtevragen, maken geen onderwerp uit van het rapport. Het rapport zegt dat het onderzoek 2.054 scholen omvat, wat neerkomt op 91,33% van het totale aantal scholen.

²²⁵ UNOCHA, 07/07/2022, [url](#)

²²⁶ Ethiopia Insight, 16/04/2022, [url](#)

²²⁷ AP, 16/10/2021, [url](#); Zenodo (Nyssen J.), 10/03/2022, [url](#)

²²⁸ BBC, 03/04/2022, [url](#)

²²⁹ Ethiopia Insight, 20/05/2022, [url](#)

incidenten zijn zeldzaam; de nabestaanden zijn vrijgelaten en de ambtenaren gestraft". Volgens Reuters is er in mei 2022 onder de Tigray-bevolking een grotere terughoudendheid om te gaan strijden dan in de eerste maanden van de vijandelijkheden.²³⁰ De aan de federale overheid verbonden nieuwssite Fana BC bericht diezelfde maand eveneens over gedwongen rekrutering door het TPLF.²³¹

De bewegingsvrijheid van mensen wordt beperkt door het gebrek aan brandstof en de verstoring van elektriciteit, telecommunicatie en bankdiensten. UNOCHA geeft begin juli 2022 aan dat de volledige regio Tigray moeilijk te bereiken en bereizen is en dat de toegang van de bevolking tot humanitaire hulp en openbare diensten sterk beperkt is (zie bijlage 2).²³²

1.8.2. Toegang tot voedsel

De landbouw wordt op veel manieren gehinderd door de aanslepende vijandelijkheden in Tigray. Twee miljoen burgers werden uit hun huizen verdreven, gewassen werden geplunderd en verbrand. Boeren in de meeste delen van Tigray verloren hun vee als gevolg van slachtingen en plunderingen door Eritrese, Ethiopische en Amhara-troepen. Het belangrijkste oogstseizoen was al begonnen toen de TDF Mekelle heroverden in juni 2021. Overal in Tigray werkten veel boeren zonder voldoende kunstmest, zaad en ossen. Ook was, volgens een rapport over de voedselzekerheid en de landbouwsector van Tigray in januari 2022, slechts 55 % van het totale landoppervlak dat voor 2021 moest worden beplant, ingezaaid.²³³ Als gevolg hiervan was de oogstopbrengst in 2021 slechts 25-50 % van wat het in een normaal jaar zou zijn. De voedselprijs is bijgevolg sterk gestegen.²³⁴

De analyse volgens het Integrated Food Security Phase Classification (IPC) van juni 2021 meldt 400.000 mensen in de regio (Tigray en delen van Afar en Amhara) in IPC Fase 5.²³⁵ Meer dan 70 % van de bevolking, zo'n vier miljoen mensen, heeft een zeer hoog niveau van voedselonzeekerheid als gevolg van het conflict, het gebrek aan markttoegang, het gemiste plantseizoen en onvoldoende humanitaire steun.²³⁶

Over de toegang tot markten staat in het IPC-rapport het volgende:

"Due to the poor or non-existent harvest and stocks, in the most affected areas of North-Western and Central Tigray, between 50 and 70% of households have food assistance as their main source of food (WFP MVAM). The second key source of food is markets, which are mainly located in the major towns of Mekelle, Adigrat, Adwa, Axum and Shire. The security situation has contributed to food shortages and high prices by disrupting both upstream input markets and downstream output markets. Recently arrived IDPs in Shire (North Western) and Axum (Central) reported that markets were non-functional in rural areas from where they had been displaced due to active fighting, also displacing traders or making trade too dangerous."²³⁷

Er is bij het afsluiten van deze Focus geen recenter IPC-rapport gepubliceerd.

²³⁰ Reuters, 16/05/2022, [url](#)

²³¹ Fana BC, 27/04/2022, [url](#)

²³² UNOCHA, 07/07/2022, [url](#)

²³³ Ethiopia Insight, 20/05/2022, [url](#)

²³⁴ Zenodo (Nyssen J.), 10/03/2022, [url](#); Nyssen J. et al, 01/05/2022, [url](#)

²³⁵ Fase 5, verduidelijkt professor Jan Nyssen aan MO*, betekent minstens 2 honger doden per 10.000 inwoners en per dag. 20 dus voor een district van 100.000 inwoners. Fase 4 is nauwelijks minder erg, dan vallen er 1 tot 2 honger doden per 10.000 inwoners per dag. Ruim een derde van de Tigrese bevolking wordt dus door acute hongersnood bedreigd. MO*, 14/08/2021, [url](#)

²³⁶ IPC, 06/2021, [url](#); WFP, 09/08/2021, [url](#); The New York Times, 01/09/2021, [url](#); Al Jazeera, 31/08/2021, [url](#)

²³⁷ IPC, 06/2021, [url](#)

Begin november 2021 worden volgens schattingen door de VS zo'n 900.000 mensen geconfronteerd met "famine-like conditions"²³⁸ in de regio.²³⁹ Op 16 november 2021 bericht The Guardian dat bijna 200 jonge kinderen zijn omgekomen van de honger in ziekenhuizen in Tigray. Toch is de tol nauwelijks alomvattend, stelt Hagod Godefay van het gezondheidsbureau in Tigray, aangezien de meeste gezondheidsfaciliteiten niet functioneel zijn en gezondheidswerkers slechts de helft van de districten in de regio hebben kunnen bereiken.²⁴⁰ Het gezondheidsbureau van Tigray meldt in januari 2022 dat 1.500 mensen gestorven zijn aan ondervoeding in een periode van vier maanden in slechts een deel van de regio.²⁴¹

Een *Emergency Food Security Assessment* door WFP in januari 2022 waarschuwt dat 83 % van de Tigray-bevolking voedselarm is en bijna 40 % lijdt aan een extreem gebrek aan voedsel. Meer dan 9 miljoen mensen in de door conflicten getroffen regio's in het noorden van Ethiopië hebben humanitaire voedselhulp nodig.²⁴² Volgens hulporganisaties hebben 5,2 miljoen mensen (meer dan 90 % van de bevolking) in Tigray noodvoedselhulp nodig.²⁴³

De Gentse professor Nyssen schat het aantal hongerdoden in Tigray in maart 2022 op zo'n 150.000 tot 200.000.²⁴⁴ Op 20 april 2022 meldt AP ten minste 1.900 stergevallen bij kinderen door honger in Tigray in het voorbije jaar. Het artikel schrijft dat dokters, die het onderzoek uitvoerden in verschillende gezondheidscentra in de regio, aangeven dat het werkelijke aantal vele malen hoger ligt.²⁴⁵ De World Peace Foundation, een onderzoeksgroep van de Amerikaanse Tufts Universiteit, vermeldt in een artikel van 9 mei 2022 dat zo'n 250.000 mensen zijn omgekomen van de honger.²⁴⁶

1.8.3. Toegang tot humanitaire hulp

In oktober 2021 geeft UNOCHA aan dat essentiële en levensreddende hulp voor Tigray nog steeds wordt geblokkeerd.²⁴⁷ Midden oktober is slechts 14 % van de benodigde voorraden aan medicijnen, brandstof en voedsel Tigray binnengekomen sinds de start van de blokkade begin juli 2021.²⁴⁸

De regering wijdt de weinige hulp die Tigray binnenkomt aan de onveilige situatie gecreëerd door het TPLF. Hulpverleners wijzen eveneens op de bureaucratische obstakels en administratieve beperkingen opgelegd vanuit de federale overheid, waaronder ook opdringerige persoonlijke huiszoekingen en inbeslagname van persoonlijke spullen van hulpverleners.²⁴⁹

Ngo's die in Tigray actief zijn, hebben hun brandstof in oktober 2021 zo goed als opgebruikt en hun personeel levert de weinige resterende humanitaire goederen te voet.²⁵⁰ De federale regering heeft

²³⁸ Voordat de voormalige ondersecretaris-generaal van de VN voor humanitaire zaken, Mark Lowcock, in juni 2021 zijn ambt verliet, zei hij dat "er nu hongersnood is" in de door oorlog verscheurde regio, hoewel de VN een verklaring aflegde die niet zo ver ging - dat mensen "op de rand" stonden en 'risico' van een 'dreigende hongersnood'. Devex (Jerving S.), 07/06/2022, [url](#)

²³⁹ ABC News, 03/11/2021, [url](#)

²⁴⁰ The Guardian, 16/11/2021, [url](#)

²⁴¹ Al Jazeera, 28/01/2022, [url](#)

²⁴² WFP, 01/2022, [url](#)

²⁴³ African Arguments, 10/03/2022, [url](#); UNOCHA, 28/01/2022, [url](#)

²⁴⁴ The Globe and Mail, 14/03/2022, [url](#); Bloomberg, 22/03/2022, [url](#); Ethiopia Insight, 29/05/2022, [url](#)

²⁴⁵ AP, 20/04/2022, [url](#)

²⁴⁶ World Peace Foundation, 09/05/2022, [url](#)

²⁴⁷ UNOCHA, 14/10/2021, [url](#)

²⁴⁸ AP, 16/10/2021, [url](#)

²⁴⁹ AP, 16/10/2021, [url](#); WFP, 01/2022, [url](#)

²⁵⁰ AP, 16/10/2021, [url](#)

de toegang van brandstof tot Tigray sinds juli 2021 grotendeels geweigerd.²⁵¹ UNOCHA meldt eind januari 2022 dat humanitaire partners in Tigray operaties inkrimpen vanwege de uitputting van voorraden, brandstof en contant geld.²⁵² In maart 2022 geeft UNOCHA aan dat hulporganisaties hun activiteiten hebben verminderd of stopgezet door gebrek aan brandstof - en met elektriciteit, telecommunicatie en bankdiensten grotendeels afgesloten. Autovervoer wordt tot het absolute minimum beperkt.²⁵³

Door vijandelijkheden langs de grens tussen de regio's Tigray en Afar is de centrale corridor voor het leveren van humanitaire hulp over land, de weg Semera-Abala-Mekelle, in maart 2022 niet toegankelijk, en dit sinds 15 december 2021.²⁵⁴ Hulporganisaties zijn in die periode genooddaakt voorraden per vliegtuig te vervoeren. Vrachtluchten naar de regio, hervat op 24 januari 2022, zijn veel duurder en leveren slechts minimale benodigdheden.²⁵⁵

Op 24 maart 2022 roept de federale regering een humanitaire wapenstilstand af.²⁵⁶ De humanitaire toegang in Tigray verbetert daarna, al gaat dit aanvankelijk traag. Na hulpkonvoien op 1 en 2 april 2022 slagen humanitaire partners er twee weken lang niet in om hulp over land tot in Tigray te krijgen.²⁵⁷ In de loop van de maand mei 2022 komt de toevoer van humanitaire hulp op gang. Begin juli 2022 meldt UNOCHA dat in totaal 3.642 vrachtwagens Mekelle bereikt hebben sinds de hervatting van het konvooverkeer op 1 april 2022. Konvoien naar Tigray worden regelmatig en groter; van 170 vrachtwagens in april tot 1.102 vrachtwagens in mei en 2.370 vrachtwagens in juni 2022.²⁵⁸

Toch blijft de humanitaire situatie in Tigray kritiek. De geleverde volumes zijn ontoereikend gezien de enorme noden en er zijn amper reserves.²⁵⁹ De regio kampt met een nijpend tekort aan brandstof, contant geld, voedsel en medicijnen als gevolg van het verwoestende conflict en de daaropvolgende blokkade en beperkte levering van hulpgoederen sinds juni 2021.²⁶⁰ Brandstofgebrek is het voornaamste knelpunt voor de humanitaire respons, stelt UNOCHA. Stroomuitval en brandstoftekorten hebben ook gevolgen voor de functionaliteit van ziekenhuizen, watervoorziening en distributies van levensreddende hulpgoederen voor gastgemeenschappen en honderdduizenden IDP's in Tigray.²⁶¹ Essentiële diensten zoals elektriciteit, telecommunicatie en bankdiensten ontbreken in juni 2022 nog steeds in Tigray, ondanks de wapenstilstand van 24 maart 2022.²⁶²

Begin juli 2022 blijven gebieden langs de Eritrese grens en West-Tigray zo goed als onbereikbaar voor humanitaire partners.²⁶³

In september 2021 zijn reeds 23 humanitaire hulpverleners gedood tijdens het conflict.²⁶⁴ Humanitaire hulpverleners in Tigray en andere delen van Ethiopië worden in toenemende mate geconfronteerd met bedreigingen en veiligheidsrisico's als gevolg van beschuldigingen dat ze partij kiezen in het conflict.²⁶⁵

²⁵¹ Ethiopia Insight (Godefay H.), 26/01/2022, [url](#)

²⁵² UNOCHA, 28/01/2022, [url](#)

²⁵³ The New Humanitarian, 29/03/2022, [url](#)

²⁵⁴ OHCHR, 07/03/2022, [url](#); The New Humanitarian, 29/03/2022, [url](#); The Economist, 02/04/2022, [url](#)

²⁵⁵ BBC, 07/04/2022, [url](#); The New Humanitarian, 29/03/2022, [url](#)

²⁵⁶ ICG, 04/07/2022, [url](#)

²⁵⁷ UNOCHA, 14/04/2022, [url](#)

²⁵⁸ UNOCHA, 07/07/2022, [url](#)

²⁵⁹ VOA, 06/06/2022, [url](#)

²⁶⁰ ICG, 04/07/2022, [url](#)

²⁶¹ UNOCHA, 13/06/2022, [url](#)

²⁶² UNOCHA, 13/06/2022, [url](#)

²⁶³ UNOCHA, 07/07/2022, [url](#)

²⁶⁴ Addis Standard, 02/09/2021, [url](#); UN News, 02/09/2021, [url](#)

²⁶⁵ TNH, 22/07/2021, [url](#); HRW, 30/07/2021, [url](#)

De Ethiopische autoriteiten beschuldigen de VN-agentschappen van het omleiden van hulp- en communicatieapparatuur ten behoeve van de rebellen en van het politiseren van de humanitaire crisis.²⁶⁶

2. De situatie van etnische Tigray in Ethiopië

Verschillende bronnen geven bij aanvang van het federale offensief in Tigray aan dat een oorlog gepaard dreigt te gaan met excessen tegen de Tigray-bevolking in de rest van het land.²⁶⁷ Volgens ICG is antipathie voor het TPLF, die aan het hoofd stond van de Ethiopian People's Revolutionary Democratic Front (EPRDF) die Ethiopië met ijzeren vuist regeerde van 1991 tot 2019, wijdverbreid in de hoofdstad en elders in het land.²⁶⁸

Al voor de aanvang van het conflict in november 2020, zijn Tigray werkzaam op sleutelposities bij politie, veiligheidstroepen en het diplomatieke korps ontslagen of gearresteerd. Politie doorzoeken huizen van etnische Tigray naar wapens, documenten of geld en registreren de bewoners.²⁶⁹ In november 2020 worden de bankrekeningen die in Tigray waren aangemaakt collectief bevroren tot half december 2020, terwijl de autoriteiten onderzoek doen naar mogelijke banden met het TPLF.²⁷⁰

AP bericht in april 2021 dat Ethiopië duizenden Tigray heeft opgepakt en ondergebracht in detentiecentra in het hele land op beschuldiging van verraad. De autoriteiten houden hen soms maandenlang en zonder aanklacht vast. Het betreft voornamelijk, maar niet enkel, militair personeel.²⁷¹ In mei 2021 schrijft Reuters, op basis van onderzoek van bankgegevens, brieven van werkgevers en interviews met overheidsfunctionarissen, rechtengroepen en advocaten, dat in het hele land Tigray gearresteerd, lastiggevallen, ontslagen of geschorst worden.²⁷²

Nadat de TDF eind juni 2021 de regionale hoofdstad Mekelle heroveren, worden duizenden Tigray willekeurig vastgehouden door Ethiopische autoriteiten in het hele land en overgebracht naar geheime locaties.²⁷³ Volgens de autoriteiten omwille van banden met het TPLF, volgens mensenrechtenorganisaties zoals HRW en AI vanwege etnische profilering. Beide organisaties rapporteren over willekeurige arrestaties en detenties van Tigray op geheime locaties zonder contact met familie, advocaten of toegang tot medische bijstand.²⁷⁴ Veel opgepakte Tigray zouden naar Awash Arba zijn gestuurd, een militair kamp in Afar. Tigray die in oktober 2021 zijn vrijgelaten uit dit militair kamp in Afar getuigen over martelingen en onmenselijke omstandigheden.²⁷⁵

Verschillende bankrekeningen geopend in de regionale staat Tigray worden daags na de inname van Mekelle eind juni 2021 bevroren.²⁷⁶ De autoriteiten sluiten ook tientallen bedrijven, winkels en bars van Tigray in Addis Abeba.²⁷⁷ Volgens een EHRC-rapport van september 2021 is het aantal klachten dat de commissie heeft ontvangen over de sluiting van bedrijven die eigendom zijn van Tigray in Addis

²⁶⁶ Le Monde, 06/10/2021, [url](#)

²⁶⁷ Le Monde, 05/11/2020, [url](#)

²⁶⁸ ICG, 10/12/2021, [url](#)

²⁶⁹ Utrikesmagasinet (Tronvoll K.), 11/11/2020, [url](#)

²⁷⁰ AP, 29/04/2021, [url](#)

²⁷¹ AP, 29/04/2021, [url](#)

²⁷² Reuters, 07/05/2021, [url](#)

²⁷³ African Arguments, 25/10/2021, [url](#)

²⁷⁴ AI, 16/07/2021, [url](#); HRW, 30/07/2021, [url](#); HRW, 18/08/2021, [url](#)

²⁷⁵ African Arguments, 25/10/2021, [url](#)

²⁷⁶ Addis Fortune, 03/07/2021, [url](#); Reuters, 07/05/2021, [url](#)

²⁷⁷ Addis Fortune, 11/07/2021, [url](#); AP News, 13/07/2021, [url](#); Al Jazeera, 14/07/2021, [url](#); HRW, 18/08/2021, [url](#)

Abeba in juli en augustus 2021 toegenomen. Veel bedrijven zijn begin oktober 2021 nog steeds gesloten vanwege vertragingen bij de evaluatie door de autoriteiten, aldus Addis Standard.²⁷⁸

Een jaar in de oorlog is er geen duidelijkheid over het lot van de ongeveer 7.000 Tigray die voor het conflict werkzaam waren bij de federale strijdkrachten, in november 2020 zijn gearresteerd en sindsdien vastgehouden in onbekende omstandigheden, haalt Al Jazeera aan. Er zijn geen geverifieerde cijfers over het aantal opgesloten militairen. Volgens een schatting van Mulugeta Gebrehiwot Berhe, een Tigray en onderzoeker die het Instituut voor Vredes- en Veiligheidsstudies aan de Universiteit van Addis Abeba lanceerde, zijn meer dan 17.000 Tigray werkzaam in het leger opgepakt bij de start van de vijandelijkheden.²⁷⁹

Naarmate de TDF erin slagen verder door te dringen in de regio Amhara in oktober 2021, en de hoofdstad Addis Abeba bedreigen, neemt de repressie tegen Tigray toe. Volgens Tigray in Addis Abeba zijn in oktober 2021 willekeurige razzia's hervat.²⁸⁰ Begin november 2021 kondigt de gezamenlijke taskforce, opgericht om de vrede en veiligheid van de stad Addis Abeba te bewaren, aan dat het intensievere juridische maatregelen zal nemen tegen degenen die het TPLF steunen.²⁸¹

Een aantal dagen na de invoering van de noodtoestand op 4 november 2021, ontvangt HRW meldingen dat veiligheidstroepen in Addis Abeba buurtonderzoeken uitvoeren en etnische Tigray vasthouden, zonder gerechtelijk bevel.²⁸² Volgens AI arresteren veiligheidsdiensten in de hoofdstad massaal en willekeurig Tigray als onderdeel van een escalerend en repressief optreden tegen de etnische groep. De arrestaties gebeuren via huis-aan-huis bezoeken door veiligheidstroepen, met steun van burgerwachten die de identiteitsbewijzen van mensen op straat controleren.²⁸³ Volgens The New York Times zijn Tigray het doelwit van de politie op basis van een mix van hints: achternamen, details op identiteitskaarten en rijbewijzen, de manier waarop ze Amhaars spreken.²⁸⁴ De meeste gedetineerden werden vastgehouden zonder aanklacht en zonder toegang tot een advocaat of familie. Sommige familieleden krijgen te horen dat ze steekpenningen moeten betalen voor de vrijlating van hun dierbaren.²⁸⁵ Ook de EHRC uit haar bezorgdheid en verklaart dat haar onderzoek aangeeft dat de arrestaties waarschijnlijk gebaseerd zijn op identiteit/etniciteit.²⁸⁶ De federale regering ontkent elke vorm van etnische profilering bij de arrestaties.²⁸⁷

Volgens lokale en internationale mensenrechtenorganisaties zijn de eerste weken van november 2021 minstens 1.000 Tigray gearresteerd.²⁸⁸ De Hoge Commissaris voor de Mensenrechten van de VN beschuldigt de Ethiopische autoriteiten er midden november 2021 van de buitensporig ruime termen van de noodtoestand te gebruiken om burgers op te pakken op de loutere verdenking dat ze het TPLF of OLA steunen.²⁸⁹

Schattingen van het aantal willekeurig gearresteerde en vastgehouden Tigray vermelden steevast duizenden gearresteerde Tigray, haalt The Globe aan in november 2021. Een politieke partij uit Tigray,

²⁷⁸ Addis Standard, 05/10/2021, [url](#)

²⁷⁹ Al Jazeera, 04/11/2021, [url](#)

²⁸⁰ African Arguments, 25/10/2021, [url](#)

²⁸¹ Addis Standard, 02/11/2021, [url](#)

²⁸² HRW, 08/11/2021, [url](#)

²⁸³ AI, 12/11/2021, [url](#)

²⁸⁴ NYT, 17/11/2021, [url](#)

²⁸⁵ Ethiopia Insight (Sew M.), 11/02/2022, [url](#); NYT, 12/12/2021, [url](#)

²⁸⁶ Addis Standard, 08/11/2021, [url](#)

²⁸⁷ Addis Standard, 13/11/2021, [url](#)

²⁸⁸ BBC, 21/11/2021, [url](#); Al Jazeera, 10/02/2022, [url](#)

²⁸⁹ UN News, 16/11/2021, [url](#)

Salsay Weyane, schat dat 20.000 tot 30.000 Tigray zijn gearresteerd en vastgehouden in verschillende detentiecentra sinds het begin van de oorlog in Tigray in november 2020.²⁹⁰

Met behulp van satellietbeelden, gebaseerd op kaarten en informatie van de arrestanten, heeft Te Globe de locatie van drie detentiecentra in kaart gebracht: de kampen Awash Arba en Awash Sebat in en het magazijn van Gelan in de buitenwijken van Addis Abeba. Sommige gedetineerden, die werden vrijgelaten na het betalen van steekpenningen, zeggen dat ze soms geweerschoten hoorden in Awash Sebat en vrezden dat er mensen werden geëxecuteerd.²⁹¹

Gebieden in Amhara en Afar die door de TDF waren ingenomen en bij de terugtrekking naar Tigray in december 2021 opnieuw werden verlaten, vormen het toneel van wraakaanvallen op Tigray-burgers na misbruiken gepleegd door Tigray-troepen.²⁹² Zo vallen de ENDF en haar bondgenoten in december 2021 de stad Abala in de regio Afar aan, de stadsbevolking is er overwegend Tigray. Het TDF trekt zich na de gevechten op 18 december 2021 terug uit de stad.²⁹³ De ENDF en gelieerde troepen doden vervolgens ongewapende Tigray-burgers in de stad, bericht Lucy Kassa. Getuigen overhandigen Al Jazeera een lijst van 278 gedode burgers.²⁹⁴ Journalist Fred Hartner schrijft voornamelijk over plunderingen door Afar-militieleden na 18 december 2021.²⁹⁵ Beide bronnen geven aan dat ENDF en gelieerde troepen met geweld honderden Tigray in vrachtwagens laden en hen op 22 december 2021 naar de detentiekampen in Semera, de hoofdstad van Afar, voeren.²⁹⁶ The New Humanitarian haalt aan dat zo'n 9.500 Tigray uit Abala worden daar in juni 2022 nog steeds worden vastgehouden.²⁹⁷

Al Jazeera bericht in februari 2022 over systematische afpersing en misbruik door Ethiopische veiligheidsagenten van Tigray-burgers, die zonder aanklacht worden vastgehouden. Naarmate profilering en aanhoudingen toenemen, neemt ook het afpersen van gedetineerden door politie en gevangenisbewaarders toe. Gevangenisbewakers, openbare aanklagers en functionarissen van de kantoren van de lokale procureur-generaal behoren tot degenen die naar verluidt exorbitante steekpenningen eisen voor vrijlating. Gedetineerden vertellen Al Jazeera ook dat betalingen vaak nodig zijn om medicijnen te krijgen en in sommige gevallen om toiletten en douches te gebruiken tijdens hun detentie voor onbepaalde tijd.²⁹⁸

HRW stelt dat duizenden Tigray al maandenlang in detentie zitten. Vrijlatingen lijken net zo willekeurig te zijn als de arrestaties, waarbij veel gedetineerden nooit de rechtbank zien of de kans krijgen om voor hun zaak te pleiten, aldus HRW. Er lijkt in februari 2022 wel een afname te zijn in willekeurige arrestaties van Tigray, meldt Al Jazeera.²⁹⁹

Het OHCHR registreert in de periode van 22 november 2021 tot 28 februari 2022 meer dan 15.000 willekeurige arrestaties en detenties in verband met de door de regering afgekondigde noodtoestand. De meesten zijn gewone burgers van Tigray-etniciteit, aldus het OHCHR.³⁰⁰

²⁹⁰ The Globe and Mail, 08/11/2021, [url](#)

²⁹¹ The Globe and Mail, 08/11/2021, [url](#)

²⁹² African Arguments, 10/03/2022, [url](#)

²⁹³ In augustus 2021 zijn de Tigray-troepen beschuldigd van moorden en andere wreedheden in andere steden in de regio Afar, zoals Galicoma.

²⁹⁴ Al Jazeera (Kassa L.), 25/02/2022, [url](#)

²⁹⁵ The New Humanitarian, 02/06/2022, [url](#)

²⁹⁶ Al Jazeera (Kassa L.), 25/02/2022, [url](#); The New Humanitarian, 02/06/2022, [url](#)

²⁹⁷ The New Humanitarian, 02/06/2022, [url](#)

²⁹⁸ Al Jazeera, 10/02/2022, [url](#)

²⁹⁹ Al Jazeera, 10/02/2022, [url](#)

³⁰⁰ OHCHR, 07/03/2022, [url](#)

Ook duizenden Tigray die vanuit Saoedi-Arabië zijn gedeporteerd, samen met andere Ethiopiërs die er al jaren in moeilijke omstandigheden overleefden, zijn willekeurig gearresteerd en mishandeld, bericht HRW in januari 2022. Sommigen zijn overgebracht naar opvangcentra in Addis Abeba, waar ze onrechtmatig worden vastgehouden. Anderen zijn aangehouden bij controleposten op de wegen naar Tigray of op de luchthaven van Semera in Afar en overgebracht naar detentiecentra in Afar of het zuiden van Ethiopië. Het aantal repatriëringen vanuit Saoedi-Arabië neemt in de periode van eind juni tot half juli 2021 aanzienlijk toe en valt zo samen met een toename van etnische profilering, willekeurige detenties en gedwongen verdwijningen van Tigray door de Ethiopische autoriteiten in Addis Abeba. Enkele geïnterviewde gedeporteerden geven aan dat ze, nadat ze eerder vrij waren zich te bewegen in Addis Abeba, dit recht hen later ontzegd is.³⁰¹

Midden maart 2022 tonen videobeelden leden van de veiligheidstroepen van de regio's Amhara en Southern Nations Nationalities and Peoples (SNNP), samen met leden van de ENDF en verschillende gewapende mannen, die een Tigray-man op een brandstapel gooien en toekijken hoe hij sterft in de vlammen. Het incident gebeurt op 3 maart 2022 in de zone Metekel van de noordwestelijke regio Benishangul-Gumuz. Het volgt op een aanval een dag eerder waarbij twintig mensen om het leven kwamen. Beveiligingsfunctionarissen hebben acht Tigray die verdacht werden van betrokkenheid bij die aanval, gevangengenomen en doodgeschoten. Een negende man is levend op het vuur gegooid.³⁰²

Begin mei 2022 meldt RFI dat een Tigray-generaal en voormalige commandant van de missie van de Afrikaanse Unie in Somalië, overleden door ontbering is in hechtenis. Hij was samen met andere hoge officieren gearresteerd in de begintijden van de oorlog in Tigray, in november 2020.³⁰³

Onderzoek door Reuters naar de arrestaties en detenties van duizenden Tigray in Ethiopië besluit dat het aantal Tigray dat tussen november 2021 en februari 2022 is gearresteerd minstens 18.000 burgers betreft, zo'n 3.000 meer dan de schatting van de VN. Uit het onderzoek blijkt ook dat zo'n 9.000 Tigray nog steeds in hechtenis zitten, in een twaalfstal locaties verspreid over het land, wat in tegenspraak is met de beweringen van de regering dat de meesten nu zijn vrijgelaten. Minstens zeventien Tigray zijn omgekomen in detentie, sommige getuigen halen tot 63 sterfgevallen aan, aldus Reuters.³⁰⁴

De EHRC eist eind juni 2022 de onmiddellijke vrijlating van de 8.560 Tigray die reeds zes maanden lang vastzitten in twee kampen in Semera zonder wettelijke basis. De arrestaties werden uitgevoerd in de districten Abala (zie eerder), Konaba en Berhale in Afar, op initiatief van veiligheidsfunctionarissen in de regio Afar in samenwerking met lokale ambtenaren die beweerden dat ze de verplaatsing van personen beperken voor hun eigen veiligheid en om personen te screenen die verdacht worden van misdaden of een veiligheidsrisico vormen. Verschillende mensen zijn gestorven aan ziekte en door ontbering, aldus de EHRC.³⁰⁵ In haar rapport van juli 2022, haalt de EHRC aan dat bijna alle Tigray die waren vastgehouden in verband met de noodtoestand zijn vrijgelaten, maar dat de bijna 9.000 Tigray die in december 2021 in Afar zijn opgepakt in de zone Kilbeti Resu tot de publicatie van het rapport vastgehouden blijven in twee kampen in de stad Semera. De beperkte toegang tot humanitaire en medische zorg in de kampen heeft geleid tot het verlies van levens, aldus de EHRC.³⁰⁶

³⁰¹ Addis Standard, 10/05/2021, [url](#); HRW, 05/01/2022, [url](#)

³⁰² Eritrea Hub, 13/03/2022, [url](#)

³⁰³ RFI, 04/05/2022, [url](#)

³⁰⁴ Reuters, 17/06/2022, [url](#)

³⁰⁵ VOA, 30/06/2022, [url](#)

³⁰⁶ EHRC, 08/07/2022, [url](#)

Het Europa External Programme for Africa (EEPA), een expertisecentrum op Hoorn van Afrika gevestigd in België, schrijft op 12 juli 2022 dat verschillende van haar bronnen in Addis Abeba zeggen dat er opnieuw een golf van etnisch gemotiveerde detenties gericht op Tigray gaande is.³⁰⁷ Kibrom Berhe, lid van de oppositiepartij Baytona Party, is in de hoofdstad gearresteerd.³⁰⁸

³⁰⁷ EEPA, 12/07/2022, [url](#)

³⁰⁸ Addis Standard, 12/07/2022, [url](#)

Samenvatting

De veiligheidssituatie in de regionale staat Tigray

Op 4 november 2020 breken gevechten uit in de regionale staat Tigray. Op 28 november 2020 kondigt premier Abiy Ahmed het einde van de ordehandhavingsmissie in Tigray aan. De federale autoriteiten zetten een interim-regering op in Tigray. De gevechten gaan echter door in verschillende delen van Tigray. Op 28 juni 2021 trekken de federale troepen zich terug en nemen de TDF Mekelle in. In juli 2021 trekken Tigray-troepen de aangrenzende regio's Afar en Amhara binnen, naar eigen zeggen in een poging de druk op de federale regering op te voeren om de de facto blokkade op te heffen en vanwege de territoriale controle die regio Amhara uitoefent over West- en Zuid-Tigray. De offensieven van de TDF, die vooral in oktober 2021 grote successen kennen, zijn niet opgewassen tegen de gecoördineerde aanval van de federale en Amhara-troepen en de inzet van drones vanaf midden november 2021. De TDF trekken zich begin december 2021 terug richting Tigray.

Sinds aanvang strijden een aantal bondgenoten aan de zijde van het Ethiopische leger tegen de TDF. De uitbreiding van het conflict in juli 2021 naar de naburige regio's Amhara en Afar introduceert nieuwe actoren in het conflict. De verschillende actoren in het conflict maken zich allen schuldig aan mensenrechtenschendingen en schendingen van het internationaal humanitair recht.

Ondanks gevechten op de grens met Afar en in de zones Zuid-, Noordwest- en West-Tigray in de maanden januari tot maart 2022, is de veiligheidssituatie binnen de regio Tigray in deze periode relatief rustig. Luchtaanvallen in de eerste twee weken van januari 2022 door de federale regering treffen verschillende civiele faciliteiten. In mei 2022 is sprake van gevechten in het noorden van Tigray, op de grens met Eritrea.

Op 24 maart 2022 kondigt de federale regering een onbepaalde en onmiddellijke humanitaire wapenstilstand af. Sindsdien zijn directe gevechten in het noorden van Amhara en in Afar uitgebleven. In juni 2022 uiten de federale en de regionale leiders van Tigray hun intentie om de oorlog te beëindigen. Gesprekken op diplomatiek niveau hebben bij het afsluiten van deze Focus nog niet plaatsgevonden.

De TDF hebben bij het afsluiten van dit onderzoek de controle over het grootste deel van de regio Tigray. ASF en Amhara-milities controleren West-Tigray. Ook Eritrese troepen zijn daar aanwezig, net als in het noorden van Noordwest-, Centraal- en Oost-Tigray.

In de periode oktober 2021 tot maart 2022 bestaat het geweld in de regio Tigray voornamelijk uit luchtaanvallen en schermutselingen in de zuidelijke delen van de regio Tigray, nabij de grens met Amhara en Afar. In mei en juni 2022 is opnieuw sprake van gevechten in het noorden en zuiden van Tigray. In West-Tigray is sprake van deportaties, etnische zuiveringen, buitengerechterlijke executies en massadetenties in concentratiekampen tegen de Tigray-bevolking door regeringstroepen en militiegroepen.

Ondanks het duidelijke vooropgestelde doel van de federale missie in Tigray, de arrestatie van TPLF-kopstukken, lijdt de burgerbevolking onder het conflict. Mensenrechtenorganisaties en media rapporteren over grove mensenrechtenschendingen, begaan door verschillende actoren in het conflict. Veel van de ergste schendingen in deze oorlog zijn toegeschreven aan de Amhara- en Eritrese troepen. Verschillende rapporten documenteren systematische slachtpartijen, (extreem) seksueel geweld, vernietiging van civiele infrastructuur en massale plunderingen. Internationale media berichten over etnische zuivering.

De schattingen van het aantal slachtoffers lopen sterk uiteen naargelang de bron. ACLED registreert 4.297 dodelijke slachtoffers (niet enkel burgers) in de periode van 4 november 2020 tot 30 juni 2022 in de regio Tigray. De onderzoeksgroep van de UGent onder leiding van Jan Nyssen registreerde tot 12.478 burgerdoden maar schat in maart 2020 dat tot wel 500.000 mensen zijn omgekomen sinds de start van de vijandelijkheden in november 2020, zowel direct door geweld als indirect door hongersnood en het gebrek aan medische zorg.

Eritrese vluchtelingen in Tigray worden door alle partijen in het conflict ontvoerd, aangevallen, vermoord, verkracht, lastiggevallen en bedreigd. Zo'n 20.000 vluchtelingen worden vermist nadat de kampen in Tigray zijn verwoest. Velen zijn vermoedelijk gedwongen teruggeleid naar Eritrea.

Tigray telt in juni 2022 ongeveer 1,8 miljoen ontheemden. De steden in Tigray huisvesten het grootste deel van deze IDP's. Steeds meer IDP's maken gebruik van smokkelroutes om de regio te ontvluchten.

Eind mei 2022 telt UNHCR 59.327 Ethiopische vluchtelingen in Soedan, waarvan 49.572 uit Tigray die verblijven in de staten Kassala en Gedaref.

De oorlog heeft geleid tot de bijna totale ineenstorting van het gezondheidszorgsysteem en ook grote materiële schade berokkent aan de onderwijssector in Tigray. De bewegingsvrijheid van mensen wordt beperkt door het gebrek aan brandstof en de verstoring van elektriciteit, telecommunicatie en bankdiensten. In januari 2022 waarschuwt WFP dat 83 % van de Tigray-bevolking voedselarm is, en bijna 40 % lijdt aan een extreem gebrek aan voedsel. Zo'n 5,2 miljoen mensen (meer dan 90 % van de bevolking) in Tigray heeft noodvoedselhulp nodig.

Tot het humanitaire bestand dat de federale regering op 24 maart 2022 afkondigt, was het voor hulporganisaties zeer moeilijk om de broodnodige hulp in Tigray te krijgen. De levering van humanitaire hulp verloopt in april 2022 moeizaam en minder vlot dan aanvankelijk gehoopt. Konvoien naar Tigray worden daarna regelmatig en groter in omvang. Toch blijft de regio kampen met een gevaarlijk tekort aan brandstof, contant geld, voedsel en medicijnen als gevolg van de blokkade sinds juni 2021. De geleverde volumes zijn ontoereikend gezien de enorme noden, en er zijn amper reserves.

De situatie van etnische Tigray in Ethiopië

De vijandelijkheden in het noorden van het land gaan gepaard met repressie en arrestaties van Tigray in de rest van het land. Antipathie voor het TPLF, die binnen de EPRDF Ethiopië met ijzeren vuist regeerde van 1991 tot 2019, is wijdverbreid in de hoofdstad en elders in het land. De arrestaties van Tigray is in golven gebeurd.

De eerste golf valt samen met de start van de vijandelijkheden en volgt op de aanval van het TPLF op een militaire basis van de ENDF op 4 november 2020. Duizenden Tigray, voornamelijk militair personeel, zijn opgepakt en ondergebracht in detentiecentra in het hele land op beschuldiging van verraad. Een jaar in de oorlog is er geen duidelijkheid over hun lot. Begin mei 2022 sterft een Tigray-generaal en voormalige commandant van de missie van de Afrikaanse Unie in Somalië in hechtenis.

Een tweede golf arrestaties begint in juli 2021. Nadat de TDF eind juni 2021 de regionale hoofdstad Mekelle heroveren, zijn duizenden Tigray willekeurig vastgehouden door Ethiopische autoriteiten in het hele land en overgebracht naar geheime locaties. De autoriteiten sluiten ook tientallen bedrijven, winkels en bars van Tigray in Addis Abeba.

Ook duizenden Tigray die vanuit Saoedi-Arabië zijn gedeporteerd, samen met andere Ethiopiërs die er al jaren in moeilijke omstandigheden overleefden, zijn in deze periode willekeurig gearresteerd en mishandeld. Het aantal repatriëringen vanuit Saoedi-Arabië neemt in de periode van eind juni tot half

juli 2021 aanzienlijk toe en valt zo samen met een toename van etnische profilering, willekeurige detenties en gedwongen verdwijningen van Tigray door de Ethiopische autoriteiten in Addis Abeba.

Naarmate de TDF erin slagen verder door te dringen in de regio Amhara in oktober 2021, en de hoofdstad Addis Abeba bedreigen, nemen de arrestaties van Tigray een derde keer toe. Een aantal dagen na de invoering van de noodtoestand op 4 november 2021, arresteren veiligheidsdiensten in de hoofdstad willekeurig Tigray als onderdeel van een escalerend en repressief optreden tegen de etnische groep. De arrestaties gebeuren via huis-aan-huis bezoeken door veiligheidstroepen, met steun van burgerwachten die de identiteitsbewijzen van mensen op straat controleren. De meeste gedetineerden werden vastgehouden zonder aanklacht en zonder toegang tot een advocaat of familie.

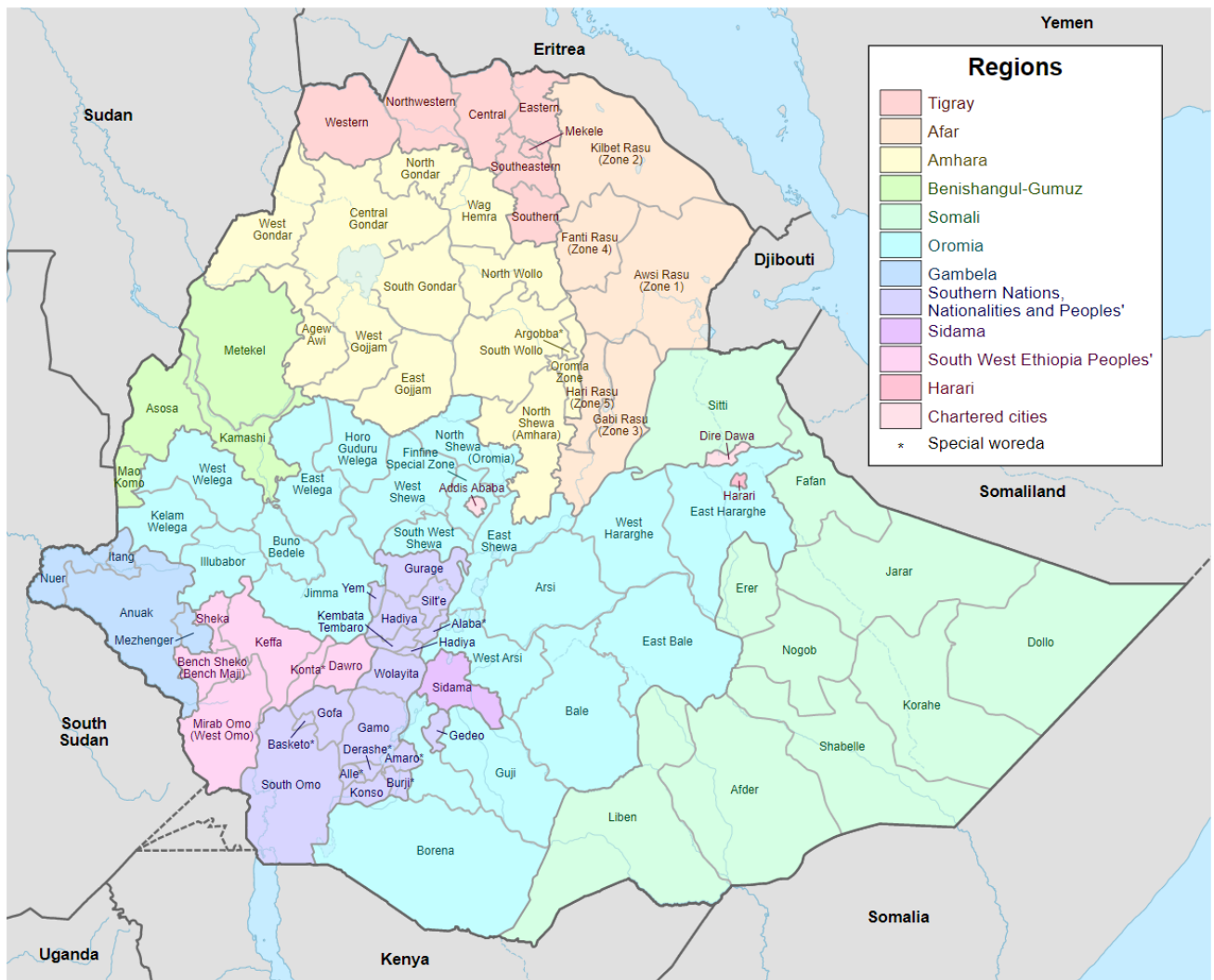
Vrijlatingen lijken net zo willekeurig te zijn als de arrestaties. Er is daarnaast sprake van systematische afpersing door Ethiopische veiligheidsagenten van Tigray die zonder aanklacht worden vastgehouden. Volgens HRW is sprake van een afname van willekeurige arrestaties van Tigray in februari 2022.

In de eerste twee weken van november 2021 zijn naar schatting 1.000 Tigray gearresteerd. Tussen november 2021 en februari 2022 zijn 18.000 Tigray opgepakt. Zo'n 9.000 Tigray zitten begin juli 2022 nog steeds in hechtenis in een twaalftal locaties verspreid over het land.

Naast de vele arrestaties is eveneens sprake van wraakaanvallen op Tigray-burgers in gebieden in Amhara en Afar die door de TDF waren ingenomen en bij de terugtrekking naar Tigray in december 2021 opnieuw werden verlaten.

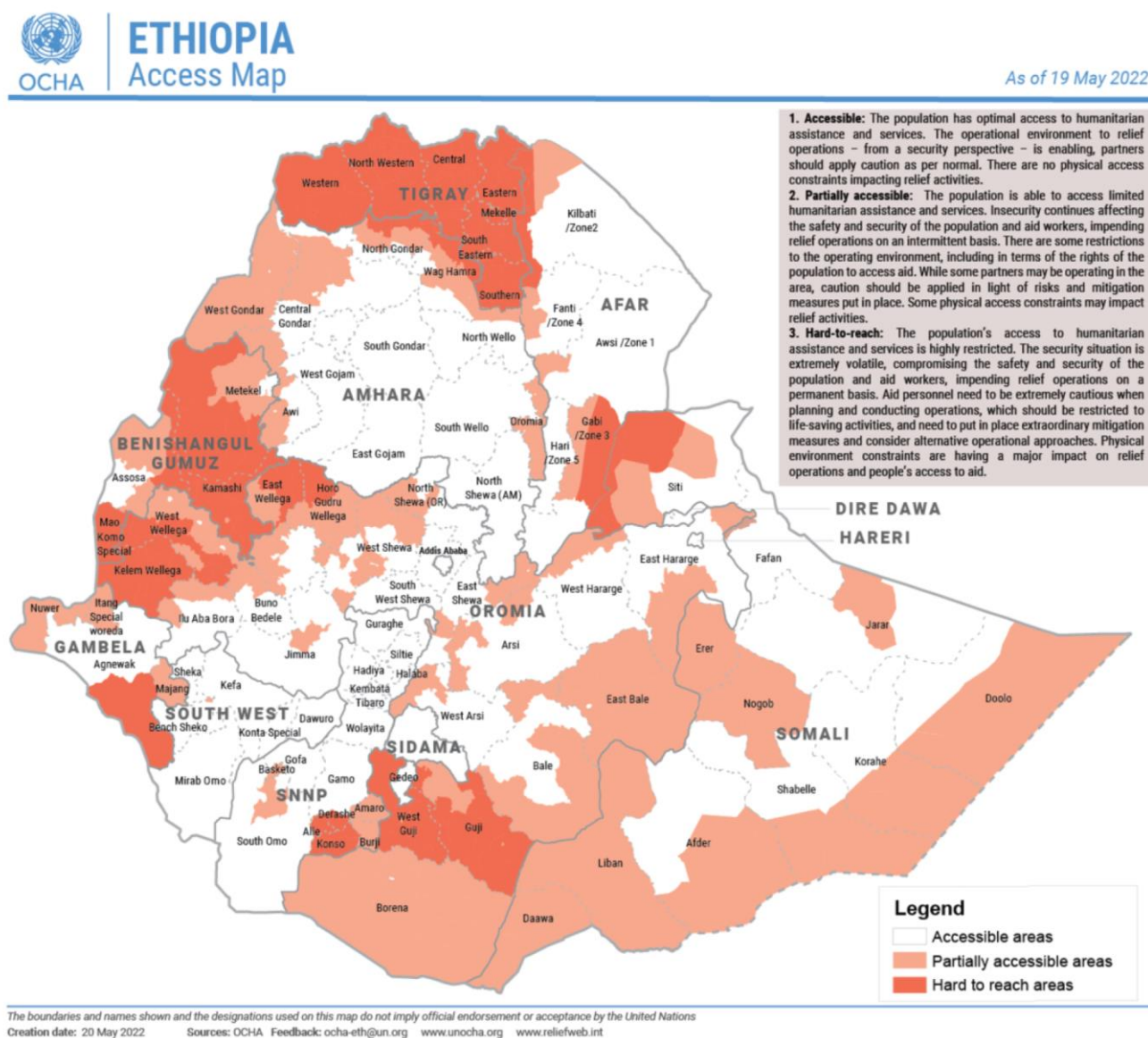
Bijlagen

Bijlage 1: Map of the regions and zones in Ethiopia³⁰⁹

³⁰⁹ Wikimedia, 03/05/2022, [url](#)

Bijlage 2: Ethiopia Access Map³¹⁰

³¹⁰ UNOCHA, 07/07/2022, [url](#)

Bibliografie

ABC News, *After ending Ethiopia's trade status, US weighs sanctions, genocide designation over Tigray war*, 03/11/2021, <https://abcnews.go.com/Politics/ending-ethiopias-trade-status-us-weighs-sanctions-genocide/story?id=80928248> [geraadpleegd op 08/07/2022]

Addis Fortune, *Addis Abeba Hotels Closed Temporarily Over 'Inciting' Music*, 11/07/2021, <https://addisfortune.news/addis-abeba-hotels-closed-temporarily-over-inciting-music/> [geraadpleegd op 20/08/2021]

Addis Fortune, *Central Bank Cautions Banks over Accounts in Tigray*, 03/07/2021, <https://addisfortune.news/central-bank-cautions-banks-over-accounts-in-tigray/> [geraadpleegd op 20/08/2021]

Addis Standard, *Addis Abeba Joint Peace and Security Task Force Announces Taking Strident Measures on Supporters TPLF*, 02/11/2021, <https://addisstandard.com/news-alert-addis-abeba-joint-peace-and-security-task-force-announces-taking-strident-measures-on-supporters-tplf-nostalgic-individuals/> [geraadpleegd op 04/07/2022]

Addis Standard, *Analysis: Continued crackdown on Tigrayans in Addis Abeba leave many out of business; afraid to talk, hopeless*, 05/10/2021, <https://addisstandard.com/analysis-continued-crackdown-on-tigrayans-in-addis-abeba-leave-many-out-of-business-afraid-to-talk-hopeless/> [geraadpleegd op 27/06/2022]

Addis Standard, *Fed., regional law enforcement forum says TPLF's mission to destroy Ethiopia can't be undone by military means alone, calls on public to join*, 30/10/2021, <https://addisstandard.com/news-fed-regional-law-enforcement-forum-says-tplfs-mission-to-destroy-ethiopia-cant-be-undone-by-military-means-alone-calls-on-public-to-join/> [geraadpleegd op 04/04/2022]

Addis Standard, *News Alert: Number Of Aid Workers Killed In Tigray Climbs To 23*, 02/09/2021, <https://addisstandard.com/news-alert-number-of-aid-workers-killed-in-tigray-climbs-to-23/> [geraadpleegd op 02/09/2021]

Addis Standard, *News Analysis: Amid Concerns Over Arbitrary Detention Of Tigrayans, Ethiopia Forms Joint Police Task Force To Arrest, Prosecute "Terrorists Dispatched By TPLF"*, 24/08/2021, <https://addisstandard.com/news-analysis-amid-concerns-over-arbitrary-detention-of-tigrayans-ethiopia-forms-joint-police-task-force-to-arrest-prosecute-terrorists-dispatched-by-tplf/> [geraadpleegd op 24/08/2021]

Addis Standard, *News Analysis: Eritrea accuses Tigray of advancing for another war with support from west, vows to defend itself*, 18/05/2022, <https://addisstandard.com/news-analysis-eritrea-accuses-tigray-of-advancing-for-another-war-with-support-from-west-vows-to-defend-itself/> [geraadpleegd op 08/07/2022]

Addis Standard, *News: Amid rising fears of Federal, Tigray forces renewed military offensives, rights body calls for calm, peaceful solutions*, 16/05/2022, <https://addisstandard.com/news-amid-rising-concerns-of-federal-tigray-forces-renewed-military-offensives-rights-body-calls-for-calm-peaceful-solutions/> [geraadpleegd op 05/07/2022]

Addis Standard, *News: Amnesty says Tigrayans targeted in fresh wave of arrests amid SoE; gov't denies*, 13/11/2021, https://addisstandard.com/news-amnesty-says-tigrayans-targeted-in-fresh-wave-of-arrests-amid-soe-govt-denies/?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 08/07/2022]

Addis Standard, *News: Arrests in connection with SoE appear to be "identity-based" rights commission says*, 08/11/2021, <https://addisstandard.com/news-arrests-in-connection-with-soe-appear-to-be-identity-based-rights-commission-says/> [geraadpleegd op 08/07/2022]

Addis Standard, *News: Fed. Attorney General Says Terrorist Designated "Shene" Refers To Oromo Liberation Army; Ola Responds, Vows To "Engage In Total War"*, 07/05/2021, <https://addisstandard.com/news-fed-attorney-general-says-terrorist-designated-shene-refers-to-oromo-liberation-army-ola-responds-vows-to-engage-in-total-war/> [geraadpleegd op 17/05/2021]

Addis Standard, *News: Federal security forces rearrest Tigray opposition party senior leader*, 12/07/2022, <https://addisstandard.com/new-federal-security-forces-rearrest-tigray-opposition-party-senior-leader/> [geraadpleegd op 12/07/2022]

Addis Standard, *News: Mekelle city interim mayor admits presence and participation of Eritrean forces in Tigray conflict*, 04/01/2021, <https://addisstandard.com/news-mekelle-city-interim-mayor-admits-presence-and-participation-of-eritrean-forces-in-tigray-conflict/> [geraadpleegd op 17/05/2021]

Addis Standard, *News: Tigray reports fresh conflict with Eritrean forces; Fed. Gov accuses Tigrayan forces of provoking*, 31/05/2022, <https://addisstandard.com/news-tigray-reports-fresh-conflict-with-eritrean-forces-fed-gov-accuses-tigrayan-forces-of-provoking/> [geraadpleegd op 08/07/2022]

Addis Standard, *News: Tigrayans Repatriated From Saudi Arabia Kept In Detention, Police Unwilling To Comment*, 10/05/2021, <https://addisstandard.com/news-tigrayans-repatriated-from-saudi-arabia-kept-in-detention-police-unwilling-to-comment/> [geraadpleegd op 24/08/2021]

Addis Standard, *News: U.N. received "necessary clearances" for humanitarian flight, no "prior warning" of airstrike on Mekelle*, 23/10/2021, <https://addisstandard.com/news-u-n-received-necessary-clearances-for-humanitarian-flight-no-prior-warning-of-airstrike-on-mekelle/> [geraadpleegd op 27/06/2022]

Addis Standard, *News: Usaid Accuses TPLF Of Hindering Humanitarian Operations In Amhara State, Looting Food Aid; Blames All Warring Parties For Food Aid Theft*, 01/09/2021, <https://addisstandard.com/news-usaid-accuses-tplf-of-hindering-humanitarian-operations-in-amhara-state-looting-food-aid-blames-all-warring-parties-for-food-aid-theft/> [geraadpleegd op 02/09/2021]

Addis Standard, *Opinion: The Case For Ceasefire, Dialogue And Reconciliation In Tigray: Why And How?*, 08/05/2021, <https://addisstandard.com/opinion-the-case-for-ceasefire-dialogue-and-reconciliation-in-tigray-why-and-how/> [geraadpleegd op 17/05/2021]

AFP, *Food aid convoy headed for Ethiopia's Tigray attacked: UN*, 19/07/2021, <https://news.yahoo.com/food-aid-convoy-headed-ethiopias-155150506.html> [geraadpleegd op 20/08/2021]

African Arguments, *"They're all the same": Ethiopia's sad descent into a war between brothers*, 10/03/2022, <https://africanarguments.org/2022/03/theyre-all-the-same-ethiopias-sad-descent-into-a-war-between-brothers/> [geraadpleegd op 05/07/2022]

African Arguments, *"We thought he was dead": Tigrayans speak of torture in detention*, 25/10/2021, <https://africanarguments.org/2021/10/we-thought-he-was-dead-tigrayans-speak-of-torture-in-detention-tigray-war-ethiopia> [geraadpleegd op 27/06/2022]

African Arguments, *Eritrea's Role in Ethiopia's Conflict and the Fate of Eritrean Refugees in Ethiopia*, 04/12/2020, <https://africanarguments.org/2020/12/eritreas-role-in-ethiopias-conflict-and-the-fate-of-eritrean-refugees-in-ethiopia/> [geraadpleegd op 17/05/2021]

Al Jazeera (Kassa L.), *'Ethnic cleansing': Ethiopian allies accused of Abala massacre*, 25/02/2022, <https://www.aljazeera.com/features/2022/2/25/calculated-ethnic-cleansing-ethiopian-allies-accused-of-killin> [geraadpleegd op 05/07/2022]

Al Jazeera, *'More than a dozen killed' by Ethiopian drone attack in Tigray*, 11/01/2022, <https://www.aljazeera.com/news/2022/1/11/ethiopian-drone-strike-kills-17-on-day-of-biden-abiy-call> [geraadpleegd op 05/07/2022]

Al Jazeera, *A year into war, fate of Tigrayan federal forces still a mystery*, 04/11/2021, <https://www.aljazeera.com/news/2021/11/4/ethiopia-war-fate-of-tigrayan-federal-forces-still-a-mystery> [geraadpleegd op 08/07/2022]

Al Jazeera, *Addis Ababa asks residents to prepare to defend Ethiopian capital*, 02/11/2021, https://www.aljazeera.com/news/2021/11/2/ethiopian-government-tells-residents-to-prepare-to-defend-capital?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 24/06/2022]

Al Jazeera, *Air raids target capital of Ethiopia's Tigray; 3 civilians dead*, 18/10/2021, https://www.aljazeera.com/news/2021/10/18/air-strikes-hit-capital-of-ethiopias-tigray-regional-media?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 27/06/2022]

Al Jazeera, *Almost 40% of Tigrayans suffer 'extreme lack of food', WFP warns*, 28/01/2022, <https://www.aljazeera.com/news/2022/1/28/almost-40-of-tigrayans-suffer-extreme-lack-of-food-wfp-warns> [geraadpleegd op 05/07/2022]

- Al Jazeera, *Analysis: Can Ethiopia's 'truce' end its devastating civil war?*, 28/03/2022, https://www.aljazeera.com/features/2022/3/28/analysis-can-ethiopias-truce-end-its-devastating-civil-war?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 08/07/2022]
- Al Jazeera, *Blockade creates 'hell' in Ethiopia's Tigray: WHO*, 12/01/2022, <https://www.aljazeera.com/news/2022/1/12/blockade-creates-hell-in-ethiopias-tigray-who> [geraadpleegd op 05/07/2022]
- Al Jazeera, *Ethiopia accused of limiting rare UN probe on Tigray abuses*, 02/11/2021, <https://www.aljazeera.com/news/2021/11/2/ethiopia-tried-to-limit-rare-un-probe-on-tigray-abuses-report> [geraadpleegd op 27/06/2022]
- Al Jazeera, *Ethiopia air raid on Tigray kills 10, including children*, 28/10/2021, https://www.aljazeera.com/news/2021/10/28/ethiopia-air-strike-on-tigray-kills-several?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 04/07/2022]
- Al Jazeera, *Ethiopia armed group says it has alliance with Tigray forces*, 11/08/2021, <https://www.aljazeera.com/news/2021/8/11/ethiopia-armed-group-says-it-has-alliance-with-tigray-forces> [geraadpleegd op 02/06/2022]
- Al Jazeera, *Ethiopia calls on civilians to join army to fight Tigray forces*, 10/08/2021, <https://www.aljazeera.com/news/2021/8/10/ethiopia-calls-on-civilians-to-join-army-to-fight-tigray-rebels> [geraadpleegd op 02/06/2022]
- Al Jazeera, *Ethiopia launches new air raids on embattled Tigray region*, 20/10/2021, <https://www.aljazeera.com/news/2021/10/20/renewed-ethiopia-air-raids-tigray-capital-mekelle> [geraadpleegd op 27/06/2022]
- Al Jazeera, *Ethiopia parliament votes to lift state of emergency early*, 15/02/2022, <https://www.aljazeera.com/news/2022/2/15/ethiopia-parliament-votes-to-lift-state-of-emergency> [geraadpleegd op 12/07/2022]
- Al Jazeera, *Ethiopia to designate TPLF, OLF-Shene as 'terror' groups*, 01/05/2021, <https://www.aljazeera.com/news/2021/5/1/ethiopia-to-designate-tplf-olf-shene-as-terror-groups> [geraadpleegd op 17/05/2021]
- Al Jazeera, *Ethiopia: UN says 20,000 refugees missing in Tigray*, 02/02/2021, <https://www.aljazeera.com/news/2021/2/2/ethiopia-un-says-20000-refugees-missing-in-tigray> [geraadpleegd op 08/07/2022]
- Al Jazeera, *Ethiopia's PM has gone to the battlefield: State-affiliated media*, 24/11/2021, <https://www.aljazeera.com/news/2021/11/24/ethiopia-pm-has-gone-to-wars-frontlines-state-affiliated-media> [geraadpleegd op 04/07/2022]
- Al Jazeera, *Ethiopia's Tigray forces announce release of thousands of POWs*, 20/05/2022, https://www.aljazeera.com/news/2022/5/20/ethiopias-tigray-forces-announce-release-of-4000-prisoners?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 08/07/2022]
- Al Jazeera, *Ethiopia's Tigray is under a 'systematic' blockade: WHO chief*, 12/11/2021, <https://www.aljazeera.com/news/2021/11/12/ethiopias-tigray-is-under-a-systemic-blockade-who-chief?> [geraadpleegd op 04/07/2022]
- Al Jazeera, *Ethiopian officials accused of extorting Tigrayan detainees*, 10/02/2022, <https://www.aljazeera.com/news/2022/2/10/ethiopian-officials-accused-of-extorting-tigrayan-detainees> [geraadpleegd op 05/07/2022]
- Al Jazeera, *Fear pervades as Tigrayans rounded up after battlefield reversals*, 14/07/2021, <https://www.volkskrant.nl/kijkverder/v/2021/de-schallmaier-index-publiciteitsfotos-van-het-amerikaanse-leger-van-de-evacuatie-uit-afghanistan~v448399/> [geraadpleegd op 02/09/2021]
- Al Jazeera, *How armed drones may have helped turn the tide in Ethiopia's war*, 10/12/2021, <https://www.aljazeera.com/features/2021/12/10/how-armed-drones-may-have-helped-turn-tide-in-ethiopia-conflict> [geraadpleegd op 15/04/2022]

Al Jazeera, *Residents say Tigray rebels take control of UNESCO site Lalibela*, 05/08/2021, <https://www.aljazeera.com/news/2021/8/5/tigray-rebels-take-control-of-unesco-site-lalibela-residents> [geraadpleegd op 20/08/2021]

Al Jazeera, *Tigrayan forces claim to capture new town of Kombolcha*, 31/10/2021, https://www.aljazeera.com/news/2021/10/31/ethiopian-forces-fight-to-retake-strategic-city-as-rebels-advance?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 24/06/2022]

Al Jazeera, *UN: Eritrean troops shelled school in north Ethiopia*, 31/05/2022, https://www.aljazeera.com/news/2022/5/31/eritrean-troops-shell-town-in-north-ethiopia-un?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 08/07/2022]

Al Jazeera, *US agency says Tigrayan forces looted aid warehouses*, 31/08/2021, <https://www.aljazeera.com/news/2021/8/31/us-agency-says-tigrayan-forces-looted-aid-warehouses> [geraadpleegd op 02/09/2021]

Al Jazeera, *Vote count under way in Ethiopia after contentious election*, 22/06/2021, <https://www.aljazeera.com/news/2021/6/22/vote-count-underway-in-ethiopia-after-contentious-election> [geraadpleegd op 17/08/2021]

Amnesty International (AI) & Human Rights Watch (HRW), *Ethiopia: 'We will erase you from this land': Crimes against humanity and ethnic cleansing in Ethiopia's Western Tigray Zone*, 05/04/2022, <https://www.amnesty.org/en/documents/afr25/5449/2022/en/> [geraadpleegd op 24/06/2022]

Amnesty International (AI), *Ethiopia : The Massacre in Axum*, 26/02/2021, <https://www.amnesty.org/en/documents/afr25/3730/2021/en/> [geraadpleegd op 14/07/2022]

Amnesty International (AI), *Ethiopia: End arbitrary detentions of Tigrayans, activists and journalists in Addis Ababa and reveal whereabouts of unaccounted detainees*, 16/07/2021, <https://www.amnesty.org/en/latest/press-release/2021/07/ethiopia-end-arbitrary-detentions-of-tigrayans-activists-and-journalists-in-addis-ababa-and-reveal-whereabouts-of-unaccounted-detainees/> [geraadpleegd op 20/08/2021]

Amnesty International (AI), *Ethiopia: Survivors of TPLF attack in Amhara describe gang rape, looting and physical assaults*, 09/11/2021, <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2021/11/ethiopia-survivors-of-tplf-attack-in-amhara-describe-gang-rape-looting-and-physical-assaults/> [geraadpleegd op 24/06/2022]

Amnesty International (AI), *Ethiopia: Tigrayans targeted in fresh wave of ethnically motivated detentions in Addis Ababa*, 12/11/2021, <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2021/11/ethiopia-tigrayans-targeted-in-fresh-wave-of-ethnically-motivated-detentions-in-addis-ababa/> [geraadpleegd op 08/07/2022]

Anny S. et al, *Tigray: Atlas of the humanitarian situation*, 03/2021, https://www.researchgate.net/publication/349824181_Tigray_Atlas_of_the_humanitarian_situation [geraadpleegd op 17/05/2021]

Associated Press (AP), *'Clean out our insides': Ethiopia detains Tigrayans amid war*, 29/04/2021, <https://apnews.com/article/africa-ethiopia-race-and-ethnicity> [geraadpleegd op 17/05/2021]

Associated Press (AP), *'God have mercy': Tigray residents describe life under siege*, 16/10/2021, <https://apnews.com/article/ethiopia-tigray-crisis-hunger-malnutrition-a772602d2caac96e8024769c012ce8c6> [geraadpleegd op 27/06/2022]

Associated Press (AP), *'I cannot escape': New abuses alleged in Ethiopia's Tigray*, 16/12/2021, <https://apnews.com/article/africa-united-nations-kenya-ethiopia-amnesty-international> [geraadpleegd op 04/07/2022]

Associated Press (AP), *'Purely ethnic profiling': New wave of Tigrayans detained*, 13/07/2021, <https://apnews.com/article/africa-race-and-ethnicity-racial-injustice-b1a97f2569592f499565bfb6e673dc3d> [geraadpleegd op 02/09/2021]

Associated Press (AP), *New airstrikes hit capital of Ethiopia's Tigray region*, 20/10/2021, <https://apnews.com/article/africa-united-nations-kenya-ethiopia-abiy-ahmed-83a7d47310dd4b0aa1e591228bc339cc> [geraadpleegd op 02/06/2022]

Associated Press (AP), *Report: 5,000-plus deaths under Ethiopia's Tigray blockade*, 27/01/2022, <https://apnews.com/article/health-africa-kenya-ethiopia-blockades> [geraadpleegd op 05/07/2022]

Associated Press (AP), *Tigray war claims the lives of at least 1,900 children through malnutrition*, 20/04/2022, <https://www.thenationalnews.com/world/africa/2022/04/20/tigray-war-claims-the-lives-of-at-least-1900-children-through-malnutrition/> [geraadpleegd op 08/07/2022]

Associated Press (AP), *UN says Ethiopia has no legal right to expel 7 UN officials*, 02/10/2021, <https://apnews.com/article/africa-united-nations-ethiopia-antonio-guterres-abiy-ahmed-f5c9015472474462081a8fd769e5b18e> [geraadpleegd op 02/06/2022]

Associated Press (AP), *UN: Food aid in Ethiopia's Tigray now at 'all-time lowest'*, 20/01/2022, <https://apnews.com/article/united-nations-kenya-africa-ethiopia-blockades> [geraadpleegd op 05/07/2022]

Associated Press (AP), *WHO gets supplies to Ethiopia's Tigray but distribution lags*, 14/02/2022, <https://apnews.com/article/health-africa-united-nations-ethiopia-world-health-organization> [geraadpleegd op 05/07/2022]

Barron's, *Three Refugees Killed By Air Strike In Ethiopia's Tigray: UN*, 06/01/2022, <https://www.barrons.com/news/three-refugees-killed-by-air-strike-in-ethiopia-s-tigray-un-01641501006> [geraadpleegd op 05/07/2022]

BBC Amharic, *The Eider Referral Hospital in Mekele has been shut down*, 01/06/2022, <https://www.bbc.com/amharic/articles/cqv26jlx2vo> [geraadpleegd op 12/07/2022]

BBC, *Ethiopia's Tigray conflict: Mass arrests and ethnic profiling haunt Addis Ababa*, 21/11/2021, <https://www.bbc.com/news/world-africa-59347230> [geraadpleegd op 04/07/2022]

BBC, *Ethiopia's Tigray conflict: Thousands reported killed in clashes*, 05/09/2021, <https://www.bbc.com/news/world-africa-58450223> [geraadpleegd op 05/09/2021]

BBC, *Ethiopia's Tigray crisis: Why it's hard getting aid into the region*, 07/04/2022, <https://www.bbc.com/news/57929853> [geraadpleegd op 05/07/2022]

BBC, *Ethiopia's Tigray war: Inside Mekelle cut off from the world*, 03/04/2022, <https://www.bbc.com/news/world-africa-60943889> [geraadpleegd op 05/07/2022]

BBC, *Ethiopia's Tigray war: TPLF agrees to humanitarian truce*, 25/03/2022, <https://www.bbc.com/news/world-africa-60861900> [geraadpleegd op 02/06/2022]

Bloomberg, *More Than 140 People Killed in Air Strikes in Northern Ethiopia Since October*, 04/01/2022, <https://www.bloomberg.com/news/articles/2022-01-04/scores-killed-in-air-strikes-in-northern-ethiopia-since-october> [geraadpleegd op 05/07/2022]

Bloomberg, *Satellite Images Show Ethiopia Carnage as Conflict Continues*, 09/01/2021, <https://www.bloomberg.com/news/articles/2021-01-09/satellite-images-show-destruction-of-refugee-camps-in-ethiopia> [geraadpleegd op 17/05/2021]

Bloomberg, *The World's Deadliest War Isn't in Ukraine, But in Ethiopia*, 22/03/2022, <https://www.bloomberg.com/opinion/articles/2022-03-22/ethiopia-s-war-toll-grows-as-the-world-looks-away> [geraadpleegd op 05/07/2022]

Bloomberg, *U.S. Urges Withdrawal of Eritrean Troops From Ethiopia*, 11/12/2020, <https://www.bloomberg.com/news/articles/2020-12-11/u-s-urges-withdrawal-of-eritrean-troops-from-ethiopia> [geraadpleegd op 17/05/2021]

CNN, *Men are marched out of prison camps. Then corpses float down the river*, 10/09/2021, <https://edition.cnn.com/2021/09/05/africa/ethiopia-tigray-humera-sudan-bodies-cmd-intl/index.html> [geraadpleegd op 02/06/2022]

CNN, *Rebels threaten Ethiopian capital as UN slams atrocities committed in Tigray conflict*, 03/11/2021, https://edition.cnn.com/2021/11/03/africa/ethiopia-tigray-un-ehrc-investigation-intl/index.html?fbclid=IwAR0tLvHILVuHa_yypPeBMytxZGDFNJaokYh65jHpskxIfJahell8_eade2Q [geraadpleegd op 04/07/2022]

Deutsche Welle (DW), *Ethiopia announces amnesty for jailed opposition politicians*, 07/01/2022, <https://www.dw.com/en/ethiopia-announces-amnesty-for-jailed-opposition-politicians/a-60362558> [geraadpleegd op 02/06/2022]

Deutsche Welle (DW), *Ethiopia: Aid agencies suspend work in northwest Tigray after deadly strike*, 10/01/2022, <https://www.dw.com/en/ethiopia-aid-agencies-suspend-work-in-northwest-tigray-after-deadly-strike/a-60376073> [geraadpleegd op 05/07/2022]

Deutsche Welle (DW), *Ethiopia: Fear Tigray conflict could trigger all-out war*, 20/07/2021, <https://www.dw.com/en/ethiopia-fear-tigray-conflict-could-trigger-all-out-war/a-58566874> [geraadpleegd op 20/08/2021]

Devex (Jerving S.), *Mark Lowcock: Ethiopian government blocked Tigray famine declaration*, 07/06/2022, <https://www.devex.com/news/mark-lowcock-ethiopian-government-blocked-tigray-famine-declaration-103410> [geraadpleegd op 08/07/2022]

Eritrea Focus & Oslo Analytica, *Tigray War & Regional Implications Volume 2*, 04/03/2022, <https://eritreahub.org/wp-content/uploads/2022/02/The-Tigray-War-and-Regional-Implications-Volume-2-Final-1.pdf> [geraadpleegd op 24/05/2022]

Eritrea Hub, *A year after Prime Minister Abiy promised Eritrean troops would leave Tigray they are still there*, 25/03/2022, <https://eritreahub.org/a-year-after-prime-minister-abi-promised-eritrean-troops-would-leave-tigray-they-are-still-there> [geraadpleegd op 05/07/2022]

Eritrea Hub, *Ethiopian forces burned Tigrayan man alive: Ethiopian Human Rights Commission – Tigrayan response*, 13/03/2022, <https://eritreahub.org/ethiopian-forces-burned-tigrayan-man-alive-ethiopian-human-rights-commission-tigrayan-response> [geraadpleegd op 05/07/2022]

Eritrea Hub, *Tigray: Three thousand civilians killed in massacres identified*, 11/08/2021, <https://eritreahub.org/tigray-three-thousand-civilians-killed-in-massacres-identified> [geraadpleegd op 31/08/2021]

Ethiopia Insight (Godefay H.), *Data shows siege and destruction of health system are causing preventable deaths in Tigray*, 26/01/2022, <https://www.ethiopia-insight.com/2022/01/26/data-shows-siege-and-destruction-of-health-system-are-causing-preventable-deaths-in-tigray> [geraadpleegd op 05/07/2022]

Ethiopia Insight (Sew M.), *Diary of an arbitrary detention in Ethiopia*, 11/02/2022, <https://www.ethiopia-insight.com/2022/02/11/diary-of-an-arbitrary-detention-in-ethiopia> [geraadpleegd op 05/07/2022]

Ethiopia Insight (Tigray Human Rights Forum), *A statement of concern on the joint investigation of OHCHR and EHRC*, 03/11/2021, <https://www.ethiopia-insight.com/2021/11/03/concerns-on-the-joint-investigation-of-ohchr-and-ehrc/> [geraadpleegd op 27/06/2022]

Ethiopia Insight, *Amhara nationalism at the polls in Ethiopia*, 07/06/2021, <https://www.ethiopia-insight.com/2021/06/07/amhara-nationalism-at-the-polls-in-ethiopia/> [geraadpleegd op 24/06/2022]

Ethiopia Insight, *Ethiopian government's Tigray siege leading to starvation, suicide, exodus*, 20/05/2022, <https://www.ethiopia-insight.com/2022/05/20/ethiopian-governments-tigray-siege-leading-to-starvation-suicide-exodus/> [geraadpleegd op 08/07/2022]

Ethiopia Insight, *The Ethiopian civil war that destroyed Tigray's economy*, 16/04/2022, https://www.ethiopia-insight.com/2022/04/16/the-ethiopian-civil-war-that-destroyed-tigrays-economy/?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 12/07/2022]

Ethiopia Insight, *Tigray's once-thriving agriculture sector has been purposely destroyed*, 29/05/2022, https://www.ethiopia-insight.com/2022/05/29/tigrays-once-thriving-agriculture-sector-has-been-purposely-destroyed/?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 08/07/2022]

Ethiopian Human Right Council (@EthioHRC) [Twitter profile], *@EthioHRC is extremely concerned by ...*, 11/08/2021, <https://twitter.com/EthioHRC/status/1425439678187118596/photo/1> [geraadpleegd op 23/08/2021]

Ethiopian Monitor, *ICRC's 10th Flight Carrying Vital Medical Supplies Reaches Tigray*, 04/02/2022, <https://ethiopianmonitor.com/2022/02/04/icrcs-10th-flight-carrying-vital-medical-supplies-reaches-tigray/> [geraadpleegd op 05/07/2022]

Ethiopian Monitor, *Red Cross Aid Flight Delivers Medical Supplies to Mekelle*, 26/01/2022, <https://ethiopianmonitor.com/2022/01/26/red-cross-aid-flight-delivers-medical-supplies-to-mekelle> [geraadpleegd op 05/07/2022]

Ethiopian Monitor, *TPLF's Violations, Abuses in S. Gondar, N. Wollo May Amount to War Crimes: Report*, 13/11/2021, <https://ethiopianmonitor.com/2021/11/13/tplfs-violations-abuses-in-s-gondar-n-wollo-may-amount-to-war-crimes-report> [geraadpleegd op 24/06/2022]

Ethiopian Peace Observatory (EPO), *EPO Monthly: March 2022*, 23/04/2022, <https://epo.acleddata.com/2022/04/23/epo-monthly-march-2022/> [geraadpleegd op 05/07/2022]

Ethiopian Peace Observatory (EPO), *EPO WEEKLY: 11-17 JUNE 2022*, 22/06/2022, <https://epo.acleddata.com/2022/06/22/epo-weekly-11-17-june-2022/> [geraadpleegd op 08/07/2022]

Ethiopian Peace Observatory (EPO), *EPO WEEKLY: 30 OCTOBER-5 NOVEMBER 2021*, 10/11/2021, <https://epo.acleddata.com/2021/11/10/epo-weekly-30-october-5-november-2021/> [geraadpleegd op 24/06/2022]

Ethiopian Peace Observatory (EPO), *EPO WEEKLY: 7-13 MAY 2022*, 18/02/2022, <https://epo.acleddata.com/2022/05/18/epo-weekly-7-13-may-2022/> [geraadpleegd op 08/07/2022]

Ethiopian Peace Observatory (EPO), *Tigray Conflict*, s.d., <https://epo.acleddata.com/tigray-conflict/> [geraadpleegd op 17/08/2021]

Europe External Programme Africa (EEPA), *Situation Report – Horn of Africa, No. 239*, 12/07/2022, <https://eepea.be/wp-content/uploads/2021/06/Situation-Report-EEPA-Horn-No.-176-29-June-2021.docx-2.pdf> [geraadpleegd op 12/07/2022]

Europe External Programme with Africa (EEPA), *Situation Report EEPA HORN No. 176 - 29 June 2021*, 29/06/2021, <https://www.eepa.be/wp-content/uploads/2021/06/Situation-Report-EEPA-Horn-No.-176-29-June-2021.docx-2.pdf> [geraadpleegd op 02/09/2021]

Fana BC, *ENDF Debunks Terrorist TPLF's Claim On Capture Of Some Places In Tigray*, 24/06/2021, <https://www.fanabc.com/english/endf-debunks-terrorist-tplfs-claim-on-capture-of-some-places-in-tigray/> [geraadpleegd op 17/08/2021]

Fana BC, *EPA Calls On Youth To Join War On TPLF*, 22/10/2021, https://www.fanabc.com/english/epa-calls-on-youth-to-join-war-on-tplf/?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 04/04/2022]

Fana BC, *Ethiopia Declares Humanitarian Truce In Order To Facilitate Free Flow Of Aid Into Tigray Region: GCS*, 24/03/2022, <https://www.fanabc.com/english/ethiopia-declares-humanitarian-truce-in-order-to-facilitate-free-flow-of-aid-into-tigray-region-gcs> [geraadpleegd op 02/06/2022]

Fana BC, *State Of Emergency Proclamation No. 5/2021*, 03/11/2021, https://www.fanabc.com/english/state-of-emergency-proclamation-no-5-2021/?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 24/06/2022]

Fana BC, *Statement By PM Office On Current Affairs And A National Call*, 10/08/2021, <https://www.fanabc.com/english/statement-by-pm-office-on-current-affairs-and-a-national-call/> [geraadpleegd op 23/08/2021]

Fana BC, *Terrorist Group Diverts Humanitarian Aid To Feed Combatants: IDPs*, 27/04/2022, https://www.fanabc.com/english/terrorist-group-diverts-humanitarian-aid-to-feed-combatants-idps/?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 05/07/2022]

France 24, *En Éthiopie, une nouvelle offensive des rebelles du Tigré*, 13/07/2021, <https://www.france24.com/fr/afrique/20210713-en-%C3%A9thiopie-une-nouvelle-offensive-des-rebelles-du-tigr%C3%A9> [geraadpleegd op 20/08/2021]

France24, *Éthiopie : plus de 100 civils morts dans des frappes aériennes au Tigré depuis début janvier*, 14/01/2022, <https://www.france24.com/fr/afrique/20220114-%C3%A9thiopie-plus-de-100-civils-morts-dans-des-frappes-a%C3%A9riennes-au-tigr%C3%A9-depuis-d%C3%A9but-janvier> [geraadpleegd op 05/07/2022]

GQ Magazine, *The human cost of the Tigray conflict: 'We are in constant fear'*, 07/08/2021, <https://www.gq-magazine.co.uk/politics/article/tigray-conflict-ethiopia-eritrea> [geraadpleegd op 23/08/2021]

Human Rights Watch (HRW), *"I Always Remember That Day" Access to Services for Survivors of Gender-Based Violence in Ethiopia's Tigray Region*, 09/11/2021, <https://www.hrw.org/report/2021/11/09/i-always-remember-day/access-services-survivors-gender-based-violence-ethiopia> [geraadpleegd op 08/07/2022]

Human Rights Watch (HRW), *Crimes against Humanity and Ethnic Cleansing in Ethiopia's Western Tigray Zone*, 06/04/2022, <https://www.hrw.org/news/2022/04/06/crimes-against-humanity-and-ethnic-cleansing-ethiopia-western-tigray-zone> [geraadpleegd op 24/06/2022]

Human Rights Watch (HRW), *Ethiopia: Airstrike on Camp for Displaced Likely War Crime*, 24/03/2022, <https://www.hrw.org/news/2022/03/24/ethiopia-airstrike-camp-displaced-likely-war-crime> [geraadpleegd op 14/07/2022]

Human Rights Watch (HRW), *Ethiopia: Eritrean Refugees Targeted in Tigray*, 16/09/2021, <https://www.hrw.org/news/2021/09/16/ethiopia-eritrean-refugees-targeted-tigray> [geraadpleegd op 05/07/2022]

Human Rights Watch (HRW), *Ethiopia: Ethnic Tigrayans Forcibly Disappeared. Discriminatory Arrests, Detentions, Business Closures in Addis Ababa*, 18/08/2021, <https://www.hrw.org/news/2021/08/18/ethiopia-ethnic-tigrayans-forcibly-disappeared> [geraadpleegd op 20/08/2021]

Human Rights Watch (HRW), *Ethiopia: International Action Needed to Prevent Atrocities*, 08/11/2021, https://www.hrw.org/news/2021/11/08/ethiopia-international-action-needed-prevent-atrocities?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 24/06/2022]

Human Rights Watch (HRW), *Ethiopia: New Wave of Atrocities in Western Tigray*, 16/11/2021, <https://www.hrw.org/news/2021/12/16/ethiopia-new-wave-atrocities-western-tigray> [geraadpleegd op 04/07/2022]

Human Rights Watch (HRW), *Ethiopia: Returned Tigrayans Detained, Abused*, 05/01/2022, https://www.hrw.org/news/2022/01/05/ethiopia-returned-tigrayans-detained-abused?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 04/07/2022]

Human Rights Watch (HRW), *The Latest on the Crisis in Ethiopia's Tigray Region*, 30/07/2021, <https://www.hrw.org/news/2021/07/30/latest-crisis-ethiopia-tigray-region> [geraadpleegd op 23/08/2021]

Integrated Food Security Phase Classification (IPC), *IPC Acute Food Insecurity Analysis May - September 2021*, 06/2021, http://www.ipcinfo.org/fileadmin/user_upload/ipcinfo/docs/IPC_Ethiopia_Acute_Food_Insecurity_2021MaySept_national.pdf [geraadpleegd op 24/06/2021]

International Committee of the Red Cross (ICRC), *Sudan: Ethiopian refugees face increasingly difficult conditions as more people flee their homes*, 09/08/2021, <https://www.icrc.org/en/document/sudan-ethiopian-refugees-face-increasingly-difficult-conditions-more-people-flee-their> [geraadpleegd op 23/08/2021]

International Crisis Group (ICG), *A Rare Chance for Peace in Ethiopia*, 23/12/2021, <https://www.crisisgroup.org/africa/horn-africa/ethiopia/rare-chance-peace-ethiopia> [geraadpleegd op 04/07/2022]

International Crisis Group (ICG), *As Ethiopian Troops Exit Tigray, Time to Focus on Relief*, 09/07/2021, <https://www.crisisgroup.org/africa/horn-africa/ethiopia/ethiopian-troops-exit-tigray-time-focus-relief> [geraadpleegd op 20/08/2021]

International Crisis Group (ICG), *At Long Last, Ethiopia Prepares for Peace Talks*, 04/07/2022, <https://www.crisisgroup.org/africa/horn-africa/ethiopia/long-last-ethiopia-prepares-peace-talks> [geraadpleegd op 08/07/2022]

International Crisis Group (ICG), *Ethiopia's Tigray War: A Deadly, Dangerous Stalemate*, 02/04/2021, <https://www.crisisgroup.org/africa/horn-africa/ethiopia/b171-ethiopia-tigray-war-deadly-dangerous-stalemate> [geraadpleegd op 17/05/2021]

International Crisis Group (ICG), *Finding a Path to Peace in Ethiopia's Tigray Region*, 11/02/2021, <https://www.crisisgroup.org/africa/horn-africa/ethiopia/167-finding-path-peace-ethiopia-tigray-region> [geraadpleegd op 17/05/2021]

International Crisis Group (ICG), *The Dangerous Expansion of Ethiopia's Tigray War*, 30/07/2021, <https://www.crisisgroup.org/africa/horn-africa/ethiopia/dangerous-expansion-ethiopia-tigray-war> [geraadpleegd op 20/08/2021]

International Crisis Group (ICG), *Time to End Ethiopia's Unwinnable Civil War*, 10/12/2021, <https://www.crisisgroup.org/africa/horn-africa/ethiopia/time-end-ethiopia-unwinnable-civil-war> [geraadpleegd op 04/07/2022]

International Medical Corps (IMC), *Ethiopia – Tigray Region Humanitarian Update Situation Report #26 - January 18, 2022*, 19/01/2022, <https://reliefweb.int/report/ethiopia/ethiopia-tigray-region-humanitarian-update-situation-report-26-january-18-2022> [geraadpleegd op 24/06/2022]

Kjetil Tronvoll (@KjetilTronvoll) [Twitter], *It is believed that #Eritrea/n forces are...*, 19/08/2021, <https://twitter.com/KjetilTronvoll/status/1428320185669259267> [geraadpleegd op 23/08/2021]

Kujenga Amani, *The Challenge of Mothering in the Context of Violent Conflict: How War Is Impacting Women in Tigray, Ethiopia*, 11/08/2021, <https://kujenga-amani.ssrc.org/2021/08/11/the-challenge-of-mothering-in-the-context-of-violent-conflict-how-war-is-impacting-women-in-tigray-ethiopia/> [geraadpleegd op 02/09/2021]

Le Monde, *En Ethiopie, la menace d'une guerre civile*, 05/11/2020, <https://www.lemonde.fr/afrique/article/2020/11/05/menace-d-une-guerre-civile-en-ethiopie> [geraadpleegd op 12/07/2022]

Le Monde, *En Ethiopie, la province du Tigré en proie à un regain de violences*, 25/06/2021, https://www.lemonde.fr/afrique/article/2021/06/25/en-ethiopie-la-province-du-tigre-en-proie-a-un-regain-de-violences_6085624_3212.html [geraadpleegd op 17/08/2021]

Le Monde, *En Ethiopie, les rebelles amorcent un repli inattendu vers le nord*, 04/12/2021, https://www.lemonde.fr/afrique/article/2021/12/04/en-ethiopie-les-rebelles-amorcent-un-repli-inattendu-vers-le-nord_6104685_3212.html [geraadpleegd op 06/12/2021]

Le Monde, *En Ethiopie, les tensions avec la communauté humanitaire s'exacerbent*, 06/10/2021, https://www.lemonde.fr/afrique/article/2021/10/06/en-ethiopie-les-tensions-avec-la-communaute-humanitaire-s-exacerbent_6097350_3212.html [geraadpleegd op 08/07/2022]

Los Angeles Times (LA Times), *Tigray Opposition Parties Assert 50.000 Plus Civilian Deaths*, 02/02/2021, <https://www.latimes.com/world-nation/story/2021-02-02/tigray-opposition-parties-assert-50-000-plus-civilian-deaths> [geraadpleegd op 31/08/2021]

Médecins Sans Frontières (MSF), *Widespread destruction of health facilities in Ethiopia's Tigray region*, 15/03/2021, <https://www.doctorswithoutborders.org/latest/widespread-destruction-health-facilities-ethiopia-tigray-region> [geraadpleegd op 12/07/2022]

Mondiaal Nieuws (MO*), *'Die hongersnood heeft Tigray zelf gezocht, is de redenering'*, 14/08/2021, <https://www.mo.be/interview/die-hongersnood-heeft-tigray-zelf-gezocht-de-redenering> [geraadpleegd op 24/08/2021]

Nederland – Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Thematisch ambtsbericht Tigray augustus 2021*, 31/08/2021, <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/ambtsberichten/2021/08/31/thematisch-ambtsbericht-tigray-augustus-2021#:~:text=Dit%20ambtsbericht%20beschrijft%20de%20situatie,over%20terugkeer%20van%20afgewezen%20asielzoekers> [geraadpleegd op 02/09/2021]

New Lines Magazine (Zelalem Z.), *The UN's Purbblind Human Rights Reporting in Ethiopia*, 19/01/2022, <https://newlinesmag.com/reportage/the-uns-purbblind-human-rights-reporting-in-ethiopia/> [geraadpleegd op 05/07/2022]

Nyssen J., Negash E., Van Schaeybroek B., Haegeman K. & Annys S., *Crop Cultivation at Wartime – Plight and Resilience of Tigray's Agrarian Society (North Ethiopia)*, 01/05/2022,

<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10242694.2022.2066420?journalCode=qdpe20&journalCode=qdp>
e20 [geraadpleegd op 08/07/2022]

Office of the High Commissioner for Human Rights (OHCHR), *Oral Update on the situation of human rights in the Tigray region of Ethiopia and on progress made in the context of the Joint Investigation*, 07/03/2022, <https://www.ohchr.org/en/statements/2022/03/oral-update-situation-human-rights-tigray-region-ethiopia-and-progress-made> [geraadpleegd op 05/07/2022]

Office of the Prime Minister-Ethiopia [Facebook], *Statement on Current Affairs and a National Call*, 10/08/2021, <https://www.facebook.com/PMOEthiopia/posts/1160256014465580> [geraadpleegd op 02/09/2021]

Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (OHCHR), *Press briefing notes on Ethiopia*, 14/01/2022, <https://www.ohchr.org/en/2022/01/press-briefing-notes-ethiopia> [geraadpleegd op 24/06/2022]

Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (OHCHR), *Ethiopia: Bachelet urges end to 'reckless' war as Tigray conflict escalates*, 03/11/2021, <https://www.ohchr.org/en/2021/11/ethiopia-bachelet-urges-end-reckless-war-tigray-conflict-escalates#:~:text=With%20the%20conflict%20in%20the,respect%20for%20their%20human%20rights> [geraadpleegd op 02/06/2022]

Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (OHCHR) en Ethiopian Human Rights Commission (EHRC), *Report of the Ethiopian Human Rights Commission (EHRC)/Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (OHCHR) Joint Investigation into Alleged Violations of International Human Rights, Humanitarian and Refugee Law Committed by all Parties to the Conflict in the Tigray Region of the Federal Democratic Republic of Ethiopia*, 03/11/2021, <https://digitallibrary.un.org/record/3947207?ln=en> [geraadpleegd op 02/06/2022]

Physical Geography Research Group, *Tigray: Atlas of the humanitarian situation*, 08/07/2021, https://www.researchgate.net/publication/349824181_Tigray_Atlas_of_the_humanitarian_situation [geraadpleegd op 02/09/2021]

Plaut M., *Ethiopia's Invisible Ethnic Cleansing: The World Can't Afford to Ignore Tigray*, 03/06/2022, <https://martinplaut.com/2022/06/03/ethiopias-invisible-ethnic-cleansing-the-world-cant-afford-to-ignore-tigray/> [geraadpleegd op 08/07/2022]

Political Geography Now (@PolGEONow) [Twitter], *New map of territorial control*, 15/08/2021, <https://twitter.com/PolGeoNow/status/1426983544052666371/photo/1> [geraadpleegd op 02/09/2021]

Protection Cluster & United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), *Report on protection assessment for IDPs in host community in Shire*, 07/06/2022, <https://reliefweb.int/report/ethiopia/report-protection-assessment-idps-host-community-shire> [geraadpleegd op 08/07/2022]

Radio Dabanga, *ICRC Sudan: Ethiopian refugees face increasingly difficult conditions as more people flee their homes*, 09/08/2021, <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/icrc-sudan-ethiopian-refugees-face-increasingly-difficult-conditions-as-more-people-flee-their-homes> [geraadpleegd op 23/08/2021]

Radio France internationale (RFI), *Conflit au Tigré: Adwa, une ville sinistrée ravagée par la guerre*, 09/06/2021, <https://www.rfi.fr/fr/afrique/20210609-conflit-au-tigr%C3%A9-adwa-une-ville-sinistr%C3%A9e-rava%C3%A9e-par-la-guerre> [geraadpleegd op 24/06/2021]

Radio France internationale (RFI), *Éthiopie: les combats se poursuivent dans les zones rurales du Tigré*, 30/12/2020, <https://www.rfi.fr/fr/afrique/20201230-%C3%A9thiopie-les-combats-se-poursuivent-dans-les-zones-rurales-du-tigr%C3%A9> [geraadpleegd op 17/05/2021]

Radio France internationale (RFI), *Éthiopie: les rebelles tigréens quittent la région Afar*, 26/04/2022, <https://www.rfi.fr/fr/afrique/20220426-%C3%A9thiopie-les-rebelles-tigr%C3%A9ens-quittent-la-r%C3%A9gion-afar-mais-restent-mena%C3%A7ants> [geraadpleegd op 08/07/2022]

Radio France internationale (RFI), *Éthiopie: mort en prison d'un général tigréen*, 04/05/2022, <https://www.rfi.fr/fr/afrique/20220504-%C3%A9thiopie-mort-en-prison-d-un-g%C3%A9n%C3%A9ral-tigr%C3%A9en> [geraadpleegd op 05/07/2022]

Radio France Internationale (RFI), *Tigré: la population amhara se mobilise contre l'offensive rebelle*, 15/07/2021, <https://www.rfi.fr/fr/afrique/20210715-tigr%C3%A9-la-population-amhara-se-mobilise-contre-l-offensive-rebelle> [geraadpleegd op 20/08/2021]

Reuters, *Doctor reports 10 dead from latest air strike in north Ethiopia war*, 28/10/2021, <https://www.reuters.com/world/africa/ethiopia-air-strike-hits-tigray-tplf-says-3-civilians-killed-govt-says-factory-2021-10-28/> [geraadpleegd op 14/07/2022]

Reuters, *Dual Agenda : In Ethiopia's civil war, Eritrea's army exacted deadly vengeance on old foes*, 01/11/2021, <https://www.reuters.com/investigates/special-report/ethiopia-conflict-eritrea/> [geraadpleegd op 04/07/2022]

Reuters, *Ethiopia revokes press credentials of New York Times reporter*, 14/05/2021, <https://www.reuters.com/world/africa/ethiopia-revokes-press-credentials-new-york-times-reporter-2021-05-14/> [geraadpleegd op 17/05/2021]

Reuters, *Ethiopia's Amhara state rallies youth to fight Tigrayan forces as war widens*, 25/07/2021, <https://www.reuters.com/world/africa/ethiopias-amhara-state-rallies-youth-fight-tigrayans-war-expands-2021-07-25/> [geraadpleegd op 24/06/2022]

Reuters, *Fighting in Ethiopia's Afar forces 54,000 people to flee, official says*, 22/07/2021, <https://www.reuters.com/world/africa/fighting-ethiopias-afar-forces-54000-people-flee-official-says-2021-07-22/> [geraadpleegd op 20/08/2021]

Reuters, *In Ethiopia war, new abuse charges turn spotlight on Tigrayan former rulers*, 28/12/2021, <https://www.reuters.com/investigates/special-report/ethiopia-conflict-tplf/> [geraadpleegd op 04/07/2022]

Reuters, *In Ethiopia's civil war, thousands of jailed Tigrayans endured squalor and disease*, 17/06/2022, <https://www.reuters.com/investigates/special-report/ethiopia-conflict-prisoners> [geraadpleegd op 08/07/2022]

Reuters, *New alliance wants to oust Ethiopia's PM by talks or force*, 05/11/2021, <https://www.reuters.com/world/africa/nine-ethiopian-groups-form-anti-government-alliance-2021-11-05/> [geraadpleegd op 24/06/2022]

Reuters, *Protesters close road, rail links between Djibouti, Addis Ababa – official*, 28/07/2021, <https://www.reuters.com/world/africa/road-railway-linking-djibouti-addis-ababa-is-blocked-ethiopian-official-2021-07-28/> [geraadpleegd op 02/09/2021]

Reuters, *Reports of killings, abductions of Eritrean refugees "overwhelming" - U.N.*, 11/12/2020, <https://www.reuters.com/article/uk-ethiopia-conflict-refugees-idUKKBN28L2IF?edition-redirect=uk> [geraadpleegd op 17/05/2021]

Reuters, *Some Ethiopians claim forced recruitment by Tigrayan forces*, 16/05/2022, <https://www.reuters.com/world/africa/some-ethiopians-claim-forced-recruitment-by-tigrayan-forces-2022-05-16/> [geraadpleegd op 27/06/2022]

Reuters, *Special Report-Ethiopia's crackdown on ethnic Tigrayans snares thousands*, 07/05/2021, <https://www.reuters.com/article/us-ethiopia-conflict-tigrayans-idUSKBN2CO0VF> [geraadpleegd op 17/05/2021]

Reuters, *Tigrayan and Oromo forces say they have seized towns on Ethiopian highway*, 31/10/2021, <https://www.reuters.com/world/africa/tigrayan-forces-say-they-have-seized-another-town-ethiopias-amhara-region-2021-10-31/> [geraadpleegd op 24/06/2022]

Reuters, *UN rights office decries Ethiopia air strikes, says 108 killed this month*, 15/01/2022, <https://www.reuters.com/world/africa/un-rights-office-decries-ethiopia-air-strikes-says-108-killed-this-month-2022-01-14/> [geraadpleegd op 24/06/2022]

Salon (Hutson J.), *Eyewitness accounts, video confirm reports of Tigrayan children held in concentration camp*, 25/09/2021, <https://www.salon.com/2021/09/25/eyewitness-accounts-video-confirm-reports-of-tigrayan-children-held-in-concentration-camp/> [geraadpleegd op 27/06/2022]

Slate Afrique, *Ethiopie: trois régions vont envoyer des troupes au Tigré*, 15/07/2021, <http://www.slateafrique.com/1050852/ethiopie-trois-regions-vont-envoyer-des-troupes-au-tigre> [geraadpleegd op 20/08/2021]

Sudan Tribune, *Fighting in border areas prevent Ethiopian from crossing into Sudan*, 26/11/2020, <https://web.archive.org/web/20210128052610/https://sudantribune.com/spip.php?article70143> [geraadpleegd op 17/05/2021]

Tghat, *The War on Tigray in Numbers: Initial Analysis of Civilian Massacres*, 11/08/2021, <https://www.tghat.com/2021/08/11/the-war-on-tigray-in-numbers-initial-analysis-of-the-massacred-civilians/> [geraadpleegd op 02/09/2021]

Tghat, *Victim List*, geraadpleegde update: 02/09/2021, <https://www.tghat.com/victim-list/> [geraadpleegd op 02/09/2021]

The Economist, *A fragile ceasefire offers hope in Ethiopia*, 02/04/2022, https://www.economist.com/middle-east-and-africa/2022/04/02/a-fragile-ceasefire-offers-hope-in-ethiopia?utm_source=dlvr.it&utm_medium=twitter [geraadpleegd op 08/07/2022]

The Economist, *Eritrea, Africa's gulag state, is on the march*, 22/05/2021, <https://www.economist.com/leaders/2021/05/22/eritrea-africas-gulag-state-is-on-the-march> [geraadpleegd op 17/08/2021]

The Economist, *Ethiopian forces have recaptured key towns on the road to Tigray*, 16/12/2021, <https://www.economist.com/middle-east-and-africa/ethiopian-forces-have-recaptured-key-towns-on-the-road-to-tigray21806825> [geraadpleegd op 15/04/2022]

The Economist, *Evidence mounts that Eritrean forces are in Ethiopia*, 02/01/2021, <https://www.economist.com/middle-east-and-africa/2021/01/02/evidence-mounts-that-eritrean-forces-are-in-ethiopia> [geraadpleegd op 17/05/2021]

The Economist, *In Ethiopia's civil war, Tigrayan forces take the offensive*, 31/07/2021, <https://www.economist.com/middle-east-and-africa/2021/07/31/in-ethiopias-civil-war-tigrayan-forces-take-the-offensive> [geraadpleegd op 23/08/2021]

The Economist, *Inside Eritrea, Africa's gulag state*, 26/05/2022, <https://www.economist.com/middle-east-and-africa/2022/05/26/inside-eritrea-africas-gulag-state> [geraadpleegd op 08/07/2022]

The Globe and Mail, *'They just vanished': Tigrayans disappear for months in secret Ethiopian detention camps*, 08/11/2021, <https://www.theglobeandmail.com/world/article-they-just-vanished-tigrayans-disappear-for-months-in-secret-ethiopian/> [geraadpleegd op 05/07/2022]

The Globe and Mail, *Tigray war has seen up to half a million dead from violence and starvation, say researchers*, 14/03/2022, <https://www.theglobeandmail.com/world/article-tigray-war-has-seen-up-to-half-a-million-dead-from-violence-and/> [geraadpleegd op 27/06/2022]

The Guardian (Kassa L.), *'It's death either way': desperate Tigrayans flee starvation and forced conscription*, 20/06/2022, <https://www.theguardian.com/global-development/2022/jun/20/its-death-either-way-desperate-tigrayans-flee-starvation-and-forced-conscription> [geraadpleegd op 08/07/2022]

The Guardian, *'Slaughtered like chickens': Eritrea heavily involved in Tigray conflict, say eyewitnesses*, 21/12/2020, <https://www.theguardian.com/global-development/2020/dec/21/slaughtered-like-chickens-eritrea-heavily-involved-in-tigray-conflict-say-eyewitnesses> [geraadpleegd op 17/05/2021]

The Guardian, *Starvation kills scores of children in Tigray hospitals: survey*, 16/11/2021, <https://guardian.ng/news/world/starvation-kills-scores-of-children-in-tigray-hospitals-survey/> [geraadpleegd op 04/07/2022]

The Guardian, *Tigrayan forces to pull out of nearby Ethiopian regions in ceasefire offer*, 20/12/2021, <https://www.theguardian.com/world/2021/dec/20/tigrayan-forces-to-pull-out-of-nearby-ethiopian-regions-in-ceasefire-offer> [geraadpleegd op 24/06/2022]

The New Humanitarian (TNH), *Aid neutrality under fire in Ethiopia's widening conflict*, 22/07/2021, <https://www.thenewhumanitarian.org/news/2021/7/22/Ethiopian-government-accuses-aid-Tigray-rebels-disinformation> [geraadpleegd op 20/08/2021]

The New Humanitarian (TNH), *Tigray refugees recount the horrors of Ethiopia's new conflict*, 19/11/2020 , <https://www.thenewhumanitarian.org/news-feature/2020/11/19/ethiopia-tigray-conflict-sudan-refugees> [geraadpleegd op 17/05/2021]

The New Humanitarian, *EXCLUSIVE: The Ethiopian border town left in ruins as a ceasefire takes hold*, 02/06/2022, <https://www.thenewhumanitarian.org/news/2022/06/02/Ethiopian-border-town-left-in-ruins-as-ceasefire-takes-hold> [geraadpleegd op 08/07/2022]

The New Humanitarian, *Security threats thwart Tigray relief after Ethiopian government truce*, 29/03/2022, <https://www.thenewhumanitarian.org/analysis/2022/03/29/Security-threats-Tigray-relief-Ethiopia-truce-Afar-Amhara> [geraadpleegd op 08/07/2022]

The New York Times (NYT), *As War Goes On in Ethiopia, Ethnic Harassment Is on the Rise*, 12/12/2021, <https://www.nytimes.com/2020/12/12/world/africa/Ethiopia-Tigray-ethnic.html> [geraadpleegd op 04/07/2022]

The New York Times (NYT), *Eight Groups Join Tigray Rebels Vowing to Oust Ethiopia's Leader*, 05/11/2021, <https://www.nytimes.com/2021/11/05/world/africa/ethiopia-tigray-eight-groups.html> [geraadpleegd op 24/06/2022]

The New York Times (NYT), *Ethiopian Rebels Looted American Aid Stores, U.S. Official Says*, 01/09/2021, <https://www.nytimes.com/2021/09/01/world/africa/ethiopia-tigray-us-food-aid.html> [geraadpleegd op 02/09/2021]

The New York Times (NYT), *Mass Detentions of Civilians Fan Climate of Fear in Ethiopia*, 17/11/2021, <https://www.nytimes.com/2021/11/17/world/africa/ethiopia-tigrayan-detention.html> [geraadpleegd op 04/07/2022]

The Reporter Ethiopia, *AU appoints Olusegun Obasanjo as High Rep. for the HoA*, 28/08/2021, <https://www.thereporterethiopia.com/article/au-appoints-olusegun-obasanjo-high-rep-hoa> [geraadpleegd op 02/09/2021]

The Reporter Ethiopia, *Ethio-Eritrea relations in a spotlight amid fresh conflicts*, 04/06/2022, <https://www.thereporterethiopia.com/24039/> [geraadpleegd op 08/07/2022]

The Reporter Ethiopia, *The changing nature of the Tigray war*, 24/07/2021, <https://www.thereporterethiopia.com/article/changing-nature-tigray-war> [geraadpleegd op 20/08/2021]

The Telegraph via Factiva, *'They are out for revenge': Evidence of war crimes as rebels roar out of Ethiopia's Tigray region*, 17/08/2021, <https://snapshot.factiva.com/Pages/Index> [geraadpleegd op 17/08/2021]

The Telegraph, *Ethiopia's Tigrayans rounded up, mutilated and dismembered in civil war ethnic purge*, 05/09/2021, <https://www.telegraph.co.uk/world-news/2021/09/05/ethiopias-tigrayans-rounded-mutilated-dismembered-civil-war/> [geraadpleegd op 06/09/2021]

The Washington Post, *Tigray forces in Ethiopia support 'negotiated end' to war*, 26/08/2021, https://www.washingtonpost.com/world/tigray-forces-in-ethiopia-support-negotiated-end-to-war/2021/08/26/a0fa2f4c-06ae-11ec-b3c4-c462b1edcfc8_story.html [geraadpleegd op 02/09/2021]

Tronvoll K., *The Anatomy of Ethiopia's Civil War*, 05/2022, <https://online.ucpress.edu/currenthistory/article/121/835/163/124577/The-Anatomy-of-Ethiopia-s-Civil-War> [geraadpleegd op 02/06/2022]

United Nations (UN), *Secretary-General Welcomes Pause by Ethiopia's National Defence Force, Announced Withdrawal of Tigrayan Forces from Afar, Amhara Regions*, 24/12/2021, <https://www.un.org/press/en/2021/sgsm21090.doc.htm#:~:text=The%20Secretary-General%20welcomes%20the,back%20into%20the%20Tigray%20region> [geraadpleegd op 24/06/2022]

United Nations Dispatch (UN Dispatch), *Eritrean Refugees in Tigray Are Trapped*, 30/08/2021, <https://www.undispatch.com/eritrean-refugees-in-tigray-are-trapped/> [geraadpleegd op 02/09/2021]

United Nations High Commissioner for Human Rights (OHCHR), *Ethiopia: Persistent, credible reports of grave violations in Tigray underscore urgent need for human rights access – Bachelet*, 04/03/2021, <https://www.ohchr.org/en/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=26838&LangID=E> [geraadpleegd op 17/05/2021]

United Nations High Commissioner for Human Rights (OHCHR), *Tigray conflict: all combatants have the obligation to protect Eritrean refugees – UN expert*, 06/08/2021, <https://www.ohchr.org/FR/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=27366&LangID=E> [geraadpleegd op 02/09/2021]

United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), *Ethiopian Emergency Situation Update - New Arrivals - East Sudan and Blue Nile - As of 31 May 2022*, 23/06/2022, <https://data.unhcr.org/en/documents/details/93476> [geraadpleegd op 08/07/2022]

United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), *Ethiopian Emergency Situation-Arrivals Update | Kassala & Gedaref*, 27/04/2021, <https://data2.unhcr.org/en/documents/details/82978> [geraadpleegd op 17/05/2021]

United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), *Thousands of Eritrean refugees displaced in clashes in Ethiopia's Afar region*, 18/02/2022, <https://www.unhcr.org/news/briefing/2022/2/620f63574/thousands-eritrean-refugees-displaced-clashes-ethiopias-afar-region.html> [geraadpleegd op 24/06/2022]

United Nations News (UN News), *Ethiopia: Mass arbitrary arrests target Tigrayans, says UN rights office*, 16/11/2021, <https://news.un.org/en/story/2021/11/1105892> [geraadpleegd op 05/07/2022]

United Nations News (UN News), *Éthiopie: 23 humanitaires tués depuis le début de la crise dans la région du Tigré (ONU)*, 02/09/2021, <https://news.un.org/fr/story/2021/09/1102912> [geraadpleegd op 02/09/2021]

United Nations News (UN News), *Heartbreaking stories from refugees fleeing Ethiopia violence*, 19/11/2020, <https://news.un.org/en/story/2020/11/1078132> [geraadpleegd op 17/05/2021]

United Nations News (UN News), *Reported Ethiopia massacre: UN rights chief warns of spiralling situation, war crimes*, 13/11/2021, <https://news.un.org/en/story/2020/11/1077592> [geraadpleegd op 17/05/2021]

United Nations News (UN News), *Tigray: Aid operations 'about to grind to a halt', warns WFP*, 14/01/2022, <https://news.un.org/en/story/2022/01/1109802> [geraadpleegd op 05/07/2022]

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (UNOCHA), *Ethiopia - Northern Ethiopia Humanitarian Update Situation Report, 13 January 2022*, 13/01/2022, <https://reliefweb.int/report/ethiopia/ethiopia-northern-ethiopia-humanitarian-update-situation-report-13-january-2022> [geraadpleegd op 12/07/2022]

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (UNOCHA), *Ethiopia - Northern Ethiopia Humanitarian Update Situation Report, 20 January 2022*, 20/01/2022, <https://reliefweb.int/report/ethiopia/ethiopia-northern-ethiopia-humanitarian-update-situation-report-20-january-2022> [geraadpleegd op 12/07/2022]

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (UNOCHA), *Ethiopia - Northern Ethiopia Humanitarian Update Situation Report, 27 January 2022*, 27/01/2022, <https://reliefweb.int/report/ethiopia/ethiopia-northern-ethiopia-humanitarian-update-situation-report-27-january-2022> [geraadpleegd op 12/07/2022]

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (UNOCHA), *Ethiopia - Northern Ethiopia Humanitarian Update Situation Report, 14/10/2021*, <https://addisstandard.com/wp-content/uploads/2021/10/Situation-Report-Ethiopia-Northern-Ethiopia-Humanitarian-Update-14-Oct-2021.pdf> [geraadpleegd op 08/07/2022]

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (UNOCHA), *Ethiopia - Humanitarian Update Situation Report, 7 Jul 2022*, 07/07/2022, <https://reliefweb.int/report/ethiopia/ethiopia-humanitarian-update-situation-report-7-jul-2022> [geraadpleegd op 08/07/2022]

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (UNOCHA), *Ethiopia: Northern Ethiopia Access Snapshot (May 2022)*, 13/06/2022, <https://reliefweb.int/report/ethiopia/ethiopia-northern-ethiopia-access-snapshot-may-2022> [geraadpleegd op 08/07/2022]

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (UNOCHA), *Ethiopia - Northern Ethiopia Humanitarian Update Situation Report, 14 Apr 2022*, 14/04/2022, <https://reliefweb.int/report/ethiopia/ethiopia-northern-ethiopia-humanitarian-update-situation-report-14-apr-2022> [geraadpleegd op 05/07/2022]

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (UNOCHA), *Ethiopia - Northern Ethiopia Humanitarian Update Situation Report, 27 January 2022*, 28/01/2022, <https://reliefweb.int/report/ethiopia/ethiopia-northern-ethiopia-humanitarian-update-situation-report-27-january-2022> [geraadpleegd op 05/07/2022]

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (UNOCHA), *Ethiopia - Northern Ethiopia Humanitarian Update Situation Report, 25 Mar 2022*, 17/03/2022, <https://reliefweb.int/report/ethiopia/ethiopia-northern-ethiopia-humanitarian-update-situation-report-25-mar-2022> [geraadpleegd op 24/06/2022]

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (UNOCHA), *Ethiopia - Northern Ethiopia Humanitarian Update Situation Report, 30 Dec 2021*, 30/12/2021, <https://reliefweb.int/report/ethiopia/ethiopia-northern-ethiopia-humanitarian-update-situation-report-30-dec-2021> [geraadpleegd op 24/06/2022]

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (UNOCHA), *Ethiopia - Tigray Region Humanitarian Update Situation Report, 19 July 2021*, 19/07/2021, <https://reliefweb.int/report/ethiopia/ethiopia-tigray-region-humanitarian-update-situation-report-19-july-2021> [geraadpleegd op 02/09/2021]

US Embassy in Ethiopia, Sean Jones, *USAID Ethiopia Mission Director Interview with Ethiopian Broadcasting Corporation (EBC)*, 30/08/2021, <https://et.usembassy.gov/sean-jones-usaid-ethiopia-mission-director-interview-with-ethiopian-broadcasting-corporation-ebc/> [geraadpleegd op 02/09/2021]

USAID, *Ethiopia - Northern Ethiopia Crisis. Fact Sheet #3 Fiscal Year (FY) 2022*, 30/12/2021, <https://reliefweb.int/report/ethiopia/ethiopia-northern-ethiopia-crisis-fact-sheet-3-fiscal-year-fy-2022> [geraadpleegd op 24/06/2022]

USAID, *Ethiopia - Northern Ethiopia Crisis. Fact Sheet #5. Fiscal Year (FY) 2022*, 25/02/2022, https://www.usaid.gov/sites/default/files/documents/2022-02-25_USG_Northern_Ethiopia_Crisis_Fact_Sheet_5.pdf [geraadpleegd op 24/06/2022]

US-EU High Level Roundtable [YouTube Video], *Roundtable on the humanitarian emergency in Tigray*, 10/06/2021, <https://www.youtube.com/watch?v=VbRTRvUQUnc> [geraadpleegd op 02/09/2021]

Utrikesmagasinet (Tronvoll K.) via WayBack Machine, *Etiopienkrisen - Varning för etnisk rensning och storkrig*, 11/11/2020, <https://web.archive.org/web/20201130073934/https://www.ui.se/utrikesmagasinet/intervjuer/etiopienkrig/> [geraadpleegd op 17/05/2021]

Vanden Bempt, T., Annys, S., Negash, E., Ghekiere, R., Nyssen, J., *Tigray: one year of conflict - Casualties of the armed conflict, 2020-2021 - Tigray (Ethiopia)*, 26/11/2021, <https://everycasualty.org/tigray-a-year-of-conflict-casualties/> [geraadpleegd op 27/06/2022]

VICE, *Refugee Camps in Ethiopia Appear to Have Been Systematically Destroyed*, 03/02/2021, <https://www.vice.com/en/article/93wmbz/refugee-camps-in-ethiopia-appear-to-have-been-systematically-destroyed> [geraadpleegd op 17/05/2021]

Voice of America (VOA), *Analysts: Ethiopian Forces' Halt at Tigray Opens Window for Ceasefire*, 24/12/2021, <https://www.voanews.com/a/analysts-ethiopian-forces-halt-at-tigray-opens-window-for-ceasefire-/6368897.html> [geraadpleegd op 24/06/2022]

Voice of America (VOA), *Ethiopia Accuses Drivers of Delivering Unapproved Fuel, Equipment to Tigray*, 06/06/2022, <https://www.voanews.com/a/ethiopia-accuses-drivers-of-delivering-unapproved-fuel-equipment-to-tigray-/6605371.html> [geraadpleegd op 08/07/2022]

Voice of America (VOA), *Ethiopia's Afar Region Urges Civilians to Fight Tigray Rebels*, 23/01/2021, <https://www.voanews.com/a/ethiopia-tigray-ethiopias-afar-region-urges-civilians-fight-tigray-rebels/6208639.html> [geraadpleegd op 24/06/2022]

Voice of America (VOA), *Ethiopia: 8.500 Tigréens détenus illégalement dans des camps*, 30/06/2022, <https://www.voafrique.com/a/ethiopie-8-500-tigr%C3%A9ens-d%C3%A9tenus-ill%C3%A9galement-dans-des-camps/6639178.html> [geraadpleegd op 08/07/2022]

Voice of America (VOA), *Les combats ont repris dans la région d'Afar en Éthiopie*, 13/10/2021, <https://www.voafrique.com/a/les-combats-ont-repris-dans-la-r%C3%A9gion-d-afar-en-%C3%A9thiopie/6268701.html> [geraadpleegd op 27/06/2022]

Voice of America (VOA), *UN Says Thousands of Eritrean Refugees in Tigray Dying as Access to Aid Remains Blocked*, 22/01/2022, <https://www.voanews.com/a/un-says-thousands-of-eritrean-refugees-in-tigray-dying-as-access-to-aid-remains-blocked/6408145.html> [geraadpleegd op 05/07/2022]

Wikimedia, *A map of the regions and zones of Ethiopia*, 03/05/2022, https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_zones_of_Ethiopia [geraadpleegd op 03/05/2022]

World Food Programme (WFP), *Emergency Food Security Assessment, Tigray Region, Ethiopia*, 01/2022, https://docs.wfp.org/api/documents/WFP-0000136281/download/?_ga=2.85008537.1467131772.1643365972-879553829.1643365972 [geraadpleegd op 05/07/2022]

World Food Programme (WFP), *WFP delivers food to another 1 million people in Tigray during June and July but is only reaching half of those it should be*, 09/08/2021, <https://www.wfp.org/news/wfp-delivers-food-another-1-million-people-tigray-during-june-and-july-only-reaching-half> [geraadpleegd op 02/09/2021]

World Peace Foundation, *'Tigray's Wounded Agriculture and a Second Year of Famine: An Urgent Call for Action'*, 09/05/2022, <https://sites.tufts.edu/reinventingpeace/2022/05/09/tigrays-wounded-agriculture-and-a-second-year-of-famine-an-urgent-call-for-action/> [geraadpleegd op 08/07/2022]

Zenodo (Nyssen J.), *Market prices in Tigray (March 2020 – March 2022)*, 10/03/2022, <https://zenodo.org/record/6344845> [geraadpleegd op 05/07/2022]